कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

Checked 2002

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M2266 विषय वैदिक

नाव वाजसनेथीसंहिता पदपाठअध्याय१-२

लेखक / लिपीकार MSS

पृष्ठ 89 काळ शके 1600 पूर्ण / [✓ अपूर्ण]

॥श्री गणेशाय नमः॥ ॐ म॥ इषे। त्वा। ऊर्जे। त्वा। वायवः।
स्थ। देवः। वः। सविता। प्र। अर्पयतु। श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठ।
तमाय। कर्मणे। आ। प्यायध्वम्। अघ्न्याः। इन्द्राय। भागम्।
प्रजावतीरिति प्रजाऽवतीः। अनमीवाः। अयक्ष्माः। मा। वः। म१॥
म२॥ स्तेनः। ईशत। मा। अघशंऽस इत्यघऽशंऽसः। ध्रुवाः। अस्मि
न्। गोपताविति गोऽपतौ। स्यात। बह्वीः। यजमानस्य। पशू
न्। पाहि॥१॥ वसोः। पवित्रम्। असि। द्यौः। पृथिवी। मातरिश्वनः।

घर्म्मः।विश्वधाऽइतिविश्वधाः।परमेण।धाम्ना।दृꣳहस्व।मा।ह्वाः।
मा।ते।यज्ञपतिरितियज्ञ।पतिः।ह्वार्षीत्॥२॥शतधारमितिशत।
धारम।सहस्त्रधारमितिसहस्त्र।धारम।देवः।त्वा।सविता।पुनातु।व
सोः।पवित्रेण।शतधारेणेतिशत।धारेण।सुप्वेतिसु।प्वा।काम।अ
धुक्षः॥३॥सा।विश्वायुरितिविश्व।आयुः।विश्वकर्म्मेतिविश्व।
कर्म्मा।विश्वधायाऽइतिविश्वधायाः।इन्द्रस्य।त्वा।भागम।सोमेन।
आ।तनच्मि।विष्णोऽइतिविष्णो।हव्यम।रक्ष॥४॥अग्ने।व्रतपतऽ
इतिव्रत।पते।व्रतम।चरिष्यामि।तत।शकेयम।तत।मे।राध्यताम।इदम।

अहम। अनृतात। सत्यम। उप। एमि॥५॥ कः। त्वा। युनक्ति। सः। कस्मै। त
स्मै। कर्मणे। वाम। वेषाय। वाम॥६॥ प्रत्युष्टमिति प्रति। उष्टम। रक्षः।
प्रत्युष्टा इति प्रति। उष्टाः। अरातयः। निष्टप्तम। निस्तप्तमिति निः। तप्तम।
रक्षः। निष्टप्ताः। निस्तप्ता इति निः। तप्ताः। अरातयः। उरु। अन्तरिक्षम।
अनु। एमि॥७॥ धूः। असि। धूर्व। धूर्वन्तम। धूर्व। तम। यः। अस्मान।
॥२॥ धूर्वति। तम। धूर्व। यम। वयम। धूर्वामः। देवानाम। असि। वह्नित ॥२॥
ममिति वह्नि। तमम। सस्नितममिति सस्नि। तमम। पप्रितममिति पप्रि।
तमम। जुष्टतममिति जुष्ट। तमम। देवहूतममिति देव। हू। तमम॥८॥

अ ॐ नमः । अस्ति । हविर्द्धानमिति हविः । धानंस । विष्णुः । त्वा । क्रमता
म् । उरु । वाताय । अपहतमित्यप । हतम । रक्षः । यच्छन्ताम । प । ञ्चो ।९॥
देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवऽइति प्र । सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामि
ति बाहु । भ्याम । पूष्णः । हस्ताभ्याम । अग्नये । जुष्टम । गृह्णामि । अ
ग्नीषोमाभ्याम । जुष्टम । गृह्णामि ॥१०॥ भूताय । त्वा । न । अरातये ।
स्वः । अभिविख्येषमित्यभि । विख्येषम । दृंहन्ताम । दुर्याः । पृथि
व्याम । उरु । अन्तरिक्षम । अनु । एमि । पृथिव्याः । त्वा । नाभौ । साद
यामि । अदित्याः । उपस्थऽइत्युप । स्थे । अग्ने । हव्यम । रक्ष ।।११।।

पवित्रेऽइतिपवित्रे। स्थः। वैस्नव्यौ। सवितुः। वः। प्रसवऽइतिप्रासवे। उत्।
पुनामि। अच्छिद्रेण। पवित्रेण। सूर्यस्य। रश्मिभिरितिरश्मिभिः। देवीः।
आपः। अग्रेगुवऽइत्यग्रे। गुवः। अग्रेपुवऽइत्यग्रे। पुवः। अग्रे। इमम्।
अद्य। यज्ञम्। नयत। अग्रे। यज्ञपतिमितियज्ञ। पतिम्। सुधातुमि ॥३॥
॥३॥ तिसुधा। धातुम्। यज्ञपतिमितियज्ञ। पतिम्। देवयुवमितिदेव। युवम्॥१२॥
युष्माः। इन्द्रः। अवृणीत। वृत्रतूर्यऽइतिवृत्र। तूर्ये। यूयम्। इन्द्रम्।
अवृणीध्वम्। वृत्रतूर्यऽइतिवृत्र। तूर्ये। प्रोक्षिताऽइतिप्र। उक्षिताः। स्थ।
अग्नये। वः। जुष्टम्। प्र। उक्षामि। अग्नीषोमाभ्याम्। दैव्याय। कर्मणे।

शुन्धध्वम्।देवयज्यायाऽइतिदेव।यज्यायै।यत्।वः।अशुद्धाः।पराज
घ्नुरितिपरा।जघ्नुः।इदम्।वः।तत्।शुन्धामि॥१३॥शर्म।असि।अ
वधूतमित्यव।धूतम्।रक्षः।अवधूताऽइत्यव।धूताः।अरातयः।
अदित्याः।त्वक्।असि।प्रति।त्वा।अदितिः।वेत्तु।अद्रिः।असि।वान
स्पत्यः।ग्रावा।असि।पृथुबुध्नऽइतिपृथु।बुध्नः।प्रति।त्वा।अदित्याः।
त्वक्।वेत्तु॥१४॥अग्नेः।तनूः।असि।वाचः।विसर्जनमिति।वि
सर्जनम्।देववीतयऽइतिदेव।वीतये।त्वा।गृह्णामि।बृहद्ग्रावेतिबृ
हत्।ग्रावा।असि।वानस्पत्यः।सः।इदम्।देवेभ्यः।हविः।शमीष्व।

शमिष्वेति शमिष्व । सुशमीति सु । शमि । शमीष्व । शमिष्वेति शमिष्व ।

हविष्कृत । हविःकृदिति हविः कृत । आ । इहि ॥१५॥ कुक्कुटः । असि ।

। सं मधुजिह्व इति मधु । जिह्वः । इषम् । ऊर्जम् । आ । वद । त्वया । वयम् । संघातंऽसं

घातमितिं घातम् । जेष्म । वर्षवृद्धमिति वर्ष । वृद्धम् । असि । प्रति । त्वा । वर्षवृद्ध ॥५॥

॥५॥ मिति वर्ष । वृद्धम् । वेत्तु । परापूतमिति परा । पूतम् । रक्षः । परापूताऽइ

संघातम् तिपरा । पूताः । अरातयः । अपहतमित्यप । हतम् । रक्षः । वायुः । वः । वि ।

४ विनक्तु । देवः । वः । सविता । हिरण्यपाणिरिति हिरण्य । पाणिः । प्रति ।

गृभ्णातु । अच्छिद्रेण । पाणिना ॥१६॥ धृष्टिः असि अं । अप । अग्ने ।

अग्निम्। आमादमित्याम। अदम्। जहि। निः। क्रव्यादमिति क्रव्य। अदम्।
सेध। आ। देवयजमिति देव। यजम्। वह। ध्रुवम्। असि। पृथिवीम्। दृं
ह। ब्रह्मवनीति ब्रह्म। वनि। त्वा। क्षत्रवनीति क्षत्र। वनि। सजातवनी
ति सजात। वनि। उप। दधामि। भ्रातृव्यस्य। वधाय॥१७॥ अग्ने। ब्रह्म।
गृभ्णीष्व। धरुणम्। अन्तरिक्षम्। धर्त्रम्। दिवम्। विश्वाभ्यः। त्वा। आशा
भ्यः। उप। दधामि। चितः। स्थ। ऊर्द्ध्वचितऽइत्यूर्द्ध्व। चितः। भृगूणाम्।
अंगिरसाम्। तपसा। तप्यध्वम्॥१८॥ धिषणा। असि। पर्वती। प्रति। त्वा।
अदित्याः। त्वक्। वेत्तु। दिवः। स्कम्भनीः। असि। धिषणा। असि। पार्वे

ति३

॥५॥

तेयी । प्रति । त्वा । पर्वती । वेत्तु ॥ १९ ॥ धान्यम् । असि । धिनुहि । देवान् ।
प्राणाय । त्वा । उदानायेत्युत् । आनाय । व्यानायेतिवि । आनाय ।
दीर्घाम् । अनु । प्रसितिमितिप्र । सितिम् । आयुषे । धाम् । चक्षुषे । त्वा ।
महीनाम् । पयः । असि ॥ २० ॥ सम् । वपामि । आपः । ओषधीभिः । ओषधयः ।
रसेन । रेवतीः । जगतीभिः । पृच्यन्ताम् । मधुमतीरितिमधु । मतीः ।
मधुमतीभिरितिमधुमतीभिः । पृच्यन्ताम् ॥ २१ ॥ जनयत्यै । त्वा । सम् ।
यौमि । इदम् । अग्नेः । इदम् । अग्नीषोमयोः । इषे । त्वा । घर्म्मः । असि ।
विश्वायुरितिविश्व । आयुः । उरुप्रथाऽइत्युरु । प्रथाः । उरु । प्रथस्व । उरु ।

॥५॥

ते। यज्ञपतिमितियज्ञपतिं। प्रथताम्। अग्निः। ते। त्वचम्। मा। हिंसीत्।
देवः। त्वा। सविता। श्रपयतु। वर्षिष्ठे। अधि। नाके॥२२॥ मा। भेः। मा। सम्।
विक्थाः। अतमेरुः। यज्ञः। अतमेरुः। यजमानस्य। प्रजेतिप्रजा। भूयात्।
त्रिताय। त्वा। द्विताय। एकताय॥२३॥ आ। ददे। अध्वरकृतमित्यध्वरऽकृ
तम्। देवेभ्यः। इन्द्रस्य। बाहुः। असि। दक्षिणः। सहस्रभृष्टिरितिसहस्र
ऽभृष्टिः। शततेजाऽइतिशतऽतेजाः। वायुः। असि। तिग्मतेजाऽइतितिग्मऽ
तेजाः। द्विषतः। वधः॥२४॥ पृथिवि। देवयजनीतिदेवऽयजनि।

ॐ षेध्याः। ते। म्कलेमः। मा। द्वि॑स्विषरः। ब्रजरः। गछा। गो। ष्ठानेमः। गोसखा
नुमितिमो। स्थानेमः। बर्षन्तु। ने। घोः। बधानादेवं। सवितन्नृल्लिसविनः।
परामृष्यामः। पप्षि। ब्यामरः। रा। तेने। पारैः। यः। अस्मानरः। द्वेष्टि। बरः। चे।
बयरः। द्विष्मः। तमः। अतेम्। मा। त्मो। कृ। ॥४॥। अपा। अरकेरः। पपिध्ये।
देवयजेनादितिर्वा। यडेनाल। वेध्यासमः। अरेरोऽई स्यररो। द्विवेमः।
मा। पप्तुः। दुष्मः। ते। घामः। मा। स्कूरः। ॥२६॥ गा। पत्रेणोत्स्यो। ष्ठन्देसा।
परि। गृह्ला। मि। त्रैष्टुभेन। त्वेस्तुभेनेति। त्रैस्तुभेन। जा। गतेन। सुक्ष्मा।
चा। असि। शिवा। चा। असि। स्यो। ना। सुषदा। सुसेतिलु। स्मदा। ऊर्जे

स्वती। पयस्वती। ऽ। पुरा। क्रूरस्य। विसृपऽइतिवि। सृपः। विरप्शिन्नि
तिवि। रप्शिन्। उदादायेत्युत्। आदाय। पृथिवीम्। जीवदानुमितिजीव।
दानुम्। याम्। ऐरयन्। चन्द्रमसि। स्वधाभिः। ताम्। उँऽइत्युँ। धीरासः।
अनुदिश्येत्यनुदिश्य। यजन्ते। प्रोक्षणीरितिप्र। उक्षणीः। आ। सादय। द्वि
षतः। वधः। असि॥२८॥ अनिशितऽइत्यनि। शितः। असि। सपत्नक्षिदि
तिसपत्न। क्षित्। वाजिनम्। त्वा। वाजेध्यायाऽइतिवाज। इध्यायै। सम्।
मार्ज्मि। अनिशितेत्यनि। शिता। असि। सपत्नक्षिदितिसपत्न। क्षित्।
वाजिनीम्। त्वा। वाजेध्यायाऽइतिवाज। इध्यायै। सम्। मार्ज्मि॥२९॥

आदित्यै। रास्ना। असि। विष्णोः। वेष्पः। असि। ऊर्जे। त्वा। अदब्धेन। त्वा।
चक्षुषा। अव। पश्यामि। अग्नेः। जिह्वा। असि। सुहूरिति सुऽहूः। देवेभ्यः।
धाम्ने धाम्नऽइति धाम्ने। धाम्ने। मे। भव। यजुषे यजुषऽइति यजुषे
यजुषे॥३०॥ सवितुः। त्वा। तेजः। असि। शुक्रम्। अमृतम्। धाम
नाम। प्रियम्। देवानाम्। अनाधृष्टम्। देवयजनमिति देवऽयजनम्।
असि॥३१॥ इति वाजसनेसहितावनरपद प्रथमोध्यायः॥१॥ ॥७॥ ॥७॥
कृष्णः। असि। आखरेष्ठः। आखरेस्थऽइ स्याखरे। स्थः। अग्नये। त्वा।

जुष्टम्। प्र। उक्षामि। वेदिः। असि। बर्हिषे। त्वा। जुष्टम्। प्र। उक्षामि।
बर्हिः। असि। स्रुक्ऽभ्यःऽइति स्रुक्। भ्यः। त्वा। जुष्टम्। प्र। उक्षामि॥१॥
अदित्यै। व्युन्दनम्। इति वि। उन्दनम्। असि। विष्णोः। स्तुपः। असि।
ऊर्णम्रदसम्। इत्यूर्ण। म्रदसम्। त्वा। स्तृणामि। स्वासस्थाम्। इति
सु। आसस्थाम्। देवेभ्यः। भुवपतयऽइति भुव। पतये। स्वाहा। भु-
वनपतयेऽइति भुवन। पतये। भूतानाम्। पतये॥२॥ गन्धर्वः। त्वा।
विश्वावसुः। विश्वावसुरिति विश्व। वसुः। परि। दधातु। विश्वस्य।
अरिष्ट्यै। यजमानस्य। परिधिरिति परि। धिः। असि। अग्निः। [illegible]

ईडितः । इन्द्रस्य । बाहुः । असि । दक्षिणः । मित्रावरुणौ । त्वा । उत्तरतः ।
परि । धत्ताम् । ध्रुवेण । धर्मणा ॥ ३ ॥ वीतिहोत्रमिति वीतिऽहोत्रम् ।
त्वा । कवे । द्युमन्तमिति द्युऽमन्तम् । सम् । इधीमहि । अग्ने । बृहन्तम् । अ
ध्वरे ॥ ४ ॥ समिदिति सम्ऽइत् । असि । सूर्यः । त्वा । पुरस्तात् । पातु । कस्याः ।
चित् । अभिशस्त्याऽइत्यभिऽशस्त्याः । सवितुः । बाहूऽइति बाहू । स्थः ।
ऊर्णम्रदसमित्यूर्णऽम्रदसम् । त्वा । स्तृणामि । स्वासस्थमिति सुऽआ
सस्थम् । देवेभ्यः । आ । त्वा । वसवः । रुद्राः । आदित्याः । सदन्तु ॥ ५ ॥
घृताची । असि । जुहूः । नाम्ना । सा । इदम् । प्रियेण । धाम्ना । प्रियम् ।

सदः। आ। सीद। उपस्थ इत्युप। स्थे। ध्रुवा। ध्रुवा। असदन्। ऋतस्य।
योनौ। ता। विष्णो ऽइति विष्णो। पाहि। पाहि। यज्ञम्। पाहि। यज्ञपतिमि
तियज्ञ। पतिम्। पाहि। माम्। यज्ञन्यमितियज्ञ। न्यम् ॥ ६ ॥ अग्ने। वा
जजिदितिवाज। जित्। वाजम्। त्वा। सरिष्यन्तम्। वाजजितमितिवा
ज। जितम्। सम्। मार्ज्मि। नमः। देवेभ्यः। स्वधा। पितृभ्य ऽइतिपितृ।
भ्यः। सुयमे ऽइतिसु। यमे। मे। भूयास्तम् ॥ ७ ॥ अस्कन्नम्। अद्य। देवेभ्यः।
आज्यम्। सम्। भ्रियासम्। अंघ्रिणा। विष्णो ऽइतिविष्णो। मा। त्वा। अव।
क्रमिषम्। वसुमतीमितिवसु। मतीम्। अग्ने। ते। छायाम्। उप। स्थेषम्।

विष्णोः। स्थानम्। असि। इतः। इन्द्रः। वीर्यम्। अकृणोत्। ऊर्द्ध्वः। अध्वरः। आ।
अस्थात्॥८॥ अग्ने। वेः। होत्रम्। वेः। दूत्यम्। अवताम्। त्वाम्। द्यावापृथि
वीऽइति द्यावापृथिवी। अव। त्वम्। द्यावापृथिवीऽइति द्यावापृथिवी। स्वि
ष्टकृदिति स्विष्टऽकृत्। देवेभ्यः। इन्द्रः। आज्येन। हविषा। भूत्। स्वाहा। सम्।
ज्योतिषा। ज्योतिः॥९॥ मयि। इदम्। इन्द्रः। इन्द्रियम्। दधातु। अस्मान्। रा
यः। मघवानऽइति मघऽवानः। सचन्ताम्। अस्माकम्। सन्तु। आशिषऽ
इत्याऽशिषः। सत्याः। नः। सन्तु। आशिषऽइत्याऽशिषः। उपहूतेत्युपऽहूता।
पृथिवी। माता। उप। माम्। पृथिवी। माता। ह्वयताम्। अग्निः। आग्नी

घ्रात्।स्वाहा।।१०।।उपहूतऽइत्युप।हूतः।द्यौः।पिता।उप।माम्।द्यौः।पिता।ह्व
यताम्।अग्निः।आग्नी।ध्रात्।स्वाहा।प्रति।गृह्णामि।अग्नेः।त्वा।आ
स्येन।प्र।अश्नामि।।११।।एतम्।ते।देव।सवितः।यज्ञम्।प्र।आहुः।बृह
स्पतये।ब्रह्मणे।तेन।यज्ञम्।अव।तेन।यज्ञपतिमितियज्ञ।पतिम्।ते
न।माम्।अव।।१२।।मनः।जूतिः।जुषताम्।आज्यस्य।बृहस्पतिः।यज्ञम्।
इमम्।तनोतु।अरिष्टम्।यज्ञम्।सम्।इमम्।दधातु।विश्वे।देवासः।इह।
मादयन्ताम्।ओ३म्।प्र।तिष्ठ।।१३।।एषा।ते।अग्ने।समिदिति।सम्।इत्।

तयो। वर्द्धस्व। च। आ। च। प्यायस्व। वर्द्धिषी। मा। हैं। च। वयम्। आ। चा। प्पा
सिषीमहि। ससृवाꣳसमिति ससृ। वाꣳसम्। वाजजितमिति वाज
जितम्॥१४॥ अग्नीषोमयोः। उज्जितिमित्युत्। जितिम्। अनु। उत्। ॥१०॥
जेषम्। वाजस्य। मा। प्रसवेनेति प्र। सवेन। प्र। उहामि। अग्नीषोमौ। तम्।
॥१०॥ अप। नुदताम्। वाजस्य। एनम्। प्रसवेनेति प्र। सवेन। अप। उहामि। इन्द्
द्राग्न्योः। इन्द्राग्नीऽइतीन्द्राग्नी॥१५॥ वसुभ्यऽइति वसु। भ्यः। त्वा। रुद्रेभ्यः।
आदित्येभ्यः। सम्। जानाथाम्। द्यावापृथिवीऽइति द्यावापृथिवी। मित्रा

वरुणौ। त्वा। वृष्ट्या। अवताम्। व्यन्तु। वयः। अक्तम्। रिहाणाः। मरुताम्।
पृषतीः। गच्छ। वशा। पृश्निः। भूत्वा। दिवम्। गच्छ। ततः। नः। वृष्टिम्। आ।
वह। चक्षुष्पाः। चक्षुःपाऽइति चक्षुः। पाः। अग्ने। असि। चक्षुः। मे। पा
हि॥१६॥ यम्। परिधिमिति परि। धिम्। पर्य्यधत्थाऽइति परि। अध
त्थाः। अग्ने। देव। पणिभिरिति पणि। भिः। गुह्यमानः। तम्। ते। एतम्।
अनु। जोषम्। भरामि। एषः। न। इत्। त्वत्। अपचेतयाताऽइत्यप। चेत
याता। अग्नेः। प्रियम्। पाथः। अपि। इतम्॥१७॥ संस्रवभागाऽइति
सं। स्रव। भागाः। स्थ। इषा। बृहन्तः। प्रस्तरेष्ठाः। प्रस्तरेस्थाऽइति प्र

स्तेः। स्याः। परिधेयाऽइतिपरि। धेयाः। चु। देवाः। इमाम्। वाचम्। अ
भि। विश्वे। गृणन्तः। आसद्येत्याऽसद्य। अस्मिन्। बर्हिषि। मादयध्वम्।
स्वाहा। वाट्॥१८॥ घृताचीऽइतिघृताची। स्थः। धुर्य्यौ। पातम्।
सुम्नेइतिसुम्ने। स्थः। सुम्ने। मा। धत्तम्। यज्ञ। नमः। च। ते। उप।
॥२१॥ च। यज्ञस्य। शिवे। सम्। तिष्ठस्व। स्विष्टऽइतिसु। इष्टे। मे। सम्। ति ॥११॥
ष्ठस्व॥१९॥ अग्ने। अदब्धायोऽइत्यदब्ध। आयो। अशीतम। अशि
तमेत्यशितम। पाहि। मा। दिद्योः। प्रसित्याऽइतिप्र। सित्यै। दुरिष्ट्याऽ

इति दुः । इष्ट्यै । दुरद्मन्याऽइति दुः । अद्मन्यै । अविषम् । नः । पितुम् ।
कृणु । सुषदा । सुसदेति सु । सदा । योनौ । स्वाहा । वाट् । अग्नये । सम्वे
शपतयऽइति सम्वेश । पतये । स्वाहा । सरस्वत्यै । यशोभगिन्याऽ
इति यशः । भगिन्यै । स्वाहा ॥२०॥ वेदः । असि । येन । त्वम् । देव । वेद ।
देवेभ्यः । वेदः । अभवः । तेन । मह्यम् । वेदः । भूयाः । देवाः । गातुविदऽ
इति गातु । विदः । गातुम् । वित्त्वा । गातुम् । इत । मनसः । पते । इमम् । दे
व । यज्ञम् । स्वाहा । वाते । धाः ॥२१॥ सम् । बर्हिः । अङ्क्ताम् । हविषा ।

घृतेन।आदित्यैः।वसुभिरितिवसु।भिः।मरु[illegible]द्भिरितिमरुत्।भिः।
इन्द्रः।विश्वेदेवेभिरितिविश्वे।देवेभिः।अंक्ताम्।दिव्यम्।नभः।ग
च्छतु।यत्।स्वाहा॥२२॥कः।त्वा।वि।मुञ्चति।सः।कस्मै।तस्मै।पो
षाय।रक्षसाम्।भागः।असि॥२३॥सम्।वर्चसा।पयसा।सम्।तनू ॥१२॥
॥१२॥ भिः।अगन्महि।मनसा।सम्।शिवेन।त्वष्टा।सुदत्रऽइतिसुदत्रः
विदधातु।रायः।अनु।मार्ष्टु।तन्वः।यत्।विलिष्टमितिवि।लि
ष्टम्॥२४॥दिवि।विष्णुः।वि।अक्रंस्त।जागतेन।छन्दसा।ततः।

निर्भक्तऽइतिनिः।भक्तः।अन्तरिक्षे।त्रैष्टुभेन।त्रैस्तुभेनेतित्रैस्तु
भेन।पृथिव्याम्।गायत्रेण।अस्मात्।अन्नात्।अस्यै।प्रतिष्ठायाः
प्रतिस्थायाऽइतिप्रति।स्थायाः।अगन्म।स्वरितिस्वः।सम्।ज्यो
तिषा।अभूम॥२५॥स्वयंभूरितिस्वयम्।भूः।असि।श्रेष्ठः।र
श्मिः।वर्चोदाऽइतिवर्चः।दाः।असि।वर्चः।मे।देहि।सूर्यस्य।
आवृतमित्या।वृतम्।अनु।आ।वर्त्ते॥२६॥अग्ने।गृहपतऽ
१४ इतिगृह।पते।सुगृहपतिरितिसु।गृहपतिः।त्वया।अग्ने।अ

॥१३॥

हम्। गृहपतिनेति गृह। पतिना। भूयासम्। सुगृहपतिरिति सु। गृ
हपतिः। त्वम्। मया। अग्ने। गृहपतिनेति गृह। पतिना। भूयाः। अ
स्थूरि। नौ। गार्हपत्यानीति गार्हपत्यानि। सन्तु। शतम्। हिमाः।
अचारिषम्। तत्। अशकम्। तत्। मे। अराधि। इदम्। अहम्। यः। ॥२८॥
एव। अस्मि। सः। अस्मि॥२८॥ अग्नये। कव्यवाहनायेति कव्य।
वाहनाय। स्वाहा। सोमाय। पितृमतऽइति पितृ। मते। स्वाहा। अपहताऽ
इत्यप। हताः। असुराः। रक्षांसि। वेदिषदः। वेदिसदऽइति वेदि। सदः॥२९॥

ये।रूपाणि।प्रतिमुंचमानाऽइतिप्रति।मुंचमानाः।असुराः।सन्तःस
स्वधया।चरन्ति।परापुरऽइतिपरा।पुरः।निपुरऽइतिनि।पुरः।ये।भर
न्ति।अग्निः।तान्।लोकात्।प्र।नुदाति।अस्मात्॥२९॥अत्र।पित
रः।मादयध्वम्।यथाभागमितियथा।भागम्।आ।वृषायध्वम्
वृषयध्वमितिवृष।यध्वम्।अमीमदन्त।पितरः।यथाभागमि
तियथा।भागम्।आ।अवृषायिषत॥३०॥नमः।वः।पितरः।र
साय।शोषाय।जीवाय।स्वधायै।घोराय।मन्यवे।नमः।वः।

प१जी

पितरः पितरः। मेनैः। बः। गृहान। नुः। पितरः। दत्त। सतः। बः। पितरः।
देष्म। एतत। बेः। पिरतेः। बासः॥३१॥ आ। धत्तु। पितरः। गर्भम॥
कुमारम। पुष्करस्त्रजमिति पुष्कर। स्त्रजम। यथा। इह। पुरुषः। अस ॥१४॥
ना॥३३॥ ऊर्ज्जम। वहन्तीः। अमृतम। घृतम। पयः। कीलालम। प
रिस्त्रुतमिति परि। स्त्रुतम। स्वधाः। स्थ। तर्पयत। मे। पितॄर॥ ३॥
छ॥ ॥छ॥ इति वा॰ जसनेसंहितायां वेदपदेद्वितीयोध्यायः॥छ॥ ।
॥२॥ ॥छ॥ समिधेति सम। इधा॥ अग्निम। दुवस्यत। घृतैः। बो

न्तसरस्वता। उक्षिहोदिस्युवाहू। दस्युवाहितिदित्या। वाहू॥१०॥ हुडोजिरजिरः।
अग्निरा स्वेः। ई स्त्रुः। स्ता मेः। सोमोडुवः। देवोः अमे स्येः। अमे स्येः इस्येमस्येः।
अनुष्टुप च्योविः। अनुस्तु बिस्यनु। स्तुप्पाप च्योविहितिपंवे। अविः॥११॥
स्तुवार्हिभिः। स्तुवार्हिरितिसः। वर्हिः। अग्निः। पृषुण्वा। पृषुण्वा न्स्ते
ऊँ वर्हिः। पृषण्वानितिपृषणु। वा सा। स्तु ऊर्ज वर्हिरमेस्यः। स्ता णेव
र्हिरितिस्तां ऊँ। वर्हिः। अमे स्येः। इस्येमस्येः। वृहद् ना त्रि वक्ष्यः। त्रि
वे स्वः। इति त्रि। वक्ष्यः॥१२॥ दुरोणद् वाः। देवी र्हि द्वाः। रि द्वौ मुहूः। मुहू
र्त्तं ह्ला। ह्ले ह्ला। दुवः। दोवा। वृहस्पतिः। वृहस्पतिरिति वृहस्पतिः।

पड्डिः। हः। इहत् तुष्ये वा ट्। तुष्येवाड्डितितुर्यो। वा ट्।।१३।। डेषयक्रौ। डेषेऽइह
षे। य क्रौ स्तुपञ्चौ सा। यक्रौऽइतिय क्रौ। स्तुपेञ्चौ सा ब्विश्चौ। स्तुपेञ्चौ सेति
स्तु। त्प ञ्चौ सा। व्विश्चौ दे वा ः। दे वाऽ अम स्याः। अम स्यौऽइ सम स्यौः। त्रि
रुप्पं छ वा ट्। त्रिस्तु ब्वितिव्वि। स्तुषा पष्ठ वाड्डितिपष्ठु। वा ट्।।१४।। दे
ः४।। ष्यु। हो नो रा। हो ना रा ज्ञिष ज्ञा। ज्ञिष जे ज्ञैणा। इन्नैण स्तषु जा। सष्टु जो ष्टु जा।
स्वष्टु जै तिस। ष्टु जा। ष्टु जेतिसैं षु जा। ज्ञग स्य नड्डा द। श्रुनड्डानिसैन। ।।४।।
ड्डा र।।१५।। तिस्व ऽइ ड्डो। इड्डा सरस्वती। सरस्वती भीर तो। भारमानस्तत्।
प्र स तो बि स्त्रो। ब्बि स्त्रोऽइति विस्त्रो। ब्बिराड्डैनुः। ब्बिराड्डिति ब्बिराट्। चे

नुगौः। गौर्न। नेति न।।१६।। त्वष्टा तुरीपम तुरीपोऽद्भुतः। अद्भुत इंद्रा
ग्नी। इंद्राग्नी पुष्टिवर्द्धना। इंद्राग्नीऽइतींद्राग्नी। पुष्टिवर्द्धनेति पुष्टि।
वर्द्धना। द्विपदोक्षा। द्विपदेति द्विऽपदा। उक्षे अनुक्षा।।१७।। शमिता। नः। नो व
नस्पतिः। वनस्पतिः सविता। सविता प्रसुवन्। प्रसुवन्भगम्। प्रसुवन्नि
ति प्रऽसुवन्। भगमिति भगम्। ककुब्वशा। वशा। वेहत्। वेहदिति वेहत्।।१८।।
स्वाहावृज्ञेमा। यज्ञे वरुणः। वरुणः सुक्षत्रः। सुक्षत्रो भेषजम्। सुक्षत्रऽ
इति सुक्षत्रः। भेषजङ्करत्। करदिति करत्। अतिछन्दाऽइन्द्रियम्।
अतिछन्दाऽइत्यति। छन्दाः। इन्द्रियम्बृहत्। बृहदृषभः। ऋषभऽइह

पुभः ॥१८॥ बसन्तेनऽऋतुना। ऋतुना देवाः। देवा बसवः। बसवस्त्रिवृता।
त्रिवृता स्तुताः। त्रिवृतेति त्रिऽवृता। स्तुताऽइति स्तुताः। रथन्तरेण
तेजसा। रथन्तरेणेति रथम्ऽतरेण। तेजसा हविः। हविरिन्द्रे। इन्द्रे
१२॥ वयः। वयो दधुः। दधुरिति दधुः॥२०॥ ग्रीष्मेणारुद्राः। रुद्राः पञ्चद ॥१५॥
शेन। पञ्चदशेनेति पञ्चऽदशेन। बृहता यशसा। यशसा बलम्। ब
लमिति बलम्॥२१॥ वर्षाभिरादित्याः। आदित्याः स्तोमे। स्तोमे सप्तद
शे। सप्तदशऽइति सप्तऽदशे। विरूपेण विशा। विशौजसा। ओजसे

स्यो जेसा ॥ २२ ॥ ग्रादै रै नैकविंशो । एकविंशाऽकृमवेकी एकविंशाऽइसै
कः । विंशो । कर्मवेकेऽइस्र मवे ॥ वेरा जेनेस्त्रियाः । स्त्रियाः । स्त्रियम । स्त्रि
यमितिस्त्रियम ॥ २३ ॥ हेमन्ते नेत्रिणवि । त्रिणवमरुतेः । त्रिनवइति
त्रिनवेमरुतेः इतिमरुतेः । बलेनेशकराः । शर्कराः सह । सहइतिस
ह ॥ २४ ॥ त्रिशिरेणो त्रयस्त्रिंशो । त्रयस्त्रिंशोमतोः । त्रयस्त्रिं
शाऽइतित्रयः । त्रिंशो । आमलोऽइसमतोः । तसेनेरेवतोः । रेवतोः ।
क्षत्रम । क्षत्रमितिक्षत्रम ॥ २५ ॥ होताबक्षता । बक्षसः समिधा । समिधा

ग्निम । समिधेतिसम । इधा । अग्निमिडः । इडस्पदे । पदे अश्विना । अश्विने
न्द्रम । इन्द्रम सरस्वतीम । सरस्वतीमजः । अजो धूम्रः । धूम्रो न । न गोधू
मैः । गोधूमैः । कुवलैः । कुवलैर्भेषजम । भेषजम्मधु । मधु शष्पैः । श
ष्पैर्न । न तेजः । तेज इन्द्रियम । इन्द्रियम्पयः । पयः सोमः । सोमः परि
स्रुता । परिस्रुता घृतम । परिस्रुतेतिपरि । स्रुता । घृतम्मधु । मधु व्यन्तु । ॥६॥
२१। व्यन्त्वाज्यस्य । आज्यस्य होतः । होतर्यज । यजेतियज ॥२९॥ तनूनपा
त्सरस्वतीम । तनूनपादिति तनूऽनपात् । सरस्वतीमविः । अविर्मेषः । मे
षो न । न भेषजम । भेषजम्पथा । पथा मधुमता । मधुम[illegible]रन्ता । मधुम

तेति मधुऽमता। भरन्नश्विना। अश्विनेन्द्राय। इन्द्राय वीर्य्यम्। वीर्य्यम्बदरैः। ब
दरैरुपवाकाभिः। उपवाकाभिर्भेषजम्। उपवाकाभिरित्युपऽवाकाभिः। भे
षजन्तोक्मभिः। तोक्मभिरिति तोक्मऽभिः॥२७॥ नराशꣳसन्न। न नग्न
हुम्। नग्नहुम्पतिम्। पतिꣳ सुरया। सुरया भेषजम्। भेषजम्मेषः। मेषः। स
रस्वती। सरस्वती भिषक्। भिषग्रथः। रथो न। न चन्द्री। चन्द्र्यश्विनोः। अ
श्विनोर्वपाः। वपाऽइन्द्रस्य। इन्द्रस्येतीन्द्रस्य॥२८॥ इडेडितः। ईडितऽआजु
ह्वानः। आजुह्वानः सरस्वतीम्। आजुह्वानऽइत्याऽजुह्वानः। सरस्वतीमि
न्द्रम्। इन्द्रम्बलेन। बलेन वर्द्धयन्। वर्द्धयन्नृषभेण। ऋषभेण गवा। गवेन्द्रि

यम। इन्द्रियमश्विना। अश्विनेन्द्राय। इन्द्राय भेषजम्। भेषजं यवैः।
यवैः कर्कन्धुभिः। कर्कन्धुभिर्मधु। कर्कन्धुभिरिति कर्कन्धुभिः।
मधु लाजैः। लाजैर्न। न मासरम्। मासरमिति मासरम्॥२५॥ बर्हि
रूर्णम्रदाः। ऊर्णम्रदा भिषक्। ऊर्णम्रदा इत्यूर्णम्रदाः। भिषङ्ना
सत्या। नासत्या भिषजा। भिषजाश्विना। अश्विनाश्वा। अश्वा शि
शुमती। शिशुमती भिषक्। शिशुमतीति शिशुमती। भिषग्धेनुः।
धेनुः सरस्वती। सरस्वती भिषक्। भिषग्दुहे। दुहे इन्द्राय। इन्द्राय भेषजम्।

भेषजमितिभेषजम॥३०॥दुरोदिश्नः।दिश्नःकवष्यः।कवष्योना।न
व्यचस्वतीः।व्यचस्वतीरश्विभ्याम।अश्विभ्यान्नो।अश्विभ्यामि
त्यश्विभ्याम।नदुरः।दुरोदिश्नः।दिश्नूऽइन्द्रः।इन्द्रोना।नरोदसी।रोद
सीदुघे।रोदसीऽइतिरोदसी।दुघेदुहे।दुघेऽइतिदुघे।दुहेधेनुः।धेनुः
सरस्वती।सरस्वत्यश्विना।अश्विनेन्द्राय।इन्द्रायभेषजम।भेषजं
शुक्रम।शुक्रंन।नज्योतिः।ज्योतिरिन्द्रियम।इन्द्रियमितीन्द्रि
यम॥३१॥सुपेशसा।सुपेशसेतिसुपेशसा।उषेनक्तम।उषेऽइ

रूपे। नक्तं दिवा। दिवाश्विना। अश्विना सम। सम ज्जाते। अ ज्जाते स
रस्वत्या। अ ज्जाते ऽ इ से ज्जाते। सरस्वत्या त्विषिम्। त्विषिमिन्द्रे। इन्द्रे
न। न भेषजम्। भेषजꣳ श्येनः। श्येनो न। न रजसा। रजसा हृदा। हृ
दा श्रिया। श्रिया न। न मासरम्। मासरमिति मासरम्॥ ३२॥ द्ध्या ॥८॥
॥८॥ हो तारा। होतारा भिषजा। भिषजाश्विना। अश्विनेन्द्रम्। इन्द्रं न्या न
जागृवि। जागृ विदि वा। दिवा नक्तम्। नक्तं न्ना। न भेषजैः। भेषजैः
शूषम्। शूषꣳ सरस्वती। सरस्वती भिषक्। भिषक् सीसेन। सीसेन दुहे

दुहऽइन्द्रियम। इन्द्रियमितीन्द्रियम॥ ४३॥ तिस्रोदेवीः। देवीर्न्न। नभेषजम।
भेषजन्त्रयः। त्रयस्त्रिधातवः। त्रिधातवोपसः। त्रिधातवऽइतित्रि।
धातवः। अपसोरूपम। रूपमिन्द्रे। इन्द्रेहिरण्ययम। हिरण्ययमश्वि
ना। अश्विनेडा। इडान। नभारती। भारतीवाचा। वाचासरस्वती।
सरस्वतीमहः। महऽइन्द्राय। इन्द्रायदुहे। दुहऽइन्द्रियम। इन्द्रियमितीन्द्रि
यम॥ ४४॥ सुरेतसमृषभम। सुरेतसमितिसुऽरेतसम। ऋषभन्न
र्य्यापसम। नर्य्यापसन्त्वष्टारम। नर्य्यापसमितिनर्य्यऽअपसम। त्वष्टा

रमिंद्रम।इंद्रमश्विना।अश्विनाभिषजम।भिषजन्नानसरस्वतीम।
सरस्वतीमोजः।ओजोन।नजूतिः।जूतिरिंद्रियम।इंद्रियंवृकः।
वृकोन।नरभसः।रभसोभिषक्।भिषग्यशः।यशः।सुरया।सु
॥श्री॥ रयाभेषजम।भेषजꣳश्रिया।श्रियान।नमासरम।मासरमिति ॥श्री॥
मासरम॥३५॥वनस्पतिꣳशमितारम।शमितारꣳशतक्रतुम।श
तक्रतुम्भीमम।शतक्रतुमितिशत।क्रतुम।भीमन्न।नमन्युम।म
न्युꣳराजानम।राजानंव्याघ्रम।व्याघ्रन्नमसा।नमसाश्विना।अ

श्विना भामम्। भामꣳ सरस्वती। सरस्वती भिषक्। भिषगिन्द्राय।
इन्द्राय दुहे। दुह ऽइन्द्रियम्। इन्द्रियमितीन्द्रियम्॥ ३६॥ अग्निꣳ स्वा
हा। स्वाहा ऽज्यस्य। आ ऽज्यस्य स्तोकानाम्। स्तोकानाम्मेदसाम्।
मेदसां पृथक्। पृथक्छागम्। छागमश्विभ्याम्। अश्विभ्याम्मेषम्।
अश्विभ्यामित्यश्विऽभ्याम्। मेषꣳ सरस्वत्यै। सरस्वत्या ऽऋषभम्।
ऋषभमिन्द्राय। इन्द्राय सिꣳहाय। सिꣳहाय सहसे। सहस ऽइन्द्रियम्। इ
न्द्रियमग्निम्। अग्निन्न। न भेषजम्। भेषजꣳ सोमम्। सोममिन्द्रियम्।

इन्द्रियमिन्द्रम्। इन्द्रं सुत्रामाणम्। सुत्रामाणꣳ सवितारम्। सुत्रामाणमि

तिसुत्रामाणम्। सवितारं बरुणम्। बरुणं भिषजम्। भिषजम्पतिम्।

पतिं बनस्पतिम्। बनस्पतिम्प्रियम्। प्रियम्पाथः। पाथो न। न भेषजम्।

भेषजन्देवाः। देवा आज्यपाः। आज्यपा जुषाणः। आज्यपाऽइत्याज्य।

१०॥ पाः। जुषाणोऽअग्निः। अग्निर्भेषजम्। भेषजमिति भेषजम्॥३७॥ अ ॥१०॥

श्विनोच्छागस्य। छागस्य वपायाः। वपाया मेदसः। मेदसो जुषताम्। जुषताꣳ

हविः। हविरिति हविः। सरस्वतोम्मेषस्य। मेषस्य जुषताम्। जुषतामिति जु

पतामा इंद्रमृषभस्य । ऋषभस्येत्यृषभस्य ॥ ३८ ॥ अश्विनौ सरस्वती मास
रस्वतीमिन्द्रम् । इन्द्रꣳ सुत्रामाणम् । सुत्रामाणमिमे । सुत्रामाणमिति सु । त्रामाणम् ।
इमे सोमाः । सोमाः सुत्रामाणः । सुत्रामाणश्छागैः । छागैर्न । न मेषैः । मेषैर्ऋ
षभैः । ऋषभैः सुताः । सुताः शष्पैः । शष्पैर्न । न तोक्मभिः । तोक्मभिर्ला
जैः । तोक्मभिरिति तोक्म । भिः । लाजैर्महस्वन्तः । महस्वन्तो मदाः । मदा मा
सरेण । मासरेण परिष्कृताः । परिष्कृताः शुक्राः । परिस्कृता इति परि । स्कृताः ।
शुक्राः । पयस्वन्तः । पयस्वन्तोमृताः । अमृताः प्रस्थिताः । प्रस्थिता वः । प्रस्थि

ताऽइतिप्र।स्थिताः।सोममधुश्चुतः।मधुश्चुतस्तान।मधुश्चुतऽइतिमधु।श्चु
तः।तानश्विनो।अश्विनासरस्वती।सरस्वतीपिबन्तु।पिबन्तुमदन्तु।मद
न्तुव्यन्तु।व्यन्त्वितिव्यन्तु॥३१॥अश्विनाछागस्य।छागस्यहविषः।हविषऽ
आत्ताम।आत्तामद्य।अद्यमध्यतः।मध्यतोमेदः।मेदऽउद्धृतम।उद्धृतम्पु ॥११॥
॥११॥ रा।उद्धृतमित्युत्।हृतम।पुराद्वेषोभ्यः।द्वेषोभ्यः।पुरा।द्वेषोभ्यऽइतिद्वेषः।
भ्यः।पुरापौरुषेय्याः।पौरुषेय्यागृभः।गृभोघस्ताम।घस्तान्नूनम।नू
नंघासेऽअज्राणाम।घासेऽअज्राणांयवसप्रथमानाम।घासेऽअ
ज्राणामितिघासे।अज्राणाम।यवसप्रथमानाꣳसुमत्क्षराणाम।

ववसप्रथमा नाम्मितियवंस। प्रथमा नाम। सुमंक्षेराणा० हातनुड्डियोणाम।
सुमंक्षेराणाम्मितिसुमन। क्षेराणाम। हातनुड्डियाणाम ग्गिनष्वात्ता नाम।
हातनुड्डियाणाम्मितिहातन। नुड्डियोणाम। अग्गिनष्वात्ता नाम्पीत्वापवस
नानाम। अग्गिनस्वात्ता नाम्मितिस्यग्गिन। स्वात्ता नाम। पीत्वापवसनाना
ष्मा ष्मेतः। पीवौपवसनानाम्मितिपीवें। उपवसनानाम। पाष्मेतः
ष्मोछितेः। ष्मोछितेः छितामतः। छितामतडुष्मादतः। उष्मादतोक्रो
दक्रोता। उष्मादतक्रव्युर। सादतः। अक्रोदक्रोदवत्तानाम। अक्रोदक्रो
दक्रोरा। अक्रोदत। अवंत्तानाद्रुरतः। क्ररतऽस्वाप्वाभ्विना। अभि

॥१२॥

ता जुषेताम। जुषेताꣳ हविः। हविरिति हविः॥ ५७॥ सरस्वती मेषस्य। मे
षस्यावयत। आवयत्। अवयद्घसत्। घसत्करत्। करद्देवम्। एवꣳ सरस्व
ती। सरस्वती जुषताम। जुषतामिति जुषताम। इन्द्र ऋषभस्य। ऋषभ
स्येन्द्रः। इन्द्र इतीन्द्रः॥ ५८॥ वनस्पतिमभि। अभिहि। हिपिष्टतमया।
पिष्टतमया रभिष्ठया। पिष्टतमयेति पिष्ट। तमया। रभिष्ठया रशन
या। रशनयाधित। अधितेत्यधित। यत्राश्विनोः। अश्विनोश्छाग
स्य। छागस्य हविषः। हविषः। प्रिया। प्रिया धामानि। धामानि सरस्व
त्याः। सरस्वत्या मेषस्य। मेषस्येन्द्रस्य। इन्द्रस्य ऋषभस्य। ऋषभस्य।

॥१२॥

ग्नेः। अग्नेः सोमस्य। सोमस्येन्द्रस्य। इन्द्रस्य सुत्राम्णः। सुत्राम्णः सवि
तुः। सुत्राम्णऽइति सु। त्राम्णः। सबितुर्वरुणस्य। बरुणस्य बनस्पतेः।
बनस्पतेः प्रिया। प्रिया पाथाꣳसि। पाथाꣳसि देवानाम्। देवानामा
ज्यपानाम्। आज्यपानामग्नेः। आज्यपानामित्याज्य। पानाम्।
अग्नेर्होतुः होतुस्तत्र। तत्रैतान्। एतान्प्रस्तुसेव। प्रस्तुसेवाप
स्तुस्येव। प्रस्तुस्येवेति प्रस्तुस्य। इव। उपस्तुत्स्येवोपावस्त्रक्षसरा। उ
पस्तुसेवेत्युपस्तुस्य। इव। उपावस्त्रक्षसुद्भोयस्स। इव। उपावस्त्र

क्षरित्स्युप । अवंस्वक्षसनारणीयसऽइव । कृत्वी । रणीयसऽइवेतिरणीयसः ।
इव । कृत्वी । करत । करदेवम् । एवं देवः । देवो वनस्पतिः । वनस्पतिरितिव
नस्पतिः ॥ ४६ ॥ अग्निं स्विष्टकृतं । स्विष्टकृतमयाट् । स्विष्टकृतमि
तिस्विष्ट । कृतम् । अयाट् । अग्निः । अग्निर्घ्येक्षेन । यद्धेषसेन । यद्धेस्वपा । स्वम
हिमानम् । महिमानमायजताम् ॥ आयजतामेज्याः । एज्याऽइषः ।
एज्याऽइत्याऽइज्याः । इषः कृणोतु । कृणोतु सः । सोऽअध्वरा । अध्वरा जातवे
दाः । जातवेदाऽइति जातवेदाः ॥ ४७ ॥ देवम्बर्हिः । बर्हिः सरस्वती । सरस्व
ती । सुदेवम् । सुदेवमिन्द्रे । सुदेवमिति सुदेवम् । इन्द्रेऽअश्विना । अश्विने

३ ॥

॥ १३ ॥

सृश्विना। तेजो न। नचक्षुः॥ चक्षुरक्ष्योः॥ अक्ष्योर्ब्बर्हिषा। बर्हिषादधुः।
दधुरिन्द्रियम॥ इन्द्रियंवसुवने। वसुवनेवसुधेयस्य। वसुवनऽइतिवसु
वने। वसुधेयस्यव्यन्तु। वसुधेयस्येतिवसु। धेयस्य। व्यन्तुयज। यजेति
यज॥४४॥ देवीर्द्वारः। द्वारोऽस्रश्विना। अश्विनाभिषजा। भिषजेन्द्रे। इन्द्रेस
रस्वती। सरस्वतीतिसरस्वती। प्राणन्न। नवीर्य्यम। वीर्य्यन्नसि। नसिद्वारः। द्वा

रौदधुः। दधुरिन्द्रियम। इन्द्रियमितीन्द्रियम॥४५॥ देवीऽउषासौ। देवीऽइतिदेवी।
उषौवश्विना। उषसावित्युषासौ। अश्विनासुत्रामा। सुत्रामेन्द्रे। सुत्रामेतिसुत्रा
मा। इन्द्रेसरस्वती। सरस्वतीतिसरस्वती। बलन्न। नवाचम। वाचमास्ये। आस्य

ऽउषाभ्याम्॥ उषाभ्यान्दधुः॥ दधुरिन्द्रियम्॥ इन्द्रियमितीन्द्रियम॥४०॥ देवी जोष्ट्री॥
देवीऽइति देवी॥ जोष्ट्री सरस्वती॥ जोष्ट्रीऽइति जोष्ट्री॥ सरस्वत्यश्विना॥ अश्विनेन्द्रम्॥
इन्द्रमवर्द्धयन्॥ अवर्द्धयन्नित्यवर्द्धयन्॥ श्रोत्रन्न॥ नकर्णयोः॥ कर्णयोर्यशः॥ यशोऽजो
ष्ट्रीभ्याम्॥ जोष्ट्रीभ्यान्दधुः॥ दधुरिन्द्रियम्॥ इन्द्रियमितीन्द्रियम्॥४१॥ देवीऽऊर्ज्जा
॥१४॥ हुती॥ देवीऽइति देवी॥ ऊर्ज्जाहुती दुघे॥ ऊर्ज्जाहुतीऽइत्यूर्ज्जाआहुती॥ दुघे सुदुघा॥ ॥१४॥
दुघेऽइति दुघे॥ सुदुघेन्द्रम्॥ सुदुघेति सुदुघा॥ इन्द्रं सरस्वती॥ सरस्वत्यश्विना॥ अ
श्विना भिषजा॥ भिषजावतः॥ अवतऽइत्यवतः॥ शुक्रन्न॥ नऽज्योति॥ ज्योतिस्त
नयोः॥ स्तनयोराहुती॥ आहुती धत्तः॥ आहुतीऽइत्याहुती॥ धत्तऽइन्द्रियम्॥ इन्द्रिय
[illegible]

२ती

रा विभु स्त्रा॥३॥ नु मम्बिना। अम्बिनैस्यम्बिना। षष्ठद्वारैः सरस्वती। षष्ठद्वा
रैरिति विषद्। कारैः। सरस्वत्वैक्षिपि। क्षिपिन्ना। वहृदये। हृदयेमतिम्र। मानि१
हो त्वश्रा नो होत्वश्रान्त्स्युः। होत्वश्रामि निहोत्तै। श्रामा रत्स्युरिन्द्रियम्रा२। न्द्रि
यमिती न्द्रियम्रा॥४॥ देवी त्रिस्त्वः। तिस्त्व त्रिस्त्वः। तिस्त्रो देवीः। देवीरस्त्व
नौ। अम्बिनेडा॥३॥ सरस्वती। सरस्वतीति सरस्वती। स्मृषन्त्रा। नमश्चो
म पौ नौ श्रामा। नाश्रामि न्त्वापा॥३॥ न्त्वायदस्युः। स्युरिन्द्रियम्रा॥३॥ न्द्रियमिती
न्द्रियम्रा॥५॥ देवउद्द द्वुः॥३॥ द्वौ नरा शा१ सम नरा शा१ सम्बिवस्त्रुचः। त्रिवस्त्रुचः
सरस्वत्या। त्रिवस्त्रुच॥३॥ इति त्रि। त्रिस्त्रुचः। सरस्वत्याम्बि श्रामा। श्रम्बि श्रौ
षीयते अम्बिमि। सम्बि। ष्यो म्रा॥३॥ यते रथं नरथ॥३॥ इति रथः॥ रेतौ नौ।

१ स्या

नरूपम्।रूपमनुमदन्तेनम्।अनुमदन्तेऽनु।तनितृूम्मा।तनितृूमिन्द्राय।इन्द्रायत्वष्टा।त्वष्टा
दधत्।दधदिंद्रियाणि।इंद्रियाणीतींद्रियाणि।।५१।।देवोदेवैः।देवैर्वनस्पतिः।
वनस्पतिर्हिरण्यपर्णः।हिरण्यपर्णोऽश्विभ्याम्।हिरण्यपर्णइतिहिरण्य।
पर्णः।अश्विभ्यांसरस्वत्या।अश्विभ्यामित्यश्विऽभ्याम्।सरस्वत्यासु
पिप्पलः।सुपिप्पलइन्द्राय।सुपिप्पलइतिसु।पिप्पलः।इन्द्रायपच्यते।प
च्यतेमधु।मध्विति मधु।ओजोन।नजूतिः।जूतिर्ऋषभः।ऋषभोन।नभा
मम्।भामंवनस्पतिः।वनस्पतिर्नः।नोदधत्।दधदिन्द्रियाणि।इन्द्रिया
णीतीन्द्रियाणि।।५२।।देवंबर्हिः।बर्हिर्वारितीनाम्।वारितीनामध्वरे।अध्वरे
स्तीर्णम्।स्तीर्णमश्विभ्याम्।अश्विभ्यामूर्णम्रदाः।अश्विभ्यामित्य

श्विा । भ्युाम । ऊर्णम्रदाः सरस्वत्या । ऊर्णम्रदा ऽ इत्यूर्ण । म्रदाः । सरस्व
त्यै स्योनम् । स्योनमिन्द्र ऽ इन्द्र ते । ते सदः । सदऽ ऽ इति सदः । ईशायै पत्युम् । पत्यु
ऽ राजानम् । राजानम्बर्हिषा । बर्हिषा दधुः । दधुरिन्द्रियम् । इन्द्रियमितीन्द्रियम् । ५८ ॥
देवो ऽ अग्निः । अग्निः स्विष्टकृत् । स्विष्टकृद्देवान् । स्विष्टकृदिति स्विष्टकृत् । देवान्य
क्षत् । यक्षद्यथायथम् । यथायथम् होतारौ । यथायथमिति यथा ऽ यथम् । होतारा
विन्द्रम् । इन्द्रमश्विना । अश्विना वाचा । वाचा वाचम् । वाचं सरस्वतीम्
सरस्वतीमग्निम् । अग्निं सोमम् । सोमं स्विष्टकृत् । स्विष्टकृत्स्विष्टः । स्वि
ष्टकृदिति स्विष्टकृत् । स्विष्ट ऽ इन्द्रः । स्विष्ट ऽ इति सु ऽ इष्टः । इन्द्रः सुत्रामा ।

सुत्रामासविता।सुत्रामेतिसु।त्रामा।सविताघरुणः।वरुणोभिषक्।भिषगिष्टः।इ[illegible]।१८
वः।देवोवनस्पतिः।वनस्पतिःस्विष्टाः।स्विष्टादेवाः।स्विष्टाऽइतिसु।इष्टाः।देवा
आज्यपाः।आज्यपाःस्विष्टः।आज्यपाऽइत्याज्य।पाः।स्विष्टोऽअग्निः।स्विष्टऽ
इतिसु।इष्टः।अग्निरग्निना।अग्निनाहोता।होताहोत्रे।होत्रेस्विष्टकृत्।स्विष्टद्यशाः
स्विष्टकृदितिस्विष्ट।कृत्।यशोन।नदधत्।दधदिन्द्रियम्।इन्द्रियमूर्ज्जम्।ऊर्ज्जमपचि
तिम्।अपचितिंस्वधाम्।अपचितिमित्यप।चितिम्।स्वधामितिस्व।धाम्॥५४॥अ
ग्निमद्य।अद्यहोतारम्।होतारमवृणीत।अवृणीतायम्।अयंयजमानः।यजमानः
पचन्।पचन्पक्तीः।पक्तीःपचन्।पचन्पुरोडाशान्।पुरोडाशान्बध्नन्।बध्नन्नश्वि
भ्याम्।अश्विभ्याञ्छागम्।अश्विभ्यामित्यश्वि।भ्याम्।छागंसरस्वत्यै।सरस्व

त्यैमेषम। मेषमिन्द्राय। इन्द्रायऽऋषभम। ऋषभꣳसुन्वन। सुन्वन्न
श्विभ्याम। अश्विभ्याꣳसरस्वत्या। अश्विभ्यामित्यश्वि। भ्याम।
सरस्वत्याऽइन्द्राय। इन्द्रौसुत्राम्णे। सुत्राम्णेसुरासोमान। सुत्राम्णाऽ
इतिसु। त्राम्णे। सुरासोमान्त्सूपस्थाः। सुरासोमानितिसुरा। सो
मान॥५५॥ सूपस्थाऽअद्य। सूपस्थाऽइतिसु। उपस्थाः। अद्यदेवः।
देवोवनस्पतिः। वनस्पतिरभवत। अभवदश्विभ्याम। अश्विभ्या
च्छागेन। अश्विभ्यामित्यश्वि। भ्याम। छागेनसरस्वत्यै। सरस्वत्यैम

षेण।मेषेणेन्द्राय।इन्द्रायऽऋषभेण।ऋषभेणाक्षान्।अक्षाँस्तान्।
तान्मेदस्तः।मेदस्तःप्रति।प्रतिपचत।पचतागृभीषत।अगृ
भीषतावीवृधन्त।अवीवृधन्तपुरोडाशैः।पुरोडाशैरपुः।
॥१७॥ अपुरश्विना।अश्विनासरस्वती।सरस्वतीन्द्रः।इन्द्रःसुत्रा ॥७७॥
मा।सुत्रामासुरासोमान्।सुत्रामेतिसुऽत्रामा।सुरासोमा
न्त्सोमान्।सुरासोमानितिसुराऽसोमान्॥६०॥त्वाम्।अद्य।अद्यऽऋषे।ऋषऽ
आर्षेय।आर्षेयऽऋषीणाम्।ऋषीणान्नपात्।नपादवृणीत।अवृ

जी तायस। अयय्ये जमानः। यजमानो बहुभ्यः। बहुभ्यऽ आस
ङ्गेतेभ्यः। बहुभ्यऽ इति बहु। भ्यः। आसङ्गे। तेभ्यः। सङ्गतेभ्यऽ
एषः। सङ्गेतेभ्यऽ इति सम्। गतेभ्यः। एषमो। मेदवेषु। दैवेषु
बस्लु। बस्लबारि। बार्ष्योघे श्मते। आयक्ष्यात। यक्ष्मतऽइ
ति। इति तो। तो मा। मा याद्बाः। एबा। एवा। एवदानो। निदानो
न्यऽइः। अद्रुत्तानि। तान्यस्मे। अस्माऽआ। आ चा। आ चा। चश्शा
स्वोः। शास्वा चा। आ चा। चगुरस्वा। गुरात्वषितः।

इषितस्त्वा। त्वाहोतः। होतरसि। असि भद्रवाच्याय। भद्रवाच्या
प्रेषितः। भद्रवाच्यायेति भद्रऽवाच्याय। प्रेषितो मानुषः। प्रे
षितऽइति प्र। इषितः। मानुष सूक्तवाकाय। सूक्तवाकायसूक्ता।
सूक्तवाकायेति सूक्ता। वाकाय। सूक्ता ब्रूहि। सूक्तेति सुउक्ता। ॥१८॥
॥१९॥ सूक्ताऽइति ब्रूहि॥५७॥ इति वाज० क्रमएकविंशतिमोध्याय॥
॥[illegible]॥२१॥ ॐ॥ तेजोसि। असि शुक्रम। शुक्रममृतम। अमृत
मायुष्पाः। आयुष्पाऽआयुः। आयुःपाऽइत्यायुः।पाः। आयु।

म्मे । मेपाहि । पाहीतिपाहि । आददे । ददेऽइतिददे ॥ १ ॥ इमामग्रभ्णार । अग्र
भ्णान्रश्नानाम । रश्नानामृतस्य । ऋतस्यपूर्वे । पूर्वेऽआयुषि । आयुषि
विदथेषु । विदथेषुकव्या । कव्येतिकव्या । सानः । नोऽअस्मिन । अस्मि
न्त्सुत । सुतऽआबभूव । आबभूव । बभूवऽऋतस्य । ऋतस्यसामन ।
सामन्त्सरम । सरमारपन्ती । आरपन्तीत्या । रपन्ती ॥ २ ॥ अभिधाऽअ
सि । अभिधाऽइत्यभि । धाः । असिभुवनम । भुवनम्यन्ता । यन्ताधर्ता । धर्तेतिध
र्ता । सत्वम । त्वमग्निम । अग्निंवैश्वानरम । वैश्वानरंसप्रथसम । सप्रथसं
गच्छ । सप्रथसमितिस । प्रथसम । गच्छस्वाहाकृतः । स्वाहाकृतःस्वगा । स्वा

हाऽहुतऽइतिस्वाहाऽहुतः॥३॥स्वगात्वा।स्वगेतिस्वऽगा।त्वादेवेभ्यः।देवेभ्यःप्रजा
पतये।प्रजापतयेब्रह्मन्न।प्रजापतयऽइतिप्रजा।पतये।ब्रह्मन्नश्वं।अ
श्वंभं–त्स्यामि।भं–त्स्यामिदेवेभ्यः।देवेभ्यःप्रजापतये।प्रजापतयेतेन।प्रजापत
देवेभ्यः यऽइतिप्रजा।पतये।तेनराध्यासं।राध्यासमिति।राध्यासम्॥तंबधा
३
॥१९॥ न।बधानदेवेभ्यः।देवेभ्यःप्रजापतये।प्रजापतयेतेन।प्रजापतयऽइतिप्र ॥१९॥
जा।पतये।तेनराध्नुहि।राध्नुहीतिराध्नुहि॥५॥प्रजापतयेत्वा।प्रजापतयऽइति
प्रजा।पतये।त्वाजुष्टंप्रो।जुष्टन्त्वा।त्वाक्षोमि।प्रुक्षामी–न्द्राग्निभ्यामाऽइ–न्द्र
ग्निभ्याम्।त्वायावाऽइ–न्द्राग्निभ्यामितिन्द्राग्नि।–भ्याम्।वायवेविश्वेभ्यः॥विश्वे
भ्योदेवेभ्यः।देवेभ्यःसर्वेभ्यः।सर्वेभ्योदेवेभ्यः।देवेभ्यऽइतिदेवेभ्यः

योऽअर्वंत्तम्। अर्वंत्तञ्जिघांऽसति। जिघांऽसतितम्। तमभि। अभ्यमीति। अमी
२ मर्त्तः तिवरुणः। वरुणऽइति वरुणः। परान र्त्तः। परः। परः स्वा। स्वेति स्वा॥५॥ अपाम्मोदाय। मो
दाय सवित्रे। सवित्रे वायवे। वायवे विष्णवे। विष्णवऽइन्द्राय। इन्द्राय बृहस्प
तये। बृहस्पतये मित्राय। मित्राय वरुणाय। वरुणायेति वरुणाय॥६॥ हिङ्का
राय हिङ्कृताय। हिङ्कारायेति हिम्। काराय। हिङ्कृताय क्रन्दते। हिङ्कृतायेति हिम्।
कृताय। क्रन्दत्तवक्रन्दाय। अवक्रन्दाय प्रोथते। अवक्रन्दायेत्यव। क्रन्दाय। प्रो
५४ थते प्रप्रोथाय। प्रप्रोथाय गन्धाय। प्रप्रोथायेति प्र। प्रोथाय। गन्धाय घ्राता
य। घ्राताय निविष्टाय। निविष्टायोपविष्टाय। निविष्टायेति नि। विष्टाय। उपविष्टा
य सन्दिताय। उपविष्टायेत्युप। विष्टाय। सन्दिताय वल्गते। सन्दितायेति सम्।
दिताय। वल्गतेऽआसीनाय। आसीनाय शयानाय। शयानाय स्वपते। स्व

सꣳहानायोपस्थिताय।२

पतेजाग्रते।जाग्रतेकूजते।कूजतेप्रबुद्धाय।प्रबुद्धायविजृम्भमाणाय।प्रबुद्धाये
तिप्र।बुद्धाय।विजृम्भमाणायविचृत्ताय।विजृम्भमाणायेतिवि।जृम्भमाणाय।
विचृत्तायसꣳहानाय।विचृत्तायेतिवि।चृत्ताय।सꣳहानायेतिसम्।हाना
य।उपस्थितायायनाय।उपस्थितायेत्युप।स्थिताय।आयनायप्रायणा।आयना
येत्या।अयनाय।प्रायणायते।प्रायनायेतिप्र।अयनाय॥७॥यतेधावते।
वा६ धावतेउद्रावाय।उद्रावायोद्रुताय।उद्रावायेत्युत्।द्रावाय।उद्रुतायशूकाराय।उद्रु प८
।।२०।। तायेत्युत्।द्रुताय।शूकारायेशूकृताय।शूकृतायनिषण्णाय।निषण्णायोत्थिता ।।२०।।
य।निसन्नायेतिनि।सन्नाय।उत्थितायजवाय।जवायबलाय।बलायविवर्ते
मानाय।विवर्तमानायविवृत्ताय।विवर्तमानायेतिवि।वर्तमानाय।विवृत्ता
यविधून्वानाय।विवृत्तायेतिवि।वृत्ताय।विधून्वानायविधूताय।विधू
धून्वानायेतिवि।धून्वानाय।विधूतायशुश्रूषमाणाय।विधूतायेतिवि।

हृदे देवेभ्यः। देवेभ्यऽइति देवेभ्यः॥१॥ यः प्राणतः॥ प्राणतो निमिषतः। निमिषतो
महित्वा। निमिषतऽइति नि।मिषतः। महित्वैकः। महित्वेति महि। त्वा। एकऽइत्
इद्राजा। राजा जगतः। जगतो बभूव। बभूवेति बभूव। यऽईशे। ईशेऽअस्य। अ-
स्य द्विपदः। द्विपदश्चतुष्पदः। द्विपदऽइति द्वि।पदः। चतुष्पदश्चन्द्रमाः। चतु-
ष्पदऽइति चतुः।पदः॥ चन्द्रमा रात्रौ। रात्रौ पृथिव्याम्। पृथिव्यामग्नौ। अग्नौ
नक्षत्रेषु। नक्षत्रेषु चन्द्रमसि। चन्द्रमसि देवेभ्यः। देवेभ्यः स्वाहा। स्वाहेति स्वा-
हा॥२॥ युंजन्ति ब्रध्नम्। ब्रध्नमरुषम्। अरुषञ्चरन्तम्। चरन्तम्परि। परि तस्थु-
षः। तस्थुषऽइति तस्थुषः। रोचन्ते रोचना। रोचना दिवि। दिवीति दिवि॥३॥ यु-
ञ्जन्त्यस्य। अस्य काम्या। काम्या हरी। हरी विपक्षसा। हरीऽइति हरी। विपक्षसा
रथे। विपक्षसेति वि।पक्षसा। रथऽइति रथे। शोणा धृष्णू। धृष्णू नृवाहसा।

ऽधृष्णूऽइति धृष्णू । नृवाहसेति नृ । वाहसा ॥ ६ ॥ यद्वातः । वातोऽअपः । अपोऽअग
नीगन् । अगनीगन्प्रियाम् । प्रियामिन्द्रस्य । इन्द्रस्य तन्वम् । तन्वमिति तन्वम् । ए
एतꣳ स्तोतः । स्तोतरनेन । अनेन पथा । पथा पुनः । पुनरश्वम् । अश्वमावर्त्तया
सि । आवर्त्तयासि । वर्त्तयासि नः । नऽइति नः ॥ ७ ॥ वसवस्त्वाञ्जन्तु अञ्जस्त्वा । ४
न्त्विस्त्वाञ्जन्तु । लाजी३ञ्छाची३न् । शाची३न्यव्ये । यव्ये गव्ये । गव्यऽएतत् । ए
तदन्नम् । अन्नमत्त । अत्त देवाः । देवाऽएतत् । एतदन्नम् । अन्नमद्धि । अ
द्धि प्रजापते । प्रजापतऽइति प्रजाऽपते ॥ ८ ॥ कः स्वित् । स्विदेकाकी । एका
की चरति । चरति कः । कऽउ । उ स्वित् । उँऽइत्यूँ । स्विज्जायते । जायते पुनः । पुनरिति पु
नः । किꣳ स्वित् । स्विद्धिमस्य । हिमस्य भेषजम् । भेषजं किम् । किम्वावपनम्
उँऽइत्यूँ । आवपनम्महत् । आवपनमित्याऽवपनम् । महदिति महत् ॥ ९ ॥ सूर्यऽए
एकाकी । एकाकी चरति । चरति चन्द्रमाः । चन्द्रमाऽजायते । जायते पुनः । पुनरि

तिपुनः। अग्निर्हिमस्य। हिमस्यभेषजम। भेषजम्भूमिः। भूमिरावपनम। आ
वपनम्महत। आवपनमिसा। वपनम। महदितिमहत॥ ८ ॥ का। स्विद। स्विदा
५२ सीत। आसीत्पूर्वचित्तिः। पूर्वचित्तिः किं। पूर्वचित्तिरितिपूर्व। चित्तिः।
किं। स्विद। स्विदासीत। आसीद्बृहत। बृहद्वयः। वयऽइतिवयः। कास्विद।
स्विदासीत। आसीत्पिलिप्पिला। पिलिप्पिला। का। कास्वित। स्विदासीत।
आसीत्पिशङ्गिला। पिशङ्गिलेतिपिशङ्गिला॥ ९ ॥ द्यौरासीत। आसीत
त्पूर्वचित्तिः। पूर्वचित्तिरश्वः। पूर्वचित्तिरितिपूर्व। चित्तिः। अश्वऽ
आसीत। आसीद्बृहत। बृहद्वयः। वयऽइतिवयः। अविरासीत। आ

सीत्पिलिप्पिला। पिलिप्पिला रात्रिः। रात्रिरासीत्। आसीत्पिशङ्गि-
ला। पिशङ्गिलेति पिशङ्गिला ॥१०॥ वायुष्ट्वा। त्वा पचतैः। पच-
तैरवतु। अवत्वसितग्रीवः। असितग्रीवश्छागैः। असितग्री-
वऽइत्यसित।ग्रीवः। छागैर्न्यग्रोधः। न्यग्रोधश्चमसैः। चम-
सैः शल्मलिः। शल्मलिर्वृध्या। वृध्येति वृध्या। एषस्यः। स्य-
राथ्यः। राथ्यो वृषा। वृषा पड्भिः। पड्भिश्चतुर्भिः। पड्भिरिति पड्-
भिः। चतुर्भिरित्। चतुर्भिरिति चतुः। भिः। एत्। इदगन्।

अग्नब्रह्म। ब्रह्म दरस्मः। अदरस स्मा। चनः। नोवक्ता। अवतुनमः।
नमोग्नये। अग्नयइद्दसग्नये॥११॥ सꣳशितोरश्मिना। सꣳशित
इतिसम्ऽशितः। रश्मिनारथः। रथः सꣳशितः। सꣳशितोरश्मि
ना। सꣳशितऽइतिसम्ऽशितः। रश्मिनाहयः। हयऽइतिहयः।
सꣳशितोऽप्सु। सꣳशितऽइतिसम्ऽशितः। अप्स्वप्सुजाः।
अप्स्विसपा। स्तु। अप्सुजाब्रह्म। अप्सुजाऽइत्यप्सु। जाः। ब्रह्म
सोमपुरोगवः। सोमपुरोगवऽइतिसोम। पुरोगवः॥१२॥ स्वयं

वाजिन्। वाजिँस्तन्वम्। तन्वङ्कल्पयस्व। कल्पयस्वयजस्व। यजस्व

।।२३ता। जुषस्व। जुषस्वेतिजुषस्व। महिमा ते। तेन्येन। अन्येनन। नसन्नसें।

सन्नशऽइतिसम्। नशे॥१३॥ नवै। वाऽउ एतत्। उऽइत्युँ। एतन्म्रि

यसे। म्रियसेन। नरिष्यसि। रिष्यसिदेवान्। देवाँऽइत्। इदेषि। एषि

पथिभिः। पथिभिः सुगेभिः। पथिभिरितिपथिऽभिः। सुगेभिरिति ।।२३ता।

सुऽगेभिः। यत्रासते। आसते सुकृतः। सुकृतोयत्र। सुकृतऽइतिसु।

कृतः। यत्रते। तेययुः। ययुस्तत्र। तत्रत्वा। त्वादेवः। देवः सविता।

सविताः धातु। दधात्विति धाता।।१४।। अग्निः पशुः। पशुरासीत्।
आसीत्तेन। तेनायजन्त। अयजन्त सः। स एतम्। एतं लोकम्। लो
कमजयत्। अजयद्यस्मिन्। यस्मिन्नग्निः। अग्निः सः। स ते। ते लो
कः। लोको भविष्यति। भविष्यति तम्। तं जेष्यसि। जेष्यसि पिब।
पिबैताः। एताऽअपः। अपऽइत्यपः। वायुः सूर्यः। सूर्यऽइति सूर्यः।।१५।।
अम्बेऽअम्बिके। अम्बिकेम्बालिके। अम्बालिके न। न मा। मा नय
ति। नयति कः। कश्चन। चनेति चन। ससस्त्यश्वकः। अश्वकः सुभ

द्रिकाम्। सुभद्रिकाङ्काम्पीलवासिनीम्। सुभद्रिकामिति सुभद्रि-
काम्। काम्पीलवासिनीमिति काम्पील। वासिनीम्॥१६॥ गणानां
प त्वा। त्वा। गणपतिम्। गणपतिꣳ हवामहे। गणपतिमिति गण। पतिम्।
हवामहे प्रियाणाम्। प्रियाणां प्रियपतिम्। प्रियपतिन्निधीनाम्।
प्रियपतिमिति प्रिय। पतिम्। निधीनान्निधिपतिम्। निधीनामिति
॥२९। निधीनाम्। निधिपतिम्वसो। निधिपतिमिति निधि। पतिम्। व- ॥२९॥
सो मम। वसो ऽ इति वसो। ममतिमम। आ हम्। अहमजानि। अ-
जानि गर्भधम्। गर्भधमात्वम्। गर्भधमिति गर्भ। धम्। आऽजम्।

न्यमजासि। अजासिगर्भधम। गर्भधमितिगर्भ। धम॥१७॥तोऽ
उक्षो। उक्षोचतुरः। चतुरःपदः। पदःसम्प्रसारयाव। सम्प्रसारयावे
स्वर्ग्गे। संप्रसारयावेतिसम। प्रसारयाव। स्वर्ग्गेलोके। स्वर्गेऽइतिस्वः।
गे। लोके प्र। प्रोर्णुवाथाम। उर्णुवाथांवृषा। वृषावाजी। वाजीरेतोधाः।
रेतोधारेतः। रेतोधाऽइतिरेतः। धाः। रेतोदधातु। दधात्विति दधातु॥१८॥
उत्सक्थ्याऽअव। उत्सक्थ्याऽइत्युत्। सक्थ्याः। अवगुदम। गुदंधेहि। धे
हिसम। समञ्जिम। संमञ्जिम। अञ्जिश्चारय। चारयावृषन।

वषन्निति व्रषन्।पस्त्रीणाम्।स्त्रीणा जीवभोजनः।जिवभोजनः

इतिजिव।भोजनः।।१४।।यकासकौ।असकौ राकुत्तिका।राकु

त्तिका हलक्।आहलगिति।इतिवञ्चति।वञ्चतीति वञ्चति।आह

न्नि।हन्निगभे।गभेपसः।पसोनि।निगल्गल्लीति।गल्गल्लीतिपा

।।३०।। रका।धारकेति धारका।।५।।यकोसकौ।असकौ राकुत्तकः।रा ।।३०।।

कुत्तकऽइति राकुत्तकः।विवक्षतऽइवते।विवक्षतऽइवेति विवक्षतः।

इव।तेमुषपद्।मुषमध्वर्य्यो।अध्वर्य्योमा।अध्वर्य्योऽइसध्वर्य्यो।मा

लामीति

तः।नस्त्वम।त्वमभि।अभिभाषथाः।भाषथाऽइतिभाषथाः॥२१॥माता
च।चते।तेपिता।पिताच।चते।तेग्रम।अग्रंवृक्षस्य।वृक्षस्यरोहतः।
रोहतऽइतिरोहतः।प्रतिलामीति।इतिते।तेपिता।पितागर्भे।गर्भेमु
ष्टिम।मुष्टिमतꣳसयत्।अतꣳसयदित्यतꣳसयत्॥२२॥अग्रेवृक्षस्य।
वृक्षस्यक्रीडतः।क्रीडतऽइतिक्रीडतः।ब्रह्मन्मा।मात्वम।त्वंवेदः।वदोबहु।
बह्वितिबहु॥२३॥ऊर्ध्वामेनाम।एनामुत्।उच्छ्रापय।श्रापयगिरौ।गिरौभा
रम।भारꣳहरन्।हरन्निव।हरन्निवेतिहरन्ऽइव।अथास्यै।आस्यैमध्यम।

वे

मध्यमेधताम्। एधताꣳशीते। शीतेवाते। वातेपुनन्निव। पुनन्निवेति
पुनन्ऽइव॥२६॥ उर्ध्वमेनम्। एनमुत्। उच्छ्रयतात्। श्रयतादिति श्रय
तात्। अथास्य। अस्यमध्यम्। मध्यमेजतु। एजत्वित्येजतु॥२७॥
यदस्याः। अस्याꣳअꣳहुभेद्याः। अꣳहुभेद्याः कृधु। अꣳहुभेद्याऽइत्यꣳहुभे ॥३१॥
॥३१॥ द्याः। कृधुस्थूलम्। स्थूलमुपातसत्। उपातसदित्युपा। असत्। मुष्काविद।
इदस्याः। अस्याऽएजतः। एजतोगोशफे। गोशफेशकुलाविव। गोश ते
फऽइति गो। शफे। शकुलाविवेति शकुलौ। इव॥२८॥ यद्देवासः। देवा

श्मा। ग्मा। वर्म्मथा। सि[illegible]त्रः॥५॥ वसवः। त्वा। अञ्जन्तु। लाजी३न्। शाची३न्। यव्ये। ग
व्ये। एतत्। अन्नम्। अत्त। देवाः। एतत्। अन्नम्। अद्धि। प्रजापतऽइतिप्रजाऽपते॥६॥
कः। स्वित्। एकाकी। चरति। कः। ऊँऽइत्यूँ। स्वित्। जायते। पुनरितिपुनः। किम्। स्वि
त्। हिमस्य। भेषजम्। किम्। ऊँऽइत्यूँ। आवपनमित्याऽवपनम्। महत्॥७॥ सूर्यः।
एकाकी। चरति। चन्द्रमाः। जायते। पुनरितिपुनः। अग्निः। हिमस्य। भेषजम्। भूमिः।
आवपनमित्याऽवपनम्। महत्॥८॥ का। स्वित्। आसीत्। पूर्वचित्तिरितिपूर्वऽचि
त्तिः। किम्। स्वित्। आसीत्। बृहत्। वयः। का। स्वित्। आसीत्। पिलिप्पिला। का। स्वित्।
आसीत्। पिशङ्गिला॥९॥ द्यौः। आसीत्। पूर्वचित्तिरितिपूर्वऽचित्तिः। अश्वः।
आसीत्। बृहत्। वयः। अविः। आसीत्। पिलिप्पिला। रात्रिः। आसीत्। पिशङ्गि
ला॥१०॥ वायुः। त्वा। पचतैः। अवतु। असितग्रीवऽइत्यसितऽग्रीवः। छागैः।

न्यग्रोधेन। चमसैः। शल्मलिः। चष्या। एषः। स्वः। राध्यः। इष्टा। पृ [illegible]

मिः। चतुर्भिरिति चतुःऽभिः। आइत। अश्वतरा। अश्वला। अस्य स्तुष्टः। चाम। [illegible]

वत्सा। नाम। अग्नये। ११। संऽशितऽइति सम्। शितः। रश्मिना। रथः। स

शितऽइति। पापत्नीतः। रश्मिना। हयः। संशितऽइति सम्। शितः। [illegible]

त्वा। सु। अप्सुजाऽइत्यप्सु जाः। ब्रह्मा। सोमपुरोगवऽइति सोमपुरःगवः। [illegible]

२४। स्वयम्। वाजिनः। नवमा। कल्पयस्व। बृजेस्व। जुषस्व। महिमा। ते। अन्येन। [illegible]

[illegible] ऽइति सम्। आवत्स्यौ। १२। आ। न। चै। उँऽइस्सौं एतत्। स्थियसो। न। दिव्यस्थि। १

[illegible] हिंता। क्षिप्रा। पश्चि। पिधि। श्चिति। पश्चि। पिः। सुगेभिरिति [illegible] भिः। गोभिः। पशुः। आ

[illegible] सुःन। [illegible] लिस्य। स्वतः। पश्चन्तो। यज्ञः। तंत्रो। हता। देवः। सविता। दधातु। १४।

सो। ललामगुम्। ललामगुम्प्र। ललामगुमितिललामऽगुम्। प्रविष्टी
मिनम्। विष्टीमिनमाविषुः। आविषुरित्या। विषुःसक्थ्ना। सक्थ्नादेदिश्यते।
देदिश्यतेनारी। नारीसत्यस्य। सत्यस्याक्षिभुवः। अक्षिभुवोयथा। अ
क्षिभुवऽइत्यक्षिऽभुवः। यथेतियथा।। २७।। यद्धरिणः। हरिणोयवम्। यव
मत्ति। अत्तिन। नपुष्टम्। पुष्टम्पशु। पशुमन्यते। मन्यतऽइतिमन्यते।
शूद्रायत्। यदर्य्यजारा। अर्य्यजारान। अर्य्यजारेत्यर्य्यऽजारा। नपोषा
य। पोषायधनायति। धनायतीतिधनाऽयति।। २८।। बहुमन्यते। मन्यतऽ
इतिमन्यते। शूद्रोयत्। यदर्य्यायै। अर्य्यायैजारः। जारोन। नपोषम्। पो

षमनु।अनुमन्यते।मन्यतऽइतिमन्यते॥२९॥दधिक्राव्णोऽअकारिषम्।
दधिक्राव्णऽइतिदधि।क्रा।व्णः।अकारिषञ्जिष्णोः।जिष्णोरश्वस्य।अश्व
स्यवाजिनः।वाजिनऽइतिवाजिनः।सुरभिनः।नोमुखा।मुखाकरत्।
करत्प्र।प्रनः।नऽआयूꣳषि।आयूꣳषितारिषत्।तारिषदितितारिष
॥३२॥ त्॥३०॥गायत्री।त्रिष्टुप्।त्रिष्टुप्जगती।त्रिस्तुबितित्रि।स्तुप्।जगत्य ॥३३॥
नुष्टुप्।अनुष्टुप्पङ्क्त्या।अनुस्तुबित्यनु।स्तुप्।पङ्क्त्यासह[illegible]हेतिसह।
बृहत्युष्णिहा।उष्णिहाककुप्।ककुप्सूचीभिः।सूचीभि[illegible]म्यन्तु।

नाम्म्य चुल्या।।चेतिल्या।।३१।।द्विपदायाः।द्विपदाऽइतिद्विापदाः।याश्च
तुष्पदाः।चतुष्पदास्त्रिपदाः।चतुःपदाऽइतिचतुःपदाः।त्रिपदायाः।
त्रिपदाऽइतित्रिापदाः।याश्च।चषट्पदाः।षट्पदाऽइतिषट्।पदाः।विच्छन्दा
याः।विच्छन्दाऽइतिवि।छंदाः।याश्च।चसच्छन्दाः।सच्छन्दाऽइतिसाच्छ
न्दाः।।३२।।महानाम्नोरेवत्यः।महानाम्न्यऽइतिमहा।नाम्न्यः।रेव
त्योविश्वाः।विश्वाऽआशाः।आशाः प्रभ्वरीः।प्रभ्वरीरिति प्राभ्व
वरीः।मेघाविद्युतः।विद्युतोवाचः।विद्युतऽइतिवि।द्युतः।वाचऽइतिवा

वि १

चः॥३३॥ नार्यस्ते। तेपत्न्यः। पत्न्योलोम। लोमविचिन्वन्तु। चिन्वन्तु
मनीषया। मनीषयेतिमनीषया। देवानाम्पत्न्यः पत्न्योदिशः। दिशऽ
इतिदिशः॥३४॥ रजताहरिणीः। हरिणीः सीसाः। सीसायुजः। ॥३६॥
युजोयुज्यन्ते। युज्यन्तेकर्म्मभिः। कर्म्मभिरितिकर्म्म।भिः। अश्वस्यवा
॥३५॥ जिनः। वाजिनस्त्वचि। त्वचिसिमाः। सिमाःशाम्यन्तु। शाम्यन्तुशाम्यन्तीः।
शाम्यन्तीरितिशाम्यन्तीः॥३५॥ कस्त्वा। त्वाछ्यति। आछ्यति। आछ्यति
कः। कस्त्वा। त्वावि। विशास्ति। शास्तिकः। कस्ते। तेगात्राणि। गात्रा

णि शाम्यति । शाम्यन्तीति शाम्यति । कृ ३ उ ते । उँ ऽ इ स्यँ । ते शमिता । श
मिता । कृविः । कृविरिति कृविः ॥३६॥ ऋतवस्ते । त ऽ ऋध्या । ऋतुथा प
र्वं । ऋतुथेत्यृतुथा । पर्व शमितारः । शमितारो वि । वि शास्तु । शास्त्वि
३ तु ति शास्तु । संवत्सरस्य तेजसा । तेजसा शमीभिः । शमीभिः शम्य
न्तु । शम्यन्तु त्वा । त्वेति त्वा ॥३७॥ अर्द्धमासाः परूंषि । अर्द्धमासा ऽ
इत्यर्द्ध ऽ मासाः । परूंषि ते । ते मासाः । मासा ऽ आ छ्यन्तु । आ छ्यन्तु । छ

न्तुशम्यन्तः। शम्यन्तऽइतिशम्यन्तः। अहोरात्राणिमरुतः। मरुतोवि
लिष्टम्। विलिष्टꣳसूदन्तु। विलिष्टमितिवि। लिष्टम्। सूदयन्तुते। तऽइ
तिते॥३०॥ देव्याऽअध्वर्य्यवः। अध्वर्य्यवस्त्वा। त्वाछ्यन्तु। छ्येओन्तु। छ्यन्तु
॥३४॥ वि। विचा। चशासतु। शासत्विति शासतु। गात्राणिपर्वशः। पर्वशस्ते॥ ॥२४॥
पर्वशऽइतिपर्वऽशः। ते मासाः। मासाः कृण्वन्तु। कृण्वन्तुशम्यन्तीः।
शम्यन्तीरितिशम्यन्तीः॥३१॥ द्यौस्ते। तेपृथिवी। पृथिव्यन्तरिक्षम्

अन्तरिक्ष वायुः । वायुश्छिद्रम् । छिद्रम्पृणातु । पृणातु ते । तऽइति ते । सूर्य्य
स्ते । तेन नक्षत्रैः । नक्षत्रैः सह । सह लोकम् । लोकं पृणातु । पृणातु साधु
या । साधुयेति साधुया ॥ ८० ॥ रां चेते । ते परेभ्यः । परेभ्यो गात्रेभ्यः । गात्रेभ्यः
श्च । रामस्तु । अस्त्ववरेभ्यः । अवरेभ्यऽइत्यवरेभ्यः । रामस्थभ्यः । अस्थ
भ्यो मज्जभ्यः । अस्थभ्यऽइत्यस्थभ्यः । मज्जभ्यः सम् । मज्जभ्यऽइति म
ज्ज । [illegible]राम्वस्तु । उँऽइत्यूँ । अस्तु तन्वै । तान्वितन्वा । तन्वेति तन्वा ॥ ८१ ॥ नि[illegible]
स्विर । स्विस्सूर्य्ये सम् । सूर्य्ये समञ्ज्योतिः । सूर्य्ये सममिति सूर्य्या । सम् ।

ज्योतिः। किम। किं५ समुद्रसम। समुद्रसमं५ सरः। समुद्रसममिति समुद्र।
सम म। सरऽइति सरः। किं७ स्विर। स्विर् पृथिव्यै। पृथिव्यै वर्षीयः। ॥२५॥
॥२५॥ वर्षीयः कस्य। कस्य मात्रा। मात्रा न। न विद्यते। विद्यतऽइति विद्यते॥ ब्र॥
ब्रह्म सूर्यसम। सूर्यसमं ज्योतिः। सूर्यसममिति सूर्य। सम म। ज्यो
तिर्द्यौः। द्यौः समुद्रसमम। समुद्रसमं५ सरः। समुद्रसममिति समुद्र। स
मम। सरऽइति सरः। इन्द्रः पृथिव्यै। पृथिव्यै वर्षीयान्। वर्षीयान् गोः।
गोस्तु। तु मात्रा। मात्रा न। न विद्यते। विद्यतऽइति विद्यते॥ ४३॥ ८

च्छामित्वा। त्वाचितये। चितयेदेवसख। देवसखयदि। देवसखेतिदे
वसख। यदित्वम्। त्वमत्र। अत्रमनसा। मनसाजगन्थ। जगन्थे
तिजगन्थ। येषुविष्णुः। विष्णुस्त्रिषु। त्रिषुपदेषु। पदेष्वेष्टः। एष्ट
स्तेषु। एष्टऽइत्याऽइष्टः। तेषुविश्वम्। विश्वंभुवनम्। भुवनमावि
वेशाँ३॥ आविवेशाँ३॥ विवेशाँ३ऽइतिविवेशाँ३॥ ४९॥ अपि
तेषु। तेषुत्रिषु। त्रिषुपदेषु। पदेष्वस्मि। अस्मियेषु। येषुविश्वम्। विश्वं
भुवनम्। भुवनमाविवेश। आविवेशेत्या। विवेश। सद्यःपरि।

पर्येमि। एमि पृथिवीम्। पृथिवीमुत। उत द्याम्। द्यामेकेन। एकेना
ङ्गेन। अङ्गेन दिवः। दिवोऽस्य। अस्य पृष्ठम्। पृष्ठमिति पृष्ठम्॥ ५॥
कृबं तः। अन्तः पुरुषे। अन्तरिस्मन्तः। पुरुषऽआविवेश। आविवेश।
विवेश। कानि। कान्यन्तः। अन्तः पुरुषे। अन्तरिस्मन्तः। पुरुषेऽर्पि
॥३६॥ तानि। अर्पितासी स्यर्पितानी। एतद्ब्रह्मन्। ब्रह्मन्नुप। उप वल्हाम ॥३५॥
सि। वल्हामसि त्वा। त्वा किम्। किꣳ स्वित्। स्विन्नः। नः प्रति। प्र
ति वोचासि। वोचास्यत्र। अत्रेत्यत्र॥ ७६॥ पञ्चस्वन्तः। पञ्चस्वि

तिपञ्चास्व। अन्तःपुरुषः। अन्तरित्सन्तः। पुरुषऽआविवेश। आविवेश।
विवेशतानि। तान्यन्तः। अन्तःपुरुषे। अन्तरित्यन्तः। पुरुषेऽअर्पिता
नि। अर्पितानीत्यर्पितानि। एतत्त्वा। त्वात्र। अत्रप्रतिमन्वानः। प्र
तिमन्वानोऽअस्मि। प्रतिमन्वानऽइति प्रतिऽमन्वानः। अस्मिन।
पो३ नमायया। मायभवसि। भवस्युत्तरः। उत्तरोमत्। उत्तरऽइत्युत्ऽतरः।
मदितिमत्॥ ५७॥ काईम्। ईमरे। अरेपिशङ्गिला। पिशङ्गिला काः। का
ईम्। ईङ्कुरुत्पिशङ्गिला। कुरुत्पिशङ्गिलेतिकुरुत्। पिशङ्गिला। कऽईम्

इमास्कन्दम्। आस्कन्दमर्षति। आस्कन्दमिस्या। स्कन्दम्। अर्षति। कः। कऽ
ईम्। ईं पथाम्। पन्थामिवि। विसर्पति। सर्प्पतीति सर्पति॥ ८त। अजारे।
अरे पिशाङ्गिला। पिशाङ्गिला। श्वाविता। श्वाविल्कुरपिशाङ्गिला। श्वविदि

तिश्वा। वित। कुरुपिशाङ्गिलेति कुरु। पिशाङ्गिला। शाशः। आस्कन्दम्। आ

स्कन्दमर्षति। आस्कन्दमिस्या। स्कन्दम्। अर्षस्यहिः। अहिः। पथाम्। पन्था
म्वि। विसर्पति। सर्प्पतीति सर्पति॥ ८९॥ कस्य। अस्य विष्ठाः। विष्ठाः। क
ति। विस्याऽइति वि। स्याः। कसक्षराणि। अक्षराणि कति। कति हो मासः। ८

होमासः॥ कतिधा। कतिधासमिद्धः। समिद्धऽइतिसम्ऽइद्धः॥ यज्ञस्य
त्वा। त्वाविदथा। विदथापृच्छम्। पृच्छमत्र। अत्रकति। कतिहोतारः। होता तो
रऽऋतुशः। ऋतुशोयजन्ति। ऋतुशऽइत्यृतुऽशः। यजन्तीतियज
न्ति॥ ५०॥ षडस्य। अस्यविष्ठाः। विष्ठाःशतम्। विस्थाऽइतिविऽस्थाः।
शतमक्षराणि। अक्षराण्यशीतिः। अशीतिर्होमाः। होमाःसमिधः।
समिधोह। समिधऽइतिसम्ऽइधः। हतिस्रः। तिस्रऽइतितिस्रः। य
ज्ञस्यते। तेविदथा। विदथाप्र। प्रब्रवीमि। ब्रवीमिसप्त। सप्तहोतारः।

॥३९॥

होतारऽऋतुशः। ऋतुशोयजन्ति। ऋतुशऽइत्यृतुशः। यजन्तीतिय
जन्ति॥५१॥ कोऽअस्य। अस्यवेद। वेदभुवनस्य। भुवनस्यनाभिम्। ना
भिङ्कः। कोद्यावापृथिवी। द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षम्। द्यावापृथिवीऽ
इतिद्यावापृथिवी। अन्तरिक्षमित्यन्तरिक्षम्। कःसूर्यस्य। सूर्यस्यवे[illegible]३९।
द। वेदबृहतः। बृहतोजनित्रम्। जनित्रङ्कः। कोवेद। वेदचन्द्रमसम्।
चन्द्रमसञ्चयतोजाः। यतोजाऽइतियतः। जाः॥५२॥ वेदाहम्। अहम
स्य। अस्यभुवनस्य। भुवनस्यनाभिम्। नाभिम्वेद। वेदद्यावापृथिवी।

र्तेराथन्तरायाष्टाकपाल ऽ इन्द्रायत्रैष्टुभायपञ्च ५ दशाय बार्हतायेकाद
शकपालोविश्वेभ्योदेवेभ्योजागतेभ्यः सप्तदशेभ्योवैरूपेभ्योद्वादशकपालोमित्रा
वरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकावि५शाभ्याम्वैराजाभ्याम्पयस्या रहृस्पतयेपा
ङ्क्तायत्रिणवायशाक्वरायचरु! सावित्र ऽ औष्णिहायत्रयस्त्रि५शायरैवतायद्वा
दशाकपालःप्राजापत्यश्चरुरदित्यैविष्णुपत्न्यैचरुरग्नयेवैश्वानरायद्वादशकपा
लोनुमत्या ऽ अष्टाकपालः ॥ देवसवितः ॥ इतिवाजसनेयशाखासंहितायांएकोंत्रि
शतिमोध्यायः ॥२९॥ ५ ५ ५ ५ ५ ५ देवसवितः प्रसुवयज्ञम्प्र
सुवयज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्वः केतपूः केतन्नः पुनातुवाचस्पतिर्वाचं

न्नः स्वदतु ॥१॥ तत्सवितुः ॥ तत्सवितुर्वरेण्यम्भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो जो नः प्रचोद
यात् ॥२॥ विश्वानि देव ॥ विश्वानि देव सवितर्दुरितानि परासुव ॥ यद्भद्रन्तन्न ऽआसुव
॥३॥ विभक्तारं हवामहे ॥ विभक्तारं हवामहे वसोश्चित्रस्य राधसः ॥ सवि
तारं नृचक्षसम् ॥४॥ ब्रह्मणे ब्राह्मणम् ॥ ब्रह्मणे ब्राह्मणङ्क्षत्राय राजन्यम्मरुद्भ्यो
वैश्यन्तपसे शूद्रन्तमसे तस्करन्नारकाय वीरहणम्पाप्मने क्लीबमाक्रयायाऽअयो
गूङ्कामाय पुंश्चलूमतिक्रुष्टाय मागधम् ॥५॥ नृत्ताय सूतम् ॥ नृत्ताय सूतङ्गी
ताय शैलूषन्धर्माय सभाचरन्नरिष्ठायै भीमलन्नर्माय रेभं हसाय कारिमा
नन्दाय स्त्रीषखम्प्रमदे कुमारीपुत्रम्मेधायै रथका रन्धैर्याय तक्षाणम् ॥६॥

तपसकौलालम्॥ तपसकौलालम्मायायैकर्म्मारꣳ रूपायमणिकारꣳ शुभेवपꣳ
शरव्याया ऽ इषुकारꣳ हेत्यैधनुष्कारङ्कर्म्मणेज्याकारन्दिष्टायरज्जुसर्ज्जम्मृत्यवे
मृगयुमन्तकायश्वानिनम्॥ ७॥ नदीभ्यः पौञ्जिष्ठम्॥ नदीभ्यः पौञ्जिष्ठमृक्षीका
भ्योनैषादम्पुरुषव्याघ्रायदुर्म्मदङ्गन्धर्वाप्सरोभ्योव्रात्यम्प्रयुग्भ्य ऽ उन्मत्तꣳ
सर्पदेवजनेभ्योप्रतिपदमयेभ्यः कितवमीर्य्यतायाऽ अकितवम्पिशाचेभ्योविद
लकारीं यातुधानेभ्यः कंटकीकारीम्॥ ८॥ सन्धयेजारम्॥ सन्धयेजारङ्गेहा
योपपतिमार्त्यैपरिवित्तन्निर्ऋत्यैपरिविविदानमराध्या ऽ एदिधिषुः पतिन्निष्कृ
त्यैपेशस्कारीꣳ संज्ञानायस्मरकारीम्प्रकामोद्यायोपसदंवर्णायानुरुधम्ब

शु प्र

५१

लोयापद्दाम्॥६॥ उत्सादेभ्यः कुब्जम्॥ उत्सादेभ्यः कुब्जम्प्रमुदे वामनन्द्वार्भ्यः
स्रामꣳ स्वप्नायान्धमधर्म्माय बधिरम्पवित्राय भिषजम्प्रज्ञानाय नक्षत्रदर्शमा
शिक्षायै प्रश्निनमुपशिक्षायाऽअभिप्रश्निनम्मर्यादायै प्रश्नविवाकम्॥११॥
अर्म्मेभ्यो हस्तिपम्॥ अर्म्मेभ्यो हस्तिपञ्जवायाश्वपम्पुष्ट्यै गोपालम्वीर्य्यायावि
पालन्तेजसेऽजपालमिरायै कीनाशङ्कीलालाय सुराकारम्भद्राय गृहपꣳ
श्रेयसे वित्तधमाध्यक्ष्यायानुक्षत्तारम्॥१२॥ भायै दार्वाहारम्॥ भायै दा
र्वाहारम्प्रभायाऽअग्न्येधम्ब्रध्नस्य विष्टपायाभिषेक्तारम्वर्षिष्ठाय नाकाय प
रिवेष्टारन्देवलोकाय पाशितारम्मनुष्यलोकाय प्रकरितारꣳ सर्वेभ्यो लोके

५१

भ्यः उपसेक्तारमवर्त्यैवधायोपमन्थितारम्मेधायवासः पल्पूलीम्प्रकामाय
रजयित्रीम्॥१३॥ऋतयेस्तेनहृदयम्॥ऋतयेस्तेनहृदयम्वैरहत्यायपिशुनम्वि
विक्त्यैक्षत्तारमौपद्रष्ट्र्यायानुक्षत्तारम्बलायानुचरम्भूम्नेपरिष्कन्दम्प्रियाय
प्रियवादिनमरिष्ट्याऽअश्वसादꣳस्वर्गायलोकायभागदुघम्वर्षिष्ठायनाकाय
परिवेष्टारम्॥१४॥मन्यवेयस्तापम्॥मन्यवेयस्तापङ्क्रोधायनिसरꣳयोगाययो
क्तारꣳशोकायाभिसर्तारꣳक्षेमायविमोक्तारमुत्कूलनिकूलेभ्यस्त्रिष्ठिनम्वपुषे
मानस्कृतꣳशीलायाञ्जनिकारिन्निर्ऋत्यैकोशकारीय्यमायासूम्॥१५॥यमा
यजमसूम्॥यमायजमसूमथर्वभ्योवतोकाꣳसम्वत्सरायपर्यायिणीम्परि

वत्सयाविजाता भिदाय सरायातीत्यरी भिदृसरायातिष्कहृदरीम्चसरायुविजर्यर
ष्टसवेसरायपालिङ्क्षीमृभुम्योजिनसम्भ्य ष्टसाध्ये भ्यश्च मुममम्॥ १५॥ सरोभ्यो
धेवुरम्॥ सरोभ्यो धेवुर मुपरस्थावरोभ्यो दारे भ्यश्चुता भ्योबेन्द्रन्वेद्रुलाभ्यः
शोष्ककलम्पारायमार्गोरमवारायकेवनेतीर्थभ्यः अनृ॥ भिषमभ्यामेगालष्ट
स्यनेभ्यः पर्लोकद्रुहाभ्यः किरात ष्ट सानुभ्योजप्रेकुम्पर्वतेभ्यः किम्पुरुषम्॥ १६॥ बी
नुत्सायेपोत्स्कसम्॥ बीभत्सायेपोत्स्कसम्वर्णोयहिरण्यकारतुठायेवा॥ जम्
भ्योदोषायगला॥ विनुम्योभ्येभ्यो मृतेभ्यः सिध्रखष्कृस्येजागरणमभृत्येस्वपन
मार्सैजनवादिनुव्यरथ्याः अपगान्भष्टसष्ट शारायप्रछिदेम्॥ १७॥ अश्र

व

राजायकितवम्सू॥अक्षराजायकितवं तायादिनवद्दशो न्नेतायेकाल्मिनन्द्युपराया
धिकल्पि नमास्कन्दायसभास्थाणुम्मरस्यवैगोव्यछमत्तकायगोघातंक्षुधेयोग
म्विचलतंतन्निक्षमाणः उपतिष्ठतिदुष्कृतायचरकाचार्यम्भ्रणमनैसेलगम्सू॥१८॥
प्रतिश्रुत्कायाः अर्त्तनम्सू॥प्रतिश्रुत्कायाः अर्त्तनङ्घोषायमुषमत्तायबहुवादिनम
नत्तायमृकण्डशब्दायाडम्बराघातम्महसवीणावारङ्कोशायनृणवध्यमभवर
स्वरायशंखध्मम्बनायवनपमन्यतोरण्यायदावपम्सू॥१९॥नर्म्मायपुंश्चलम्सू॥
नर्म्मायपुंश्चलूं हसायकारिस्यादंसकोबल्याङ्कामण्डुङ्कणकमक्षिकोशंकृता
म्महसेद्यीणावादम्पाणिघ्नत्तृणवध्मतीन्नतायोनन्दायतलवम्सू॥२०॥अग्नये

पीवानम्॥ अग्नये पीवानम्पृथिव्यै पीठसर्प्पिणम्वायवे चांडालमन्तरिक्षायवंश
नर्तिनन्दिवेखलतिणूसूर्य्यायहर्यक्षन्नक्षत्रेभ्यः किर्म्मिरञ्चन्द्रमसेकिला
समन्हेशुक्लम्पिङ्गाक्षणूरात्र्यैकृष्णम्पिङ्गाक्षम्॥ २१॥ अथैतानू॥ अथैतानष्टौ
विरूपानालभतेतिदीर्घञ्चातिह्रस्वञ्चातिस्थूलञ्चातिकृशञ्चातिशुक्लञ्चाति
कृष्णञ्चातिकुल्वञ्चातिलोमशञ्च॥ अशूद्राः अब्राह्मणास्तेप्राजापत्याः॥ मा
गधः पुंश्चलीकितवःक्लीबोशूद्राः अब्राह्मणास्तेप्राजापत्याः॥ २२॥ सहस्र
शीर्षापुरुषह॥ इतिवाजसनेसंहितायांत्रिंशतिमोध्यायः॥ ३०॥ ५ ५ ५
सहस्रशीर्षापुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात्॥ सभूमिंसर्वतस्पृत्वात्यति

अग्गिस्रो।चुदुप्रिवी।पुप्रिनी।चो।चरु ।सव्वेतु तो।सव्वेतेऽइ।तिस्सा।
नेता।तेमै।तेऽइ।त्रिने।प्रेसम।सन्नेम ता।सा।नम्र ता।मु ।अदो।बा।उने।नो
सुरन्तारिसमा।सुन्तेरि।ता।ता।द्रि।सनः।अद्रिसो।घो।ऽ।घोरा।पनः।आणे।वनेणाद
नो।णु।ऽइति।वरेणाः।सप्रसंऽ।स।णि।रू।ऽ।सदौऽ।औह।मी।सु।ऽसद्रु।ऽइति
तणा।सहि।अप्पमी।भर्न।तुस्सा।पेनी।क्षुत।सा।पुनी।तिम्न।तासा।पेनी।स
नोमु।३।७ अथवे।नंः।स।को।मुा।नि।तिसा।नोमार।अथवे।नस्कु।का।ऊ

रुसँ ज्ञानेम् । सँ ज्ञानमस्तु । सँ ज्ञानमिति सम्ऽज्ञानम् । ज्ञानम् । अस्तु मे । मे
मुना । अमु ने त्यमुना ॥१॥ यथेमाम् । इमाम्वाचम् । वाचङ्कल्याणीम् ।
कल्याणीमावदानि । आवदानि जनेभ्यः । आवदानीत्याऽवदानि । ज
॥८५॥ नेभ्य इति जनेभ्यः । ब्रह्मराजन्याभ्याꣳ शूद्राय । शूद्राय चार्या ॥८७॥
र्याय । अर्याय स्वाय । स्वाय चारणाय । अरणाये स्वेरणाय । प्रियो देवा
नाम् । देवानान्दक्षिणाय्यै । दक्षिणाय्यै दातुः । दातुरिह । इह भूयासम् ।
भूयासमयम् । अयं मे । मे कामः । कामः सम् । समृध्यताम् । उप

तामुषा । उपमा । मा इहः । अते । नमस्तु । नमस्त्विति नम स्तु ॥ २ ॥ बृहस्पते ऽ अ
ति । अतियत् । यदर्यः । अर्यो ऽ अर्हात् । अर्हाद्युमत् । द्युमद्विभाति । द्युम
दिति द्युमत् । विभाति क्रतुमत् । विभातीति वि । भाति । क्रतुमज्जनेषु ।
क्रतुमदिति क्रतुमत् । जनेष्विति जनेषु । यद्दीदयत् । दीदयच्छवसा । श
वस ऽ ऋतप्रजात । ऋतप्रजात तत् । ऋतप्रजातेत्यृत । प्रजात । तदस्मा
सु । अस्मासु द्रविणम् । द्रविणन्धेहि । धेहि चित्रम् । चित्रमिति चित्रम् ।
बृहस्पतये त्वा । त्वेति त्वा ॥ ३ ॥ आ इन्नु गोमन् । गोमन्निह । गोमन्निति गो ।

मेन्द्र। इहायाहि। आयाहि। याहि पिब। पिबा सोमम्। सोमꣳ शतक्रतो।
शतक्रतोऽइति शत। क्रतो। विषद्भिर्ग्रावेभिः। विषद्भिरिति विषत्।
भिः। ग्रावेभिः सुतम्। ग्रावेभिरिति ग्रावे। भिः। सुतमिति सुतम्। इन्द्रो
पत्वा। त्वा गोमते। गोमतऽइति गो। मते॥ ७॥ इन्द्रायाहि। आयाहि। याहि
॥७८॥ वृत्रहन्। वृत्रहन्पिब। वृत्रहन्निति वृत्र। हन्। पिबा सोमम्। सोमꣳ ॥७८॥
शतक्रतो। शतक्रतोऽइति शत। क्रतो। गोमद्भिर्ग्रावेभिः। गोमद्भि
रिति गोमत्। भिः। ग्रावेभिः सुतम्। ग्रावेभिरिति ग्रावे। भिः

तमितिस्तुतस्य ॥ ५ ॥ ऋतावानं वैश्वानरम्। ऋतवानमित्यृत। वानम्।
वैश्वानरमृतस्य। ऋतस्य ज्योतिषः। ज्योतिषस्पतिम्। पतिमिति पतिम्।
अजस्त्रं घर्म्मम्। घर्म्ममीमहे। ईमहे इतीमहे। वैश्वानरायपन्ना। न्नेति
त्या ॥ ६ ॥ वैश्वानरस्य सुमतौ। सुमतौ स्याम। सुमताविति सु। मतौ।
स्याम राजा। राजा हि। हि कम्। कं भुवनानाम्। भुवनानामभिश्रीः।
अभिश्रीरित्यभि। श्रीः। इतो जातः। जातो विश्वम्। विश्वमिदम्। इद
म्वि। विचष्टे। चष्टे वैश्वानरः। वैश्वानरो यतते। यतते सूर्येण। सू

र्षणीति सूर्षणि। अग्निरुक्थेन। उक्थेन वाहसा। वाहसेति वाहसा॥ ७॥
अग्निः ऋषिः। ऋषिः पवमानः। पवमानः पाञ्चजन्यः। पाञ्चजन्यः पु
रोहितः। पाञ्चजन्यऽइति पाञ्चऽजन्यः। पुरोहितऽइति पुरःऽहितः। त
मीमहे। ईमहे महागयम्। महागयमिति महा। गयम्॥ ता। म हाँ। ८ इन्द्रे
॥७७॥ इन्द्रो वज्रहस्तः। वज्रहस्तः षोडशी। वज्रहस्तऽइति वज्र। हस्तः। षोड ॥७७॥
शी शर्म। शर्म यच्छतु। यच्छतु हन्तु। हन्तु पाप्मानम्। पाप्मानंयः।
यो अस्मान्। अस्मान्द्वेष्टि। द्वेष्टीति द्वेष्टि॥ ९॥ तम्वः। वो दस्मम्। दस्मम् ऋतीष

हेम्। ऋतीषहं वसोः। ऋतीसहमित्यृतिऽसहम्। वसोर्म्मन्दानम्। मन्दा
नमन्धसः। अन्धसऽइत्यन्धसः। अभिवत्सम्। वत्सन्न। नस्वसरेषु।
स्वसरेषुधेनवः। धेनवऽइन्द्रम्। इन्द्रङ्गीर्भिः। गीर्भिर्न्नवामहे। गीर्भि
रितिगीःऽभिः। नवामहऽइतिनवामहे॥१०॥ यद्वाहिष्ठम्। वाहिष्ठन्तत्।
तदग्नये। अग्नयेबृहत्। बृहदर्च। अर्च्चविभावसो। विभावसोऽइति
विभा। वसो। महिषीवत्वत्। महिषीवेतिमहिषीऽइव। त्वद्रयिः। रयिस्त्वत्।
त्वद्वाजाः। वाजाऽउत्। उदीरते। ईरतऽइतीरते॥११॥ एहीं। इत्थ[illegible]षु। उँऽइत्यों

सुब्रवोणि। ब्रवोणिते। तेग्नै। अग्नेऽइध्या। इध्येतेरा। हर तेरा। गिरः। गिरुऽइति
गिरःनऽभिवर्क्रीसे। कुर्द्धासुऽइन्दुभिः। इन्दुभिरितीन्दुभिः॥१२॥ कृतवस्ते।
तेपञ्चम्रा। बुज्ञम्बिा। वितन्वन्त्रु। तन्वन्तु। मासोः। मासोरक्ष न्त्रु। रक्ष
॥७८॥ न्तुते। तेहविः। हविरिति हविः। सम्वत्सरस्ते। तेपञ्चमरा। गस्त्रन्दधाल्लु। ॥७८॥
दधाल्लुनः। नःप्रजाम्रा। प्रजाच्चो। प्रजामितिप्रजाम्रा। चपरि। परिपा
लापालुनः। नऽइतिनः॥७३॥ उपव्हरे गिरीणाम्रा। उपव्हरऽइत्युपव्हरे।
गिरीणां७ संगमे। सङ्गमेऽइति संगमे। चनदीनांम्रा। नदी

नाम्मिति नदीनाम॥ प्रियाविप्रः। विप्रोऽअजायत। अजायतेसंऽजाय
त॥१४॥ उच्चा तै। तेजा तम। जातमन्धसः। अन्धसोदिवि। दिविसत्। सद्भूमि
भ्म्याददे॥ आददे। ददे इति ददे। उग्रं शर्म। शर्म महि। महि श्रवः। श्रवऽ
इति श्रवः॥१५॥ स न इन्द्राय। इन्द्राय यज्यवे। यज्यवे वरुणाय। वरुण
य मरुद्भ्यः मरुत्भ्युऽइति मरुत्। भ्यो मवरिवोवित्परि। वरिवोविदिति वरि
वः ऽवित्। परिस्रव। स्रवेति स्रव॥१६॥ एनाविश्वानि। विश्वान्यर्यः। अ
र्यऽ आद्युम्नानि। आ द्युम्नानि। द्युम्नानिमानुषाणाम्। मानुषाणामिति

मानुषाणाम्। सिषोसचोव नामहे। सिसोसचुग्रतु सिसोसचः बुना
मह्ऽ इति व नामहे॥१७॥ अनुवीरैः वीरैः पुष्पास्मा। पुष्पास्मगोभि
ग्गाभिरिसिन अग्निः सर्वैणा। सर्वैणपुष्टैः। पुष्टैरितिपुष्टैः। द्विपदा
८१॥ च लेप्पत्ता। द्विपदेति द्विपता। च लेप्पत्तावयमा। चतुष्पदेति च लेन प ॥८१॥
दा। वयंदेवाः। देवानेन मोवजम्। पुजम्त्तेलुधा। कुलुधानेयचुा। कुकु
ये स्मे त्तुधा। नपुत्यितिनयचु॥१८॥ अग्नेपत्नैः। पत्नीः इहा इहावेत।

आ वेह । वहदेवा नोस्मा । देवानामुस्रातीः । उस्रातीरुप । उपेसुष्टुपा । त्वष्टोरऽ
सोमपातये । सोमपातय इति सोम । पीतये ॥१२॥ अभियज्ञं । यज्ञं
गृणीहि । गृणीहिनः । नोग्नावः । ग्नावोनेष्टः । नेष्टःपिब । नेष्टरिति
नेष्टः । पिबऽऋतुना । ऋतुनेत्यृतुना । त्वंहि । हिरत्नधाः । रत्नधाऽअ
सि । रत्नधाऽइतिरत्नऽधाः । असीत्यसि ॥[illegible]॥ द्रविणोदाः पिपीषति ।
द्रविणोदाऽइतिद्रविणःऽदाः । पिपीषति जुहोत । जुहोत प्र । प्रच । च

त्रिष्टुता। त्रिष्टुते ते तिष्ठता। नेष्टादृतुभिः। ऋतुभिरिष्यता। ऋतुभिरि
ष्ट्वर्तुभिः। इष्यते तोष्यते॥२१॥ तवायम्। अयꣳ सोमः। सोमस्त्वम्। त्वमे
हि। एहि। इत्यर्वाङ्। अर्वाङ्शश्वत्तमम्। शश्वत्तमꣳ सुमनाः। शश्व
त्तममिति शश्वत्। तमम्। सुमनोऽस्य। सुमनाऽइति सु। मनाः।
अस्यपाहि। पाहीति पाहि। अस्मिन्यज्ञे। यज्ञे बर्हिषि। बर्हिष्या
निषद्य। आनिषद्य। निषद्य दधिष्व। निसद्येति नि। सद्य। दधिष्वेमम्।

हूम त्तुहरे । जरद्रुऽस्तुद्देरा । हन्दुभिवा । इद्वेतौन्द्रु ॥ २१ ॥ अमेवनः । अमेवे
सुमा । इवानः सुहृद्वाः । सुहृद्वाऽ आहि । सुहृद्वाऽइति सुहृद्वाः । आहिहि
गत्तेनाग च्तेनुनि । निवुहिंषि । वहिंषि सदतना । सुहृत्नारनिहना । दणि
ष्ठनेतिरणिष्टना । अथो मन्दस्या । मुन्दस्व ज्जुजुषाणः । जुजुषाणोऽ अन्य
स्यः । अन्यस्य सुस्त्व ष्टेनल्वहेहुवेभिनेहेवेभिर्ज्जनिभिः । जनिभिः सुमन
णः । जनिभिरितिजनिभिः । सुमहेणऽइतिसुमनरा । गेणाः ॥ २२ ॥

॥१८७॥

स्वादिष्ठया मदिष्ठया। मदिष्ठया पवस्व। पवस्व सोम। सोम धारया। धारयेति धारया। इंद्राय पातवे। पातवे सुतः। सुतऽइति सुतः॥२४॥ रक्षोहा विश्व-चर्षणिः। रक्षोऽइति रक्षःहा। विश्व-चर्षणिरभि। विश्व-चर्षणिरिति विश्वा-चर्षणिः। अभि योनिं। योनिमयः। अयो हते। हतऽइति हते। द्रोणे सधस्थे। सधस्थमासदत्। सधस्थमिति सधऽस्थे। आसदत्। असददित्यासदत्॥२५॥ इति वाजसनेसंहितावरपदक्रमस्याष्टविंशतिमोध्यायः॥७॥ ७॥९॥ ॐ ७॥ ॐ ७॥ ॐ ॥१७

॥१८७॥

न मोऽस्त्वा । स्वाग्ने । अग्नऽअ तवेऽनकु तवौ वर्द्धयन्तु । वर्द्धय प्रऽचु सन्वस्

रा: । सम्वत्सरा: । ऋषयः । ऋषयो यानि । यानि सत्रा । सत्रा । सत्रेति सस्त्रा

तनि च्ये नो । हि च्ये न दादि हि । दादि हि रेचु ने नो । रेचु ने न विश्वो न विश्वा

आक्षो हि । आभो हि । भाहि प्रदिन्नात् प्रदि न्ना भ्र ते स्वहा । प्रदिच्रु ऽइति प्र

दिच्रो न च्च ते स्वर ऽर ति च्च न स्वरा १॥ स च्चो । चेध्य स्वो ऽइ ध्यस्वो ऽग्ने । अग्ने प्र

च्चो । च बोध्यपा । बोध्यपैन स्रा । ए न मुरा । उच्चो । चु त्रिष्ठा । त्रिष्ठ महूलो । महूल

सो भेगाय । सो भेगाय चेति सो भेगाय । मा च्चो । च रिषत्रा । रिषण्डुपसन्ता ।

॥८२॥

उपसत्ता ते। उपसत्तेत्युपऽसत्ता। तेऽअग्ने। अग्ने ब्रह्माणः। ब्रह्माणस्ते।
ते पचासः। पुसासेः सन्तु। सन्तु मा। मा अन्ये। अन्यऽइत्यन्ये॥२॥ त्वाम
ग्ने। अग्ने वृणते। वृणते ब्राह्मणाः। ब्राह्मणाऽइमे। इमे शिवः। शिवोऽ
अग्ने। अग्ने सम्वरणे। सम्वरणे भव। सम्वरणऽइति सम्ऽवरणे। भव
नः। नऽइति नः। सपत्नहा नः। सपत्नहेति सपत्न। हा। नोऽअभिमा
तिजित्। अभिमातिजिच्च। अभिमातिजिदित्यभिमाति। जित्। च स्वे। स्वे
गये। गये जागृहि। जागृह्यप्रयुछन्। अप्रयुछन्नित्यप्र। युछन्॥३॥ इहै

॥८२॥

व। एवाग्ने। अग्नेऽअधि। अधिधारय। धारयारयिम्। रयिम्मा। मात्वा।
त्वानि। निक्रन्। क्रन्पूर्वचितेः पूर्वचितौनिकारिणः पूर्वचितऽइतिपू
र्वचितेः निकारिणऽइतिनि। कारिणः क्षत्रमग्ने। अग्नेसुयमम्। सुय
ममस्तु। सुयममिति सु। यमम्। अस्तुतुभ्यम्। तुभ्यमुपसत्ता। उपसत्ता
वर्द्धताम्। उपसत्तेत्युपसत्ता। वर्द्धतान्ते। तेऽअनिष्टृतः। अनिस्तृतऽ
इत्यनि। स्तृतः॥भा। क्षत्रेणाग्ने। अग्नेस्वायुः स्वायुःसम्। स्वायुरितिस्व।
आयुःसंरभस्व। रभस्वमित्रेण। मित्रेणाग्ने। अग्नेमित्रधेये। मित्रधे

येच तस्था। मित्रपेये पऽइति मित्र। पेयें। युतस्थेति यतस्था। सजाता नाम्मध्यम्
स्थाः। सजाता नामिति सऽजाता नाम। मध्यमस्था ऽएधि। मध्यमस्था ऽइति
मध्यम। स्थाः। एधि राज्ञाम्। राज्ञामग्ने। अग्ने विहव्यः। विहव्यो दीदिहि।
॥८३॥ विहव्यऽइति विऽहव्यः। दीदिहीह। इहेतीह॥५॥ अति निहः। निहोऽअति। अति। अ ॥८३॥
ति स्रिधः। स्रिधोति। अत्यचित्तिम्। अचित्तिमति। अत्यरातिम्। अ
रातिमग्ने। अग्नऽइस्वेग्ने। विश्वाहि। ह्यग्ने। अग्ने दुरिता। दुरिता सहस्व।
दुरितेति दुःऽइता। सहस्वाथ। अथास्मभ्यम्। अस्मभ्यꣳ सहवीराम्।

सहवीरा३ँरयिम्। सहवीरामितिसहऽवीराम्। रयिन्दाः। दाऽइतिदाः।८।
अनाधृष्योजातवेदाः। जातवेदाऽअनिष्टृतः। जातवेदाऽइतिजातऽवेदाः।
अनिष्टृतोविराट्। अनिस्तृतऽइत्यनिःऽस्तृतः। विराडग्ने। विराडिति
विराट्। अग्नेक्षत्रभृत्। क्षत्रभृद्दीदिहि। क्षत्रभृदितिक्षत्रऽभृत्।
दीदिहीह। इहेतीह। विश्वाऽआशाः। आशाःप्रमुञ्चन्। प्रमुञ्चन्मानु
षीः। प्रमुञ्चन्नितिप्रऽमुञ्चन्। मानुषीर्भियः। भियःशिवेभिः। शिवेभि
रद्य। अद्यपरि। परिपाहि। पाहिनः। नोवृधे। वृधऽइतिवृधे॥७२।८

हस्पते सवितः। सवितर्बोधय। बोधयैनम्। एनꣳ संशितम्। संशित
ञ्चित्। संशितमिति सम्। शितम्। चित्सन्तराम्। सन्तराꣳसम्।
सन्तरामिति सम्। तराम्। सꣳशिशाधि। शिशाधीति शिशाधि। वर्द्ध
॥८स॥ यैनम्। एनम्महते। महते सौभगाय। सौभगाय विश्वे। विश्वेऽएनम्।
एनमनु। अनु मदन्तु। मदन्तु देवाः। देवा इति देवाः। ८। अमुत्रभूया ॥८स॥
दध। अमुत्रभूयादित्यमुत्र। भूयात्। अधयत्। यद्यमस्य। यमस्य बृहस्प
ते। बृहस्पतेऽअभिशस्तेः। अभिशस्तेरमुञ्चः। अभिशस्तेरित्यभि।

रोस्ते॥ अंमुच्यऽइत्यमुच्यः॥ प्राच्योहनास॥ औहनामश्विनो॥ अश्विनोरु
त्सूनरा॥ रुसूमेस्मात्॥ अस्माद्देवानाम॥ देवानामग्नेः॥ अग्नेभिषजो॥ भिष
जा शचीभिः॥ शचीभिरिति शचीभिः॥ ९॥ ऊर्ध्वाऽअस्य॥ अस्य समिधो
समिधो भवन्ति॥ समिधऽइति सम्ऽइधः॥ भवन्त्यूर्ध्वा॥ ऊर्ध्वा शुक्रा॥ शुक्रा
शोचीꣳषि॥ शोचीꣳष्यग्नेः॥ अग्नेरित्यग्नेः॥ द्युमत्तमा सुप्रतीकस्य॥
द्युमत्तमेति द्युमत्ऽतमा॥ सुप्रतीकस्य सूनोः॥ सुप्रतीकस्येति सुऽप्रती
कस्य॥ सूनोरिति सूनोः॥ १०॥ तनूनपादसुरः॥ तनूनपादिति तनूऽन

॥ ५

पोत। अस्मृतो विश्ववेदाः। विश्ववेदा देवः। विश्ववेदा ऽइति विश्व।वेदाः। देवो
देवेषु। देवेषु देवः। देव ऽइति देवः। पथोऽअनक्तु। अनक्तु मध्वो। मध्वो घृ
तेन। घृतेनेति घृतेन॥११॥ मध्वा यज्ञम। यज्ञन्नक्षसे। नक्षसे प्रीणानः।
प्रीणानो नराशꣳसः। नराशꣳसोऽअग्ने। अग्न ऽइत्यग्ने। सुकृद्देवः।
सुकृदिति सु।कृत्। देवः सविता। सविता विश्ववारः। विश्ववार ऽइति
विश्व।वारः॥१२॥ अच्छायम। अयमेति। एति शवसा। शवसा घृतेन।
घृतेनेडानः। ईडानो वह्निः। वह्निर्नमसा। नमसेति नमसा। अग्निं

स्रुचेःस्रुचोऽअध्वरेषु। अध्वरेषुप्रयस्वन्तः। प्रयस्वन्तितिप्रयस्वन्तः॥१३॥
सत्वेसत्र। वसूदस्य। अस्यमहिमानम्। महिमानमग्नेः। अग्नेःस्तः। स्तःऽईर।
हृम्मस्त्रा। मस्त्राहृ प्रयसेनस्तु प्रयसऽइतिस्तु। प्रयसेनवस्तु श्वेतिष्ठः।
चेतिष्ठो वसुधातमः। वसुधातमश्च। वसुधातमऽइतिवसुऽधा
१७ तमः। चेतिचा॥१४॥ दारोर्दुवीः। दुवीरनु। अन्वस्य। अस्यविश्वे। विश्वे
व्रता। व्रताददन्तो। ददन्तोऽअग्नेः। अग्नेरिस ग्नेः। उरुव्यचसो धाम्ना।
उरुव्यचसऽइत्युरुऽव्यचसः। धाम्नोपत्यमानाः। पत्यमानाऽइतिपत्य

माना: ॥१५॥ तेऽअस्य। तेऽइति ते। अस्य योषणे। योषणे दिव्ये। योषणेऽइति
योषणे। दिव्ये न। दिव्येऽइति दिव्ये। न योनौ। योनाऽउषासानक्ता। उ
षसानक्तेत्युषसानक्ता। इमय्यज्ञम्। यज्ञमवताम्। अवतामध्वरम्।
॥८६॥ अध्वरन्नः। नऽइति नः ॥१६॥ दैव्या होतारा। होताराऽऊर्ध्वम्। ऊर्ध्वम ॥८६॥
ध्वरम्। अध्वरन्नः। नोऽअग्नेः। अग्नेर्जिह्वाम्। जिह्वामभि। अभि गृणी
तम्। गृणीतमिति गृणीतम्। कृणुतन्नः। नः स्विष्टिम्। स्विष्टिमिति
सुऽइष्टिम् ॥१७॥ तिस्रो देवीः। देवीर्बर्हिः। बर्हिरिदम्। इदम्म्। इदँसदन्तु।

स्वदन्त्विडा। इळा सरस्वती। सरस्वती भारती। भारतीति भारती। मही गृ-
णाना। गृणानेति गृणाना॥८॥ तन्नः। नस्तुरीपम्। तुरीपमद्भुतम्।
अद्भुतम्पुरुक्षु। पुरुक्षु त्वष्टा। त्वष्टा सुवीर्यम्। सुवीर्यमिति सु। वीर्यम्।
रायस्पोषम्। पोषम्वि। विष्यतु। स्यतु नाभिम्। नाभिमस्मे। अस्मे इत्य-
॥८ स्मे॥९॥ वनस्पतेऽव। अव सृज। सृज रराणः। रराणस्त्मना। त्मना देवेषु।
देवेष्विति देवेषु। अग्निर्हव्यम्। हव्यं शमिता। शमिता सूदयाति। सूदया द
तीति सूदयाति॥१०॥ अग्ने स्वाहा। स्वाहा कृणुहि। कृणुहि जातवेदः।

जातवेदऽइन्द्राय।जातवेदऽइतिजात।वेदः।इन्द्रायहव्यम्।हव्यमितिहव्यम्।
विश्वेदेवाः।देवाहविः।हविरिदम्।इदञ्जुषन्ताम्।जुषन्तामितिजुषन्ताम्।।२१।।
पीवोऽअन्नान्रयिवृधः।पीवोऽअन्नानितिपीवः।अन्नान्।रयिवृधः
सुमेधाः।रयिवृधऽइतिरयि।वृधः।सुमेधाःश्वेतः।सुमेधाऽइतिसु।
।।७।। मेधाः।श्वेतास्सिषक्ति।सिषक्तिनियुताम्।सिसक्तीतिसिसक्ति।नियु ।।९७।।
तामभिश्रीः।नियुतामितिनि।युताम्।अभिश्रीरित्यभि।श्रीः।तेवाय
वे।वायवेसमनसः।समनसोवि।समनसऽइतिस।मनसः।वितस्थुः।

नस्तुर्विश्वौ। विश्वेता इन्नरः। नरः स्वपत्यानि। स्वपत्यानि चक्रुः। सुपत्या
नीति सु। अपत्यानि। चक्रुरिति चक्रुः॥ २२॥ राये नु। नु यम्। यञ्जज्ञतुः
जज्ञतू रोदसी। रोदसी मे। रोदसीऽइति रोदसी। इमे राये। इमेऽइति इमे।
राये देवी। देवी धिषणा। धिषणा धाति। धाति देवम्। देवमिति देवम्। अध
१० वायुम्। वायुन्नियुतः। नियुतः सश्चता। नियुतऽइति नि। युतः। सश्चत स्वाः।
१ त स्वाऽउत। उत श्वैतम्। श्वेतम्वसुधितिम्। वसुधितिन्निरेके। वसुधिति

मितिक्रमः। मितिमा। निरेकः। ऽर्हति निरेके॥२३॥ आपो ह। ह यत्। यद्बृहतीः।
बृहतीर्विश्वम्। विश्वमायन्। आयन् गर्भम्। गर्भं दधानाः। दधाना ज ॥८८॥
नयन्तीः। जनयन्तीरग्निम्। अग्निमित्यग्निम्। ततो देवानाम्। देवा
॥८८॥ नाꣳ सम्। समवर्तत। अवर्तताऽसुः। असुरेकः। एक इत्येकः॥२४॥
यश्चिदः। चिदापः। आपो महिना। महिना पर्यपश्यन्। पर्य्यपश्यद्दक्षम्।
पर्य्यपश्यदिति परि। अपश्यत। दक्षं दधानाः। दधाना जनयन्तीः।

जनयन्तीर्य्यज्ञम्। यज्ञमितियज्ञम्। योदेवेषु। देवेष्वधि। अधिदेवः। देवऽएकः। एकऽआसीत्। आसीदित्यासीत्॥२५॥ प्रयाभिः। याभिर्य्या
सि। यासिदाश्वाꣳसम्। दाश्वाꣳसमछ। अछा नियुद्भिः। नियुद्भिर्व्वायो॥
नियुद्भिरितिनियुत्ऽभिः। वायविष्टये। वायोऽइतिवायो। इष्टयेदुरो
णे। दुरोणऽइतिदुरोणे। निनः। नोरयिम्। रयिꣳसुभोजसम्। सुभोज
सन्युवस्व। सुभोजसमितिसुऽभोजसम्। युवस्वेति। निवीरम्। वीर
ꣳगव्यम्। गव्यमश्व्यम्। अश्व्यञ्च। चराधः। राधऽइतिराधः॥२८॥ आनः

नो।नियुद्भिः।नियुद्भिःशतिनीभिः।नियुद्भिरितिनियुत्ऽभिः।शतिनीभिर
ध्वरम्।अध्वरꣳसहस्रिणीभिः।सहस्रिणीभिरुप।उपयाहि।याहिय
ज्ञम्।यज्ञमितियज्ञम्।वायोऽअस्मिन्।वायोइतिवायो।अस्मिन्त्स
९२।। वने।सवनेमादयस्व।मादयस्वेतिमादयस्व॥२८॥नियुत्वान्वायो। ।।८९।।
वायवागहि।वायोइतिवायो।आगहि।गह्ययम्।अयꣳशुक्रः।शुक्रोऽ
अयामि।अयामिते।~~[illegible]~~
~~[illegible] याहि।याहिसोम [illegible] सोम~~

त इति ते। गन्तासि। असि सुन्वतः। सुन्वतो गृहम्। गृहमिति गृहम्॥२८।
वायो शुक्रः। वायोऽइति वायो। शुक्रोऽअयामि। अयामि ते। ते मध्वः।
मध्वोऽअग्रम्। अग्रं दिविष्टिषु। दिविष्टिष्विति दिविष्टिषु। आया
हि। याहि सोमपीतये। सोमपीतये स्पार्हः। सोमपीतयेऽइति सोम।
पीतये। स्पार्हो देव। देव नियुत्वता। नियुत्वतेति नियुत्वता॥२९॥
वायुरग्रेगाः। अग्रेगा यज्ञप्रीः। अग्रेगाऽइत्यग्रे। गाः। यज्ञप्रीः साकम्।

पृत्त प्रप्रीरिति पत्ता। प्रोः सुप्ता कें गेन्रा। गुन्म नेसा। मनेसा पुज्ञ मरा। पुत्तमिति
२ जा यैंमरा। त्रि बौ निपुर्जिः। निघुर्जिःशि वाशिन निपुर्ज्ञि रिति निपुत। भिन
शि वाशिरिति शिवाशिन ॥३०॥ यापोचे। बापोऽइति बापे। चेतौतुस
॥८०॥ हस्विणान सुहुस्विणा रथोसः। रथोसु स्ते शिनते भिरागेहि। आगेहि। ॥८०॥
गहातिग हि। निपुर्ता त्सो मपीतये। स्तोमपीतयेऽइति सोमऽपीतये ॥३१॥
एन्द्रपाचा। चहुरा भिन दुरा शिस्त्रा। दुरा भिरिति दुरा। भिन चरखमृतु।

स्वभुतेभ्याम्भः। स्वभूत ऽइति स्वभूतेभ्याम्भि ह्यचै।इ ह्यचे विंश्शती।
विंश्शतीचौ। चैति चालिस्त्रवि स्त्रा। तिस्त्र सिरि ति तिस्त्र। सिनचूव
तेस्त्रौच्चहे सेत्रिंश्शता। त्रिंश्शता चौ। चुनियुद्धिं। नियुद्धिर्धायो।
नियुद्धिरिति नियुरा। धिः। वार्य विहा। वायोऽइति वायो।ऽइहेना। ती
वि। विमुं चा। पुं चौ। तेमुं ॥७॥ ८॥ वर्वे वायो। वायुच तस्य ते। वायोऽइ
ति वायो। चे तस्प ते। चहु। चु तप तऽइ स्त ता। प ते। चह। जामातृ। जामा
तर। इता। अड्रते सड्ड ता। अवा। ७ स्वारेणी महो। आरेणी महो। रणीम

हुऽइति रन्तीमहे ॥३३॥ अभिन्यो त्याम्ब्रुह। भृर मो नु मः। नोनु मोदुग्धाऽइ
वाअदुग्धाऽइव पेन वेन अदुग्धाऽइ वेस्य दुग्धाऽइवाधेन वुऽइति पेन
नेऽईशोनमुत्स्य। अस्तु जागतः जगतः स्वुईशोम। स्वुईशामा शोम्र स।
स्वुईशामितिस्वुऽईशोम। ईशोनमिन्द्राइन्दु तस्तु पेन तस्त्थुषऽइति त
॥८१॥ स्युषनाऽ॥३४॥ नाभ्याबोरा बोरोऽअ न्यग्नः। त्याग्नि निस्तिस्त्या बीनराअ ॥८१॥
न्योऽदिव्यग्दुन्त्योना। नपापिँ पाप्रिविको ना। नजातः जातो नान्नृ
निपुनाऽ। तनिष्पतऽइति जानिष्पाते। अभ्युपच्छौमघवन्र। अभ्युपच्छुऽइ

स्येश्चु। यन्तेन मघवन्निन्द्र। मघवन्निति मघ। वन्। इन्द्र वाजिनेन वाजि
नौ गव्यन्तेन गव्यन्तस्त्वा। त्वा हवामहे। हवामह इति हवामहे॥३५॥
त्वामित्। इद्धि। हि हवामहे। हवामहे सातौ। सातौ वाजस्य। वाजस्य का
रवः। कारव इति कारवः। त्वाम्वृत्रेषु। वृत्रेष्विन्द्र। इन्द्र सत्पतिम्। सत्पतिन्न
रः। सत्पतिमिति सत्। पतिम्। नरस्त्वाम्। त्वाङ्काष्ठासु। काष्ठास्वर्व
तः। अर्वत इत्यर्वतः॥३६॥ स त्वम्। त्वन्नः। नश्चित्र। चित्र वज्रहस्त। वज्र
हस्त धृष्णुया। वज्रहस्तेति वज्र। हस्त। धृष्णुया महः। धृष्णुयेति धृष्णु।

या। महस्तवानः। स्तवानोऽद्रिवः। अद्रिवऽइत्यद्रिवः। गामश्वम्। अश्वंर
थ्यम्। रथ्यमिन्द्र। इन्द्रसम्। संकिर। किरसत्रा। सत्रावाजम्। वाजन्न। न
जिग्युषे। जिग्युषऽइतिजिग्युषे॥३७॥ कया नः। नश्चित्रः। चित्रऽआभु
वत्। आभुवत्। भुवदूती। ऊती सदावृधः। सदावृधः सखा। सदावृधऽइ
ति सदा। वृधः। सखेति सखा। कया शचिष्ठया। शचिष्ठया वृता। वृते
ति वृता॥३८॥ कस्त्वा। त्वा सत्यः। सत्यो मदानाम्। मदानाम्मंहिष्ठः। मंहि
ष्ठो मत्सत्। मत्सदन्धसः। अन्धसऽइत्यन्धसः। दृढा चित्। चिदारुजे।

आत्वजैवस्ठे। आत्वजऽइत्या। त्वजै। वस्वितिवस्ठे॥३९॥ अलीलीषुणोमस्तुनेम
न्ःसखेनाम। सखेनामविता। अविताजरितृणाम्। जरितृणामितिज
रि।तृणाम्॥२॥ तवस्वासि। स्ववास्यूतये। उतयऽइत्यूतये॥४०॥ यज्ञाय
ज्ञावः। यज्ञायज्ञेतियज्ञा। व[illegible]वोऽअग्नये। अग्नयेगिरा। गिरा। गिरागि
राच। गिरागिरेतिगिरा। गिरा। चदक्षसे। दक्षसऽइतिदक्षसे। प्रप्रवयम्।
प्रप्रेतिप्र। प्रावयममृतम्। अमृतंजातवेदसम्। जातवेदसम्प्रियम्। जात
वेदसमितिजात। वेदसम्। प्रियम्मित्रम्। मित्रन्न। नशंसिषम्॥२॥

ऽ सखमिति स्याः ऽ सखम् ॥ ४१ ॥ पाहि नः नोऽ अग्ने । अग्न ऽ एकया । एक
यो [illegible] ता । उत द्वितीयया । द्वितीयेति द्वितीयया । गीर्भिस्तिसृभि गी
र्भिरिति गीःऽभिः । तिसृभिरूर्जाम् । तिसृभिरिति तिसृऽभिः ।
॥ ९ ॥ ऊर्जाम्पते । पते चतसृभिः चतसृभिर्वसो । चतसृभिरिति चतसृ ॥ ६३ ॥
भिः । वसो ऽ इति वसो ॥ ४२ ॥ ऊर्जो नपातम् । नपात ऽ सः । स हि । हि
नायम् । अयमस्मयुः । अस्मयुर्दाशेम । अस्मयुरित्यस्मऽयुः । दाशेम ह

त३

व्यदातनपे। हुव्यदातनपऽइतिहुव्य।दातनपे। सुवृधावाजेषु।वाजेष्वविता। अ
विता।अर्वन्।अर्वद्भ्यो। वृधऽउत।उत त्रा।ता।त्राता।तनू नाम्र।तनू नामिति
तनू नाम्र॥४३॥ संवत्सरोसि। असिपरिवत्सरः।परिवत्सरऽइतिपरिवत्सरः।
परिवत्सरऽइतिपरि। वत्सरः।इदावत्सरः।इदावत्सरऽइतीदाऽवत्सरः।इद्वत्सरो वत्सरः।
इद्वत्सरऽइतीत्।वत्सरः।वत्सरऽइतिवत्सरः।उषसस्ते।तेकल्पन्ता
म्।कल्पन्तामहोरात्राः।अहोरात्राऽअर्द्धमासाः।अर्द्धमासामासाः।

अर्द्धमासाऽर्द्ध। मासाः। मासाऽऋतवः। ऋतवः संवत्सरः। संवत्सरस्ते।
तेकल्पताम्। कल्पतामिति कल्पताम्। प्रेत्याऽएत्यै। प्रेत्याऽइति प्रऽइत्यै।
एत्यैसम्। एत्याऽइत्याऽइत्यै। सञ्च। चाञ्च। अञ्चप्र। प्रच। चसारय। सा
॥२४॥ रयेति सारय। सुपर्णचिद्ध्रुवः। सुपर्णचिदिति सुपर्ण। चित्। ध्रुवः सी ॥२४॥
द। सीदेति सीद ॥४५॥ ७॥ ७॥ इतिवाजसनेसंहितावपदक्रमसप्त
विंशतितमोऽध्यायः ॥७॥ ७॥ ७ ई ॥७॥ ई ॥७॥ ई ॥ ७॥

उपजिघ्नते। जिघ्नतऽइति जिघ्नते। अश्वाजनि प्रचेतसः। अश्वाजनी
त्यश्व। अजनि। प्रचेतसोश्वान्। प्रचेतसऽइति प्रचेतसः। अश्वान्त्स
मत्सु। समत्सु चोदय। समत्स्विति समत्ऽसु। चोदयेति चोदय॥५०॥
अहिरिव भोगैः। अहिरिवेत्यहिःऽइव। भोगैः परि। पर्येति। एति बाहुं।
बाहुं ज्यायाः। ज्याया हेतिं। हेतिं परिबाधमानः। परिबाधमानऽइ
ति परिऽबाधमानः। हस्तघ्नो विश्वा। हस्तघ्नऽइति हस्तऽघ्नः। विश्वा वयु
नानि। वयुनानि विद्वान्। विद्वान्पुमान्। पुमान्पुमाꣳसम्। पुमाꣳस

सम्परि। परिपातु। पातुविश्वतः। विश्वतऽइतिविश्वतः॥५१॥ वनस्पतेवीड्व
ङ्गः। वीड्वङ्गोहि। वीड्वङ्गऽइतिवीडु। अङ्गः। हिभूयाः। भूयाऽअस्मत्सखा। अ
स्मत्सखाप्रतरणः। अस्मत्सखेत्यस्मत। सखा। प्रतरणःसुवीरः। प्रतरणऽ
इतिप्र। तरणः। सुवीरऽइतिसु। वीरः। गोभिःसंनद्धः। संनद्धोऽअसि।
संनद्धऽइतिसम्। नद्धः। असिवीडयस्व। वीडयस्वास्थाता। आस्था
ताते। आस्थातेत्या। स्थाता। तेजयतु। जयतुजेत्वानि। जेत्वानीतिजे
त्वानि॥५२॥ दिवःपृथिव्याः। पृथिव्याःपरि। पर्योजः। ओजऽउद्भृतम्

उद्भृतं बनस्पतिभ्यः। उद्भृतमित्युत्ऽभृतम्। बनस्पतिभ्यः परि। बनस्प
तिभ्य इति बनस्पतिऽभ्यः। पर्य्याभृतम्। आभृतं सहः। आभृतमित्या।
भृतम्। सह इति सहः। अपामोज्मानम्। ओज्मानम्परि। परिगोभिः।
गोभिरावृतम्। आवृतमिन्द्रस्य। आवृतमित्याऽवृतम्। इन्द्रस्य वज्रम्।
वज्रं हविषा। हविषा रथम्। रथं यज। यजेति यज॥ प्र॥ इन्द्रस्य वज्रः।
वज्रो मरुताम्। मरुतामनीकम्। अनीकम्मित्रस्य। मित्रस्य गर्भः। गर्भो व
रुणस्य। वरुणस्य नाभिः। नाभिरिति नाभिः। सेमाम्। इमां नः। नो ह

व्यदातिम्।हव्यदातीतिजुषाणः।हव्यदातिमितिहव्य।दातिम्।जुषाणोदेव।
देवरथ।रथप्रति।प्रतिहव्या।हव्यागृभाय।गृभायेतिगृभाय॥५४॥
उपश्वासय।श्वासयपृथिवीम्।पृथिवीमुत।उतद्याम्।द्याम्पुरुत्रा।
पुरुत्राते।पुरुत्रेतिपुरु।त्रा।तेमनुताम्।मनुताम्विष्ठितम्।विष्ठित
ञ्जगत्।विस्थितमितिवि।स्थितम्।जगदितिजगत्।सदुंदुभे।दुन्दुभे
सजूः।सजूरिन्द्रेण।सजूरितिस।जूः।इन्द्रेणदेवैः।देवैर्दूरात्।दू
राद्दवीयः।दवीयोऽप।अपसेध।सेधशत्रून्।शत्रूनितिशत्रून्॥५५॥

आक्रन्दयाक्रन्दय बलम्। बलमोजः। ओजो नः। नऽआधाः। आधाः
धाः। निः। निष्टनिहि। स्तनिहि दुरिता। दुरिता बाधमानः। दुरितेति दु
रिता। बाधमानऽ इति बाधमानः। अप प्रोथ। प्रोथ दुन्दुभे। दुन्दुभे दुच्छुनाः।
दुच्छुनाऽ इत। इतऽ इन्द्रस्य। इन्द्रस्य मुष्टिः। मुष्टिरसि। असि वीडयस्व। वी
डयस्वेति वीडयस्व॥५६॥ आमूः। अमूरज। अज प्रत्यावर्त्तय। प्रत्याव
र्त्तयेमाः। प्रत्यावर्त्तयेति प्रति। आवर्त्तय इमाः। केतुमत्। केतुमद्दु
न्दुभिः। केतुमदिति केतुमत्। दुन्दुभिर्वावदीति। वावदीतीति वावदीति।

समश्वपर्णाः। अश्वपर्णाश्चरन्ति। अश्वपर्णाऽइत्यश्व। पर्णाः। चरन्ति नः।
नो नरः। नरोऽस्माकम्। अस्माकमिन्द्र। इन्द्र रथिनः। रथिनो जयन्तु। ज
यन्त्विति जयन्तु॥५८॥ आग्नेयः कृष्णग्रीवः। कृष्णग्रीवः सारस्वती।
कृष्णग्रीवऽइति कृष्ण। ग्रीवः। सारस्वती मेषी। मेषी बभ्रुः। बभ्रुः सौ
म्यः। सौम्यः पौष्णः। पौष्णः श्यामः। श्यामः शितिपृष्ठः। शितिपृष्ठो
बार्हस्पत्यः। शितिपृष्ठऽइति शिति। पृष्ठः। बार्हस्पत्यः शिल्पः। शिल्पो
वैश्वदेवः। वैश्वदेवऽऐन्द्रः। वैश्वदेवऽइति वैश्वा। देवः। ऐन्द्रोऽरुणः।

॥१२८॥

अरुणोमारुतः। मारुतःकल्माषः। कल्माषऽऐन्द्राग्नः। ऐन्द्राग्नःसंहि
तः। संहितोधोरामः। संहितऽइतिसम्ऽहितः। अधोरामःसावि
त्रः। अधोरामऽइत्यधःऽरामः। सावित्रोवारुणः। वारुणःकृष्णः। कृष्णऽ
एकशितिपात्। एकशितिपात्पेत्वः। एकशितिपादित्येकऽशितिपात्।
पेत्वऽइतिपेत्वः।पल। अग्नयेनीकवते। अनीकवतेरोहिताञ्जिः। अ
नीकवतऽइत्यनीकऽवते। रोहिताञ्जिरनड्वान्। रोहिताञ्जिरितिरोहिते
ता। अञ्जिः। अनड्वानधोरामौ। अधोरामौसावित्रौ। अधोरामा

वित्यधिऽरामौ। सावित्रौ पौष्णौ। पौष्णौ रजतनाभी। रजतनाभी
वैश्वदेवौ। रजतनाभीऽइति रजतऽनाभी। वैश्वदेवौ पिशङ्गौ। वै
श्वदेवाविति वैश्वऽदेवौ। पिशङ्गौ तूपरौ। तूपरौ मारुतः। मा
॥१२५॥ रुतः कल्माषः। कल्माषऽआग्नेयः। आग्नेयः कृष्णः। कृष्णोऽजः। ॥१२५॥
अजः सारस्वती। सारस्वती मेषी। मेषी वारुणः। वारुणः पेत्वः। पेत्वऽ
इति पेत्वः॥ ५१॥ अग्नये गायत्राय। गायत्राय त्रिवृते। त्रिवृते रा

थंन्तराय। त्रिवृतऽइति त्रिऽवृते। राथंन्तरायाष्टाकपालः। राथंन्त
रायेति राथंम्ऽतराय। अष्टाकपालऽइन्द्राय। अष्टाकपालऽइत्यष्टा।
ऽकपालः। इन्द्राय त्रैष्टुभाय। त्रैष्टुभाय पञ्चदशाय। त्रैष्टुभायेति
त्रैष्टुभाय। पञ्चदशाय बार्हताय। पञ्चदशायेति पञ्चऽदशाय।
बार्हतायैकादशकपालः। एकादशकपालो विश्वेभ्यः। एकादशक
पालऽइत्येकादशऽकपालः। विश्वेभ्यो देवेभ्यः। देवेभ्यो जागतेभ्यः।

जागतेभ्यः सप्तदशेभ्यः। सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यः। सप्तदशेभ्यऽइति
सप्तऽदशेभ्यः। वैरूपेभ्यो द्वादशकपालः। द्वादशकपालो मित्राव
रुणाभ्याम्। द्वादशकपालऽइति द्वादशऽकपालः। मित्रावरुणाभ्या
॥१२६॥ मानुष्टुभाभ्याम्। आनुष्टुभाभ्यामेकविꣳशाभ्याम्। आनुष्टुभा
भ्यामित्यानुऽस्तुभाभ्याम्। एकविꣳशाभ्याम्वैराजाभ्याम्। एकवि ॥१२६॥
ꣳशाभ्यामित्येकऽविꣳशाभ्याम्। वैराजाभ्याम्पयस्या। पयस्याऽइ

हस्पतये। बृहस्पतयेपाङ्क्ताय। पाङ्क्तायत्रिणवाय। त्रिणवायशाक्व
राय। त्रिनवायेतित्रि। नवाय। शाक्वरायचरुः। चरुःसवित्रे। सवि
त्रऽऔष्णिहाय। औष्णिहायत्रयस्त्रिंशाय। त्रयस्त्रिंशायरेव
ताय। त्रयस्त्रिंशायेतित्रयः। त्रिंशाय। रेवतायद्वादशकपालः।
द्वादशकपालःप्राजापत्यः। द्वादशकपालऽइतिद्वादश। कपालः।
प्राजापत्यश्चरुः। प्राजापत्यऽइतिप्राजा। पत्यः। चरुरदित्यै।

अदित्यैविस्नुपत्न्यै।विस्नुपत्न्यैचरुः।विस्नुपत्न्याऽइतिविस्नुप
त्न्यै।चरुरग्नये।अग्नयेवैश्वानराय।वैश्वानरायद्वादशाकपा
लः।द्वादशाकपालोनुमत्यै।द्वादशाकल्कपालऽइतिद्वादशा
॥१२०॥ कपालः।अनुमत्या।अष्टाकपालः।अनुमत्याऽइत्यनुऽमत्यै।अ
ष्टाकपालऽइत्यष्टा।कपालः॥६०॥ ७॥ ७॥ इतिवाजसनेसं ॥१२७॥
हितावसदक्रमोनवविंशातिमोध्यायः॥९॥ ७॥ ॥७॥ ॐ

विश्वानिदेवसवितः।सवितर्दुरितानि।दुरितानिपरा।दुरितानी
तिदुः।दुरितानिपरासुवा [illegible] सुवेतिसुवा।यद्भद्रं।भद्रंतन्नात
न्नःनःआसुवा।आसुवा।सुवेतिसुवा॥१॥विभक्तारंहवामहे।वि
क्तारमितिविभक्तारं।हवामहे।वसोः।वसोश्चित्रस्य।चित्रस्यराधसः।
राधसइतिराधसः।सवितारंनृचक्षसं।नृचक्षसमितिनृ।च
क्षसम॥२॥ब्रह्मणेब्राह्मणम।ब्राह्मणंक्षत्राय।क्षत्रायराजन्यम।
राजन्यम्मरुद्भ्यः।मरुद्भ्योवैश्यम।मरुद्भ्यऽइतिमरुत्ऽभ्यः।वैश्यंत

पसे। तपसे शूद्रम्। शूद्रन्तमसे। तमसे तस्करम्। तस्करन्नारकाय। नार
काय वीरहणम्। वीरहणम्पाप्मने। वीरहनमिति वीर। हणम्। पाप्मने क्ली
बम्। क्लीबमाक्रयायै। आक्रयायाऽअयोगूम्। आक्रयायाऽइत्या। क्र
यायै। अयोगूङ्कामाय। कामाय पुंश्चलूम्। पुँश्चलूमतिक्रुष्टाय। अ
तिक्रुष्टाय मागधम्। अतिक्रुष्टायेत्यति। क्रुष्टाय। मागधमिति मागध
म्॥३॥ नृत्ताय सूतम्। सूतङ्गीताय। गीताय शैलूषम्। शैलूषन्ध
र्म्माय। धर्म्माय सभाभाचरम्। सभाचरन्नरिष्ठायै। सभाचरमि

तिसभा।चरम्। नरिष्टाचै भीमलम्। भीमल्ल न्च म्म्राप। नर्म्राचेर
भम्। २९८२ हसाय। हसापकारिम्। कारिमा नन्दाप। आनन्दाय
स्त्रीपुषम्। आनन्दायेसा। नन्दाप। स्त्रीषरवम्प्रमदे। स्त्रीसरवमि
तिस्त्री।सरवम्। प्रमदेकुमारी।पुत्रम्। प्रमदऽइति प्रामदे। कुमारी
पुत्रम्मेप्याये। कुमारीपुत्रमितिकुमारा। पुत्रम्। मेप्याये रथकारम्।
रथकार ज्यै प्यापार थकार मिति रथ। कारम्। ज्यैप्याय तक्षाणम्।
तक्षाणमिति तक्षाणम्।।८।। तपसेक्रोलालम्। क्रोलालम्माय।

चै। मापापैकुम्भारस्म। कुम्भार५रूपाप। रूपायेमणी। कारस्म। मणिकार५

शुभे। मणिकारमितिमणि। कारस्म। शुभेवपस्म। वप५रीरव्यात्पे। शार

व्याया। इषुकारस्म। इषुकार५हेतास्ये। इषुकारमितिषु। कारस्म। हेत्सेय

॥१२६॥ नु कारस्म। धनुकारकं र्म्मणो। धनुःकारमितिधनुः। कारस्म। कर्म्मणो ॥१२९॥

ज्याकारस्म। ज्याकारन्द्रिष्टापो। ज्याकारमितिज्या। कारस्म। द्विष्टायर

ज्जु सर्ज्जस्म। रज्जुसर्जस्मत्स्त्रवो। रज्जुसर्जमितिरज्जु। सर्ज्जस्म। म्लसी

वेम्लगपुस्म। म्लगपुमन्तकाया। म्लगपुमितिम्लगा। पुस्म। अन्तकापश्च

नि नम। श्वभिन्नमिति श्वा। भिन्नम॥ ५॥ नदीभ्यः पौङ्गिष्टम। पौङ्गि
ष्टम्लक्षीकाभ्यः। ऋक्षीकाभ्यो निषादम। निषादम्पुरुषव्याघ्राय। नै
सादमिति निसादम। पुरुषव्याघ्राय दुर्मदम। पुरुषव्याघ्रायेति
पुरुष। व्याघ्राय। दुर्मदङ्गन्धर्वाप्सरोभ्यः। दुर्मदमिति दुः। मदम। गन्ध
र्वाप्सरोभ्यो ब्रात्यम। गन्धर्वाप्सरोभ्य ऽ इति गन्धर्वाप्सरः। भ्यः। ब्रा
त्यम्प्रयुग्भ्यः प्रयुग्भ्य ऽ उन्मत्तम। प्रयुग्भ्य ऽ इति प्रयुक्। भ्यः। उन्मत्त
म्सर्पदेवजनेभ्यः। उन्मत्तमित्युत्। मत्तम। सर्पदेवजनेभ्यो

प्रतिपदम्। सर्पदेवजनेभ्यऽइति सर्प्प। देवजनेभ्यः। अप्रतिपदमयेभ्यः।
अप्रतिपदमित्यप्रति। पदम्। अयेभ्यः कितवम्। कितवमीर्य्यतायाऽइ
र्य्यतायाऽअकितवम्। अकितवं पिशाचेभ्यः। पिशाचेभ्यो बिदलका
रीम्। बिदलकारीं यातुधानेभ्यः। बिदलकारीमिति बिदल। कारीम्।
यातुधानेभ्यः कण्टकीकारीम्। यातुधानेभ्यऽइति यातु। धानेभ्यः।
कण्टकीकारीमिति कण्टकी। कारीम्॥८॥ सन्धये जारम्। सन्धयऽइ
तिसन्धये। जारङ्गेहाय। गेहायोपपतिम्। उपपतिमार्त्यै। उपप
तिमित्युप। पतिम्। आर्त्यै परिवित्तम्। आर्त्याऽइत्या। ऋत्यै। परि

वित्तिन्निःऽझै सैौ। परिवित्तमितिपरि। विसम। निर्झै स्येपरिवि
दानमा। निर्झैः साःऽरत्तिनिः। झै सै। पुरिविविदानमरोध्यै। पुरिवि
विदानमितिपरि। विविदानम। अरोध्याऽ हदिपिषुः पातमा। हदिपि
षुः पातिनिष्क। स्यो। हदिपिषुः पातमि सैदिपिषुः प्रतिमा। निष्क। स्ति
पच्चास्कारामा। निःदरे स्याऽइत्तिनिः। ६सै। पेच्चास्कारी ७ सैंतानु
पा। पेशुः कारीमितिपशुः कारामा। सैंतानोपस्मरकारामा। सैंता
नापेतैसमा। ता नोपा। स्मरकारी प्रकामो घोया। स्मरका

रामितैस्मर। कारारम। प्रकामो घोपोपसदम्र। प्रकामो घोपेति
प्रकाम। उघोप। उपसदम्वर्णीय। उपसदमिस्रूपासदम्र। वर्णी
॥१३१॥ यानुरुधम्र। अनुरुधम्बलोप। अनुरुधमिस्रनुरुधम्र। बलोप ॥१३१॥
पतम्र। उपदामिस्रूपादम्र॥७॥ उत्स्वादेश्यसंकुञ्जम्र। उत्स्वादे
श्युडइस्रूतर। स्वादेश्यसकुञ्जम्प्रमुदः। प्रमुदेवामनम्र। प्रमुदःइति
त्र प्र। म्रुदः। वामनन्दाश्यर्गः दाश्यःस्याम्र। दाश्यर्थइतिदाः। श्यः। स्या
म७स्वम्रोप। स्वम्रोपान्धम्र। अन्धमर्चेम्रोय। अर्चेम्रोयव

पिरम्। बधिरम्पवित्राय। पवित्राय भिषजम्। भिषजं प्रज्ञा
नाय। प्रज्ञानाय नक्षत्रदर्शम्। प्रज्ञानायेति प्र। ज्ञानाय। नक्षत्र
दर्शमाशिक्षायै। नक्षत्रदर्शमिति नक्षत्र। दर्शम्। आशिक्षायै प्र
श्निनम्। आशिक्षाया ऽ इत्या। शिक्षायै। प्रश्निनमुपशिक्षायै।
उपशिक्षाया ऽ अभिप्रश्निनम्। उपशिक्षाया ऽ इत्युप। शिक्षायै।
अभिप्रश्निनं मर्यादायै। अभिप्रश्निनमित्यभि। प्रश्निनम्।
मर्यादायै प्रश्नविवाकम्। प्रश्नविवाकमिति प्रश्न। विवाकम्॥ १०॥
अर्मेभ्यो हस्तिपम्। हस्तिपं जवाय। हस्तिपमिति हस्ति। पम्।

जे बाधो श्चुपम। अश्वपम्पु श्वै। अश्वपमिस्से श्वा। पम। पु श्वैगो पालम।
गोपाल म्वा पर्णी पा। गोपाल मितिभ्यो। पालम। वीर्य्यापा विपालम। अ
विपाल त्तेजसे। अविपाल मि सेवि। पालम। तेजस्से जपालम। अजपा
ल मिरोच्ये। अजपाल मिस्से जे। पालम। इरोच्ये श्री नाश्रोम। श्री नार्श
श्री ला लोपा। श्री ला लोप स्वराकारम। स्वराकार श्री ज्रापा। स्वराकार ॥१९३॥
॥१३२॥ मितिस्वरा। कारम। भं द्राघे गृहपम। गृहप ५ श्रेपसे। गृह पमिति
गृहापम। श्रेपसे वित्तपम। वित्तपमाध्येसापा। वित्तपमितिवि

हा१ हा१ हा।

तो धम्। आध्यक्ष्यांयानुक्षत्तारम्। आध्यक्ष्यायेत्याधि। अक्ष्यांय।
अनुक्षत्तारमित्यनु। क्षत्तारम्॥ ८॥ भायै दार्वाहारम्। दार्वाहारम्प्रभा
यै। दार्वाहारमिति दारु। आहारम्। प्रभायाऽअग्न्येधम्। प्रभायाऽइति
प्र। भायै। अग्न्येधम्ब्रध्नस्य। अग्न्येधमित्यग्नि। एधम्। ब्रध्नस्य वि
ष्टपाय। विष्टपायाभिषेक्तारम्। अभिषेक्तारम्वर्षिष्ठाय। अभिसे
क्तारमित्यभि। सेक्तारम्। वर्षिष्ठाय नाकाय। नाकाय परिवेष्टारम्।
परिवेष्टारन्देवलोकाय। परिवेष्टारमिति परि। वेष्टारम्। देवलोका
य पेशितारम्। देवलोकायेति देव। लोकाय। पेशितारम्मनुष्यलोका

या। मनुष्यलोकाय प्रकरितारम्। मनुष्यलोकायेति मनुष्यऽलोका
य। प्रकरितारꣳ सर्वेभ्यः। प्रकरितारमिति प्रऽकरितारम्। सर्वेभ्यो
लोकेभ्यः। लोकेभ्यऽउपसेक्तारम्। उपसेक्तारमवऽऋत्यै। उपसे
क्तारमित्युपऽसेक्तारम्। अवऽऋत्यै वधाय। अवऽऋत्याऽइत्यव।
ऋत्यै। वधायोपमन्थितारम्। उपमन्थितारम्मेधाय। उपमन्थितार
मित्युपऽमन्थितारम्। मेधाय वासः पल्पूलीम्। वासः पल्पूलीम्प्रका
माय। वासः पल्पूलीमिति वासःऽपल्पूलीम्। प्रकामाय रजयि

त्रीम्। प्रकामायेति प्र। कामाय। रजयित्रीमिति रजयित्रीम्॥१०॥
ऋतये स्तेनहृदयम्। स्तेनहृदयं वैरहत्याय। स्तेनहृदयमिति स्तेन।
हृदयम्। वैरहत्याय पिशुनम्। वैरहत्यायेति वैर। हत्याय। पिशुनं वि
विक्त्यै। विविक्त्यै क्षत्तारम्। विविक्त्याऽइति वि। विक्त्यै। क्षत्तारमौ
पद्रष्ट्याय। औपद्रष्ट्यायानुक्षत्तारम्। औपद्रष्ट्यायेत्यौप। द्रष्ट्याय।
अनुक्षत्तारं बलाय। अनुक्षत्तारमित्यनु। क्षत्तारम्। बलायानु
चरम्। अनुचरं भूम्ने। अनुचरमित्यनु। चरम्। भूम्ने परिष्कन्दम्।
परिष्कन्दं प्रियाय। परिष्कन्दमिति परि। स्कन्दम्। प्रियाय प्रियवा

दिनम्। प्रियवादिनमरिष्ट्यै। प्रियवादिनमिति प्रिय। वादिनम्।
अरिष्ट्याऽअश्वसादम्। अश्वसादꣳ स्वर्ग्गाय। अश्वसादमित्यश्व।
सादम्। स्वर्ग्गाय लोकाय। स्वर्ग्गायेति स्वः। गाय। लोकाय भाग
दुघम्। भागदुघमिति भाग। दुघम्॥११॥ मन्यवेऽपस्तापम्। अपस्ताप
ꣳ क्रोधाय। अपस्तापमित्यपः। तापम्। क्रोधाय निसरम्। निसरꣳ योग
य। निसरमिति नि। सरम्। योगाय योक्तारम्। योक्तारꣳ शोकाय।
शोकायाभिसर्त्तारम्। अभिसर्त्तारꣳ क्षेमाय। अभिसर्त्तारमित्यभि।
सर्त्तारम्। क्षेमाय विमोक्तारम्। विमोक्तारमुत्कुलनिकूलेभ्यः। वि

सोऽन्कारमितिस्थिते। मोनुस्वारः। उत्कूलनीकूलेभ्यो स्थितिनमः। उ
त्कूलनाकूलेभ्यऽइस्कूल। निकूलेभ्यः। त्रिधिनं स्वपुषे। त्रिस्थि
तमिति त्रि। स्थि नमः। वपुषे मानस्य तमः। मानस्य तं ४ स्त्री लोपामा
त्रेः स्तमिति मानः। १ स्तमः। स्त्रीपो लो ज्ञ नीकारी मः। आज्ञ नीका
रा च्चिनिर्ध्रात्सो। आज्ञ नीकारी मित्यो ज्ञनी। कारी मः। निर्ध्रात्स्ये को
शा कारी शः। निर्ध्रत्स्याः इति निः ध्रत्स्ये। कोशा कारी पद्मा याः। को
शा कारी मिति कोशाः। कारीरः। पद्मा पास्तमः। अस्तमिति स्वस्तः॥ १२॥

यमायेयमसूम्। यमसूमथर्वभ्यः। यमसूमितियमसूम्। अथर्वभ्यो
ऽवतोकाम्। अथर्वभ्य इत्यथर्व।भ्यः। अवतोकाꣳसंवत्सराय। अव
तोकामित्यवतोकाम्। सम्वत्सरायपर्यायिणीम्। पर्यायिणीम्परि
वत्सराय। पर्यायिणीमितिपरि।आयिणीम्। परिवत्सरायाविजाताम्
॥१३५॥ परिवत्सरायेतिपरि।वत्सराय। अविजातामिदावत्सराय। अविजा ॥१३५॥
तामित्यवि।जाताम्। इदावत्सरायातीत्वरीम्। अतीत्वरीमिद्वत्सराय।
अतीत्वरीमित्यति।इत्वरीम्। इद्वत्सरायातिष्कद्वरीम्। इद्वत्सराये

तीरा। वत्सराय। अत्रिष्कंदरामवत्सराय। अतिस्कंदरामिस्येति। स्कंदरामः।
वत्सरायु विजर्ज्जरामः। विजर्ज्जरा ७ सम्वत्सराय। विजर्ज्जरामिति वि।
जर्ज्जरामः। सम्वत्सराय पपलि। च्छामः। पलिच्छामिद श्रुभ्यः। शुश्रुभ्योजिन
स ध्यमः। भ्रुभुभ्रुऽइस्त्रभ्रुभ्यः। अजिनंसन्ध ७ साध्येभ्यः। अजिन
स ध्यमित्येजिना। स ध्यमः। साध्येभ्यः श्वर्मण्वन्मः। चर्मण्वन्मिति च
र्म्मा। न्मनमः॥१३॥ सरोभ्यो ध्यैवरमः। सरोभ्यऽइति सरः भ्यः। ध्यैवरमुपस्था
वराभ्यः। उपस्थावराभ्यो दाहोमः। उपस्थावराभ्यऽइत्युपे। स्थावराभ्यः।

दश्रीत्म्वेन्द्रुन्ताभ्यः॥ त्वेन्द्रुन्ताभ्यौबै नम्रा।बिन्द न्वेद्रुलाभ्यः न द्रुलाभ्यः
त्रिो कूलमरा।न्तो कूल म्पारा।पा।पारायमा ग्गारिमरा मा ग्गारिम वारा।पा।अ
वारापके वर्त्तेमरा। केवर्त्ते त्तीर्थेभ्यः॥ तीर्थेभ्यः ऽ आन्दमरा। आन्दम्विषमेभ्यः
॥१३६॥ विषमेभ्योत्मेनाल्लमरा।विसमेभ्य ऽ इतिवि।समेभ्यः॥त्मेनाल्ल ७ स्वनेभ्यः। ॥१३६॥
स्वनेभ्यः पर्णकृमरा। पर्णकृत्कुहोभ्यः॥ गुहोभ्यः क्विरोतमरा। किंसोलमरा। किरो
त्रप्रूसानुभ्यः॥ सानुभ्योजघ्रकृमरा। सानुभ्य ऽ इति सानुभ्यः॥ जंभकृम्पर्वते
भ्यः॥ पर्वतेभ्यः क्रिम्पकृषमरा। क्रिम्पकृषमिति क्रिम्पा पुरुषमरा॥१४॥ बीभत्सा

न्येत्पाल्कुसम्। पोल्कुसस्वर्णाय। वर्णाय हिरण्यकारम्। हिरण्यकार
न्तुलात्यै। हिरण्यकारमितिहिरण्य। कारम्साल्कुलात्यैबाणिजम्। बाणिज
म्पेश्चादोषाय। पश्चादोषायग्लाविनेम्। पश्चादोषायेतिपश्चा। दोषा
पे। ग्लाविनुम्बिश्वेभ्यः। विश्वेभ्योस्तुतेभ्यः। भ्रूतेभ्यः। सिभ्मालम्। सिध्म
लम्भ्रूत्स्यै। भ्रूत्स्यैजागरणम्। जागरणमभ्रूत्स्यै। अभ्रूत्स्यैस्वपनम्। स्वप
नमात्स्यै। आत्स्यैजनवादिनम्। आसीगरस्या। न्देत्स्यै। जनवादिनम्भूष्यै।
जनवादिनमितिजन। वादिनम्। वृष्याऽअपगल्भम्। वृष्याऽइतिवि।त्रै

जै। अपगञ्जू स्लेँ न्त्रारापे। अपुगञ्ज मिंस्पेपा। गञ्जम। सञ्न्त्रारापे प्रुछि
दंम। सञ्न्त्रारापे त्ति सम्म। न्त्रारापे। प्रुघिदंमिति प्राघिदंम॥१८॥ असराजा
पेकितवम। असराजापेस्पेक्ष। राजापे। कितवहृताप। धूर्तापेदि ॥१३८॥
नवर्ह्रीम। आदिनवर्ह्री -चैतापे। आदिनवर्ह्री मिंस्पे। आदिनवा। हृर्ह्रीम।
॥१३८॥ त्रेतापे कुलिनेम। कुलिने -द्वापरोपा। द्वापरोपापि कुलिनेम। अछि
कुलिनेम। आस्कन्दापे। अछि कुलिने मिंस्पेघि। कुलिनेम। आस्कन्दापे
सभास्थाणुम। आस्कन्दापेस्पे। आस्कन्दापे। सभास्थाणुम्हस वै। सभा

स्थाणुमिति सभायाः स्थाणुम् । म्लः सवेगो व्युद्धै ते व्युछमत्तकाप ।
गो व्युछमिति गो । व्युछम् । अत्तकापगोघातः घातं स्तुपे । गोघ्वा
तमिति गो । घातम् । स्तुपेयः । यो गाम् । गाम्वि त्ततेम्य । विस्रत्तलक्षि
क्षेमाणः । विस्रत्तलमिति वि । स्रत्तलम् । लिक्षेमाणऽउपतिष्ठति । उपति
ष्ठेति दुष्कृतायै । उपतिष्ठती स्कृपा । तिष्ठेति । दुष्कृताय पञ्चरकाचार्यम् । दुः
ष्कृतायेति दुःष्कृताय । चरकाचार्यम्प्राप्नौ । चरकाचार्यमिति चरका
आचार्यम् । प्राप्नैसिलगम् । सिलगमिति सिलगम् ॥१९॥ प्र

तिश्रुत्कायाऽअर्त्तनम्। प्रतिश्रुत्कायाऽइति प्रति। श्रुत्काये। अर्त्त
नङ्घोषाय। घोषाय भषम्। भषमन्ताय। अन्ताय बहुवादिनम्। बहुवा
दिनमनन्ताय। बहुवादिनमिति बहु। वादिनम्। अनन्तायमूकम्। मूक
ꣳशब्दाय। शब्दायाऽडम्बराघातम्। आऽडम्बराघातम्महसे। आऽम्बराघा
तमित्याऽडम्बर। आघातम्। महसे वीणावादम्। वीणावादङ्क्रोशाय।
वीणावादमिति वीणा। वादम्। क्रोशाय तूणवध्मम्। तूणवध्ममवरस्प
राय। तूणवध्ममिति तूणव। ध्मम्। अवरस्परायशङ्खध्मम्। अवरस्प

।मरा । मे
रा । गो

रायेस्यैवर । पराय । गुरुस्तु ष्यम्वनो पा- ष्व ष्मभिति-रासुः । ष्मरा । वनो
यवनुपम । वनुपम न्यतोरण्यापा । वनुपमिति वनु । पमरा । अन्य
तोरण्यापदा वनुपम । अन्यतोरण्यायेस्त न्यतेन अरण्यायाह्य वपमि
तिदावापम ॥१७॥ नर्म्मायेपू स्यलूम । पुस्यलू ८ हसोप । हसोघुकारिम ।
कारियादेसा । यादसेन्गा । बल्याम । न्गाबल्यांग्रामण्युम । ग्रामण्युस् । ठक्कुर ।
ग्यामण्युमिति ग्यामम । न्युम । गणाकमभिक्रोशोकूम । अभिक्रोशोकुनार ।
अभिक्रोशोकुमिस्संभि । क्रोशोकम । तान्महसा । महसि वीणानुनाद । वीणा

वादम्यो णिघ्नम। वीणावादमिति वीणा। वादम। पाणिघ्नन्तूणवध्मम। पाणि
घ्नमिति पाणि। घ्नम। तूणवध्मं तानः। तूणवध्मामिति तूणवा। ध्मम। तांन्च्छ
त्तापा। न्तुत्तापो नन्दापो। आनन्दापतल्लवम। आनन्दापेखो। नन्दापा। तल्ल
वमिति तल्लवम। १ल। अग्नयेपावानम। पावानम्नदिव्यो। पृथिव्यैपीठ
॥१३९॥ सर्प्पिणम। पीठसर्प्पिणोम्बायवे। पीठसर्प्पिणमिति पीठ। सर्प्पिणम। बा ॥१३९॥
यवे चाण्डालम। चाण्डालमन्तरिक्षापा। अन्तरिक्षायबह्वृचा नार्त्तिनेम।
बह्वृचा नार्त्तिनेन्द्रिवे। बह्वृचा नार्त्तिनमिति बह्वृचा। नार्त्तिनम। द्विवेरथेलु

तिम्रारखल्लतिं॰ स्त्र्यौं पा स्त्र्यौंपहर्ष्येक्षमरा। हर्ष्येक्ष न्वक्ष चेभ्यः हर्ष
क्षमिति हरि। अक्षमानक्ष चेभ्यः। किम्पिरमा। किम्पिर अच्चमसे। चर्वम
सक्थिलासमरा। क्लिलासमन्हौ। अन्हे शुक्लमरा। शुक्लम्पिङ्ग॰ क्षमरा। पिङ्ग॰ क्षं॰
राज्ये। पिङ्ग॰ क्षमिति पिङ्ग॰। अक्षमराराज्येस्त्रक्रमरा। स्त्रक्रम्पिसं॰ क्षमरा। पिङ्ग॰
क्षमिति पिङ्ग॰। अक्षमा॥१२॥ अप्येतारा। एतानाष्टो। आष्टो विरूपारा। विरू
पारा। विरूपा नालभते। विरूपानि तिवारूपारा। आलभते। लभतेति द्वी

र्घम। अतिदीर्घ च्चा। अतिदीर्घमित्यति। दीर्घम। चातिह्रस्वम। अतिह्रस्वमति
स्थूलम। अतिह्रस्वमित्स्यति। ह्रस्वम। अतिस्थूलमति सूक्ष्मम। अतिस्थू ग११४॥
लमित्यति। स्थूलम। अतिसूक्ष्ममति शुक्लम। अतिसूक्ष्ममित्यति। कृष्णम।
१५४॥ अतिशुक्लमति कृष्णम। अतिशुक्लमित्यति। शुक्लम। अतिकृष्णमति कुल्वम।
अतिकृष्णमित्यति। कृष्णम। अतिकुल्वमि[illegible]ति लोमशम। अतिकुल्वमित्य
ति। कुल्वम। अतिलोमशमित्यति। लोमशम। अग्रद्वाऽ अब्राह्मणा॥ अबाल
गास्ता। ते प्रोजापत्याः॥ प्राजापत्याऽइति प्राजा। पत्याः॥ मागधपुंश्चली।

ढुआमिति पुत्रा। [illegible] त्रास। मही ॰ सह स्वधाद्राम्। सह स्वधा पारां घ्रह
तारा। सह स्वधा। तामिति। सह स्वा। पारास्य। द हनी दुडुक्षुरः उडुक्ष
न्निति दुःपुंक्षनरा। अस्य। दूमा च्चे। नेषिचस्रा। षिपम्रा। प्रभरे। भरेस्म
हेः। महो मह। तारा। मही मस्य। अस्पस्लो नेः। स्लो नेषिषणा। षिषणा
पता। पत्ते। तऽआनजे। आनजऽइत्यानजा। तपुत्सवे। उत्सवेना।
उत्सवऽइत्युत्सवे। सवे च प्रसवे। प्रसवे च। प्रसवऽइति प्रसवे। सवे च

सासुहिमा। सासुहिमिन्द्र मा ससुहिमिति ससुऽहिं। मारन्ध्र देवासः।
देवासः शवसा। शवसा मदन्। अमदन्ननु। अन्वित्यनु ॥२६॥
वि आहुतं। वि आऽडिति वि। आहूः हूहतिं बन्तु। पिबन्तु सोम्यम।
॥१५९॥ सोम्यम्मधु। मध्वायुः। आयुर्द्धरादधप्रलपातो। पर्ज्जपतांववि ॥१५९॥
कुतस्मा। पर्ज्जपतां विति पर्ज्जापाता। अविकुतमिस्यविकुतस्मावा
तज्जतौ पं। वातज्जतः रतिवातऽजूतः। योऽअभिरक्षति। अभि

रक्षति त्मना। अभिरक्षतीत्यभि। रक्षति। त्मना प्रजाः। प्रजाः
पुपोष। प्रजा इति प्र। जाः। पुपोष पुरुधा। पुरुधा वि। विराजति।
राजतीति राजति॥२७॥ येना पावक। पावकचक्षसा। चक्षसा भु
रण्यन्तम्। भुरण्यन्तं जनान्। जनाँऽ॥ अनु। अन्वित्यनु। त्वं व
रुण। वरुण पश्यसि। पश्यसीति पश्यसि॥२८॥ दैव्यावध्वर्यू।
अध्वर्यूऽ आगतम्। अध्वर्यूऽ इत्यध्वर्यू। आगतम्। गतं रथेन।

रथे नस्वर्यैस्यचा। स्वर्यैस्यचेति स्वर्यै। स्यचा। मध्वो व्रस्मया। घृतस्नुःस्वरा।
समेज्ञाणे। अज्ञाणेऽइस्ते ज्ञाणे॥२९॥ आनेः। नऽइळाभि
इळाभिर्विदथे। विदथे सुशस्ति। सुशस्ति विश्वानरः। सुशस्ती
॥१२९॥ तिसुऽशस्ति। विश्वानरः सविता। सविता देवः। देवऽएतु। एत्वपि ॥१६०॥
स्यैतु। अपिपथा। यथायुवानः। युवानो मत्सथा। मत्सथानः। नो
विश्वम्। विश्वंजगत्। जगदभिपित्वे। अभिपित्वे मनीषा। अभि

ग्निःऽइत्यग्निः। प्रज्ञो। मनीषेति मनीषा॥३४॥ यद्द्य। अद्य कत्। क
च्च। च वृत्रहन्। वृत्रहन्नुद्गाः। वृत्रहन्निति वृत्रऽहन्। उद्गाः
अभि। उद्गाऽइत्युत्। अगाः। अभि सूर्य। सूर्येति सूर्य। सर्वं तत्।
तदिन्द्र। इन्द्र ते। ते वशे। वशऽइति वशे॥३५॥ तरणिर्विश्वदर्शतः।
विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृत्। विश्वदर्शतऽइति विश्वऽदर्शतः। ज्योतिष्कृ
दसि। ज्योतिः कृदिति ज्योतिःऽकृत्। असि सूर्य। सूर्येति सूर्य।
विश्वमाभासि। आभासि। भासि रोचनम्। रोचनमिति रोचनम्॥३६॥

तस्स बीस्य। स बीस्य देवत्तस। देवत्यत्तस। देवत्त्वमिति देवत्त्वस।
तन्मृह्यित्वस। मृहित्तमम्थ्यों। मृहित्वमिति मृहित्वस। मध्वाकृतौः
कृतौर्विततस। विततलङ्घस। विततमिति तितिवि। ततस। सञ्जेभा
राजभारेति जभार। वृदेत। इद्युचः। अयुक्त हरि तेन हरिते
स्वपस्यौर। स्वपस्यादतार। स्वपस्यादितिस्वपस्यौर। आङ्ग
क्रौ। रात्री वासः। वासस्तनुते। तनुते सिमत्स्मै। सिमस्मादइ
तिसिमत्स्मै॥१७॥ तन्मित्रस्यै। मित्रस्य वरुणस्य। वरुणस्या

भिऽचक्षै। अभिऽचक्षे सूर्यः अभिचक्षऽइत्यभिऽचक्षै। सूर्यो
रूपम्। रूपङ्कृणुते। कृणुते द्योः द्योरुपस्थे। उपस्थऽइत्युपऽस्थे।
अनन्तमन्यत्। अन्यद्रुशत्। रुशदस्य। अस्य पाजः पाजः कृ
ष्णम्। कृष्णमन्यत्। अन्यद्धरितः हरितः सम्। सम्भरन्ति। भ
रन्तीति भरन्ति॥३४॥ बण्महान्। महाँऽऽ असि। असि सूर्य।
सूर्य बट्। बडादित्य। आदित्य महान्। महाँऽऽ असि। असीत्यसि।

॥१८२॥

महस्ते। तेसतः। सतोमहिमा। महिमापनस्यते। पनस्यतेद्धा। अद्धादे
वादेवमहान्। महाँ२ऽअसि। असीत्यसि॥३५॥ बट्सूर्य। सूर्यश्रव
सा। श्रवसामहान्। महाँ२ऽअसि। असिसत्रा। सत्रादेव। देवमहा ँ२ऽन्।
महाँ२ऽअसि। असीत्यसि। मह्नादेवानाम्। देवानामसुर्यः।
असुर्यःपुरोहितः। पुरोहितोविभु। पुरोहितइतिपुरःहितः।
विभुज्योतिः। विभ्वितिविभु। ज्योतिरदाभ्यम्। अदाभ्यमित्यदा

॥१८२॥

भ्यम्॥३६॥ आपन्नः इव स्सर्व्वम्। आपन्नः इवेति आपन्नः इ
व। स्तत्सर्व्वमिवि श्यो। विश्वेत्। इदिन्द्रस्या इन्द्रस्य भक्षता भक्षतेति
भक्षता वस्त्तनिजा ते। जाते जनमाने। जनमानः ३० जेसा।
३० जेसा प्रति। प्रति भ्रागम्। भ्राग न्या। नदी धिमा दी धिमेति दी
धिम॥३७॥ अघाद्देवाः। देवाः उदिता। उदितास्तर्व्वस्या उदितेस्त
त्वा इता स्सर्व्वस्य निः। निरः ५ हसः। अ५ हसः पिपृता। पिपृता
निः। निरवघात्। अवघादि सवघात्। तन्नेम नो मित्रः मित्रो

वरुणः। वरुणो मामहन्ताम्। मामहन्तामदितिः। ममहन्तामिति मि
तममहन्ताम्। अदितिःसिन्धुः। सिन्धुः पृथिवी। पृथिवीऽउत। उ
त द्यौः। द्यौरिति द्यौः॥३॥ आ कृष्णेन। कृष्णेन रजसा। रजसा वर्त
मानः। वर्तमानो निवेशयन्। निवेशयन्नमृतम्। निवेशयन्नि मा६३॥
॥१५३॥ ति निवेशयन्। अमृतम्मर्त्यम्। मर्त्यञ्च। चेति च। हिरण्ययेन
सविता। सविता रथेन। रथेना देवः। आ देवः। देवो याति। या
ति भुवनानि। भुवनानि पश्यन्। पश्यन्निति पश्यन्॥३ १॥

प्रवोवृञ्जे। वोवृञ्जेसुप्रयाः। ववृञ्जइतिववृञ्जे। सुप्रयाबर्हिः।
सुप्रयाऽइतिसु। प्रयाः। बर्हिरेषाम्। एषामा। विश्पतीव। आवि
श्पतीव॥ विश्पतीवबीरिटे। विश्पतीऽइव ति विश्पती। इव। बी
रिटऽइयाते। इयातेऽइति इयाते॥ विशामक्तोः। अक्तोरुषसः।
उषसःपूर्वहूतौ॥ पूर्वहूतौवायुः। पूर्वहूताविति पूर्व। हूतौ॥ वा
युःपूषा। पूषास्वस्तये। स्वस्तयेनियुत्वान्। नियुत्वानिति
नियुत्वान्॥ ४०॥ इन्द्रवायूबृहस्पतिम्। इन्द्रवायूऽइतीन्द्रवा

पूः। बृहस्पतिम्मित्रा। मित्राग्निम्म। अग्निम्पूषणम्म। पूषणंभ
गम्म। भगमितिभगम्म। आदित्यान्मारुतम्म। मारुतङ्गणम्म।
गणमितिगणम्म॥४१॥ वरुणः प्राविता। प्राविताभुवत्। प्रा
वितेतिप्र। अविता। भुवन्मित्रः। मित्रोविश्वाभिः। विश्वाभि
रूतिभिः। ऊतिभिरित्यूतिऽभिः। करतान्नः। नःसुराधसः।
सुराधसऽइतिसु। राधसः॥४२॥ अधिनः। नऽइन्द्र। इन्द्रैषाम्।
एषाम्विष्णो। विष्णोसजात्यानाम्म। विष्णोऽइतिविष्णो। सजा

वयजने न ऽ इति देव। यजने। पृथिव्या ऽ इति पृथिव्याः। मखाय त्वा। ऽत्वा मखस्य।

मखस्य त्वा। त्वा शीर्ष्णे। शीर्ष्ण ऽ इति शीर्ष्णे ॥१॥ देव्यो वम्र्यः। वम्र्यो भूतस्य।

भूतस्य प्रथमजाः। प्रथमजा वः। प्रथमजा ऽ इति प्रथम। जाः। व इति वः ॥२॥

इयत्यग्रे। अग्र ऽ आसीत। आसीत्त। त ऽ इति त। इन्द्रस्योजः। ओजस्थ।

स्थेति स्थ। अश्वस्य त्वा। त्वा वृष्णः। वृष्णः शक्ना। शक्ना धूपयामि। धूपयामीति

धूपयामि। ऋजवे साधवे। साधवे सुक्षित्यै। सुक्षित्या ऽ इति सु। क्षित्यै ॥३॥

यमाय मखाय। मखाय सूर्यस्य। सूर्यस्य तपसे। तपस ऽ इति तपसे। पृथि

व्याः सꣳस्पर्शोः । सꣳस्पर्शास्पाहि । सꣳस्पर्शाऽइति सम् । स्पर्शोः । पाहि तपाहि ।
अर्चिरसि । असि शोचिः । शोचिस्तपः । तपऽइति तपः ॥ ४ ॥ अनोच्चष्टापुर
स्तात् । पुरस्तादग्नेः । अग्नेराधिपत्ये । आधिपत्यऽआयुः । आयुः । आधिपत्यऽइ
त्याधिपत्ये । आयुर्मे । मे दाः । दाः पुत्रवती । पुत्रवती दक्षिणतः । पुत्रवतीति
॥८१॥ पुत्राऽवती । दक्षिणतऽइन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्रजाम्प्रजामिति प्र । जाम् । सुषद ॥८१॥
पश्चात् । सुसदेति सु । सदा । पश्चाद्देवस्य । देवस्य सवितुः । सवितुश्चक्षुः ।
चक्षुराश्रुतिः । आश्रुतिरुत्तरतः । आश्रुतिरित्या । श्रुतिः । उत्तरतो धातुः ।

ध्यातू रायः। रायस्पोषम्। पोषमिति पोषम्॥ विधृतिरुपरिष्टात्। विधृति
रिति वि। धृतिः। उपरिष्टाद्बृहस्पतिः। बृहस्पतिराऽसेः। श्रोजाद्भिस्थ्यो भ्यः। द्वि
ष्यो भ्यो मा। मा नाष्ट्राभ्यः। नाष्ट्राभ्यस्पाहि। पाहि मनोः। मनोरश्वा। अश्वासि।
असीत्यसि। पा। स्वाहा मरुद्भिः। मरुद्भिः परि। मरुद्भिरिति मरुत्। भिः। परिश्रीय
स्व। श्रीयस्व दिवः। दिवः संस्पृशः। संस्पृशस्पाहि। संस्पृश इति सम्। स्पृ
शः। पाहि मधु। मध्विति मधु॥ ६॥ गर्भो देवानाम्। देवानां पिता। पिता मतीनाम्।
मतीनां पतिः। पतिः प्रजानाम्। प्रजानामिति प्र। जानाम्। सं देवः। देवो देव
देवेन सवित्रा। सवित्रा गत। गत सं सूर्येण। सूर्येण रोचते। रोच
त इति रोचते॥ ७॥ अग्निरग्निना। अग्निना देवेन। देवेन रोचिष्ठ।

॰चिष्ठेसरोचिष्ठ।स्वाहातन्वेसा।तपसाद्देव्यन।देव्येनारूरुचत।[illegible]रूरु
चातस्यरूरुचत॥नाध्युत्तोदिवः।दिवावि[illegible]भातितपसः।तपसस्पृथिव्याः।
पृथिव्यान्ध्युत्तो।ध्युत्तोदिवः।दिवादेवानाम।देवानाममर्त्यः।अमर्त्यस्तपा
जाः।तपोजाऽइतितपः।जाः।वाचमस्मे।अस्मेनि।अस्मेऽइत्यस्मे।नि
२५०॥ यच्छ।यच्छदेवायुवं।देवायुवमितिदेवायुवं॥२॥अपश्यङ्गोपाम।गो ॥५०॥
पामनिपद्यमानम।अनिपद्यमानमा।चा।अनिपद्यमानमित्यनिपद्यमा
नम।आचा।चपरा।पराचा।चपथिभिः।पथिभिश्चरन्तम।पथिभिरिति

पथिभिः। चरन्तमिति चरन्तम्। स सध्रीचीः। सध्रीचीः सः। स विषूचीः।
विषूचीर्वसानः। वसानऽआवरीवर्त्ति। आवरीवर्त्ति। वरीवर्त्ति भुवने
षु। भुवनेष्वन्तः। अन्तरित्यन्तः॥१०॥ विश्वासां भुवाम्। भुवाम्पते। प
ते विश्वस्य। विश्वस्य मनसः। मनसा वचसः। वचसः सर्वस्य। सर्वस्य
॰। सर्वस्य। देवश्रुऽत्वम्। देवश्रुदिति देव। श्रुत्। त्वन्देव। देव घर्म्म। घर्म्म
देवः। देवो देवान्। देवान्पाहि। पाहि अत्र। अत्र प्र। प्रावीः। अवीरनु। अ॰
वाम्। वान्देववीतये। देववीतयऽइति देव। वीतये। मधु माध्वीभ्याम्।

मा ध्वी न्या तम धु। धुं मे मौं चौ न्या मा। मा धू चौ। न्या मिति मौं चौ न्या मा। तु र्ध्वौंऽस्त्र धु

धु १ ध्रौ र म्रा। अ घ र स्वे हि। घे हा ति घे हि॥११॥ पि ता न्मा नो सि। अ सि पि ता। पि ता नः।

ना बा धि। बो धी ति धि। त्वे ह्र म न्ने स्व्या। त्वे ह्र म न्तुऽइ निर्व ह्रा म न्तः। बा स

॥ मा। स पम पुत्रा ना पुत्रा न्पम्र न्ना पम्र न्या यि। म यि घे हि। घे हि प्रऽजा म्र। प्रऽजा

म स्मा सु। प्रजा मिति प्रऽजा म्र। अ स्मा सु घे हि। घे त्व रि ष्टो। अ रि ष्टा ह म्रा। अ

॥५१॥ ह प्र स ह प स्या। स ह प स्या म्रू या स म्रा। स ह प। स्य ति स ह। प स्या। म्रू या सु मिति म्रू या

स म्रा॥१२॥ अ ह ऽ पे तु ना। अ ह रि स्य ह। क तु ना। सु ष म्रा। सु ष ना र सु ज्यो ति। सु ज्यो ॥५१॥

२ ति ति ऽ ज्यो ति षा। सु ऽ ज्यो ति रि ति सु। ज्यो तिः। ज्यो ति षा स्वा हा। स्वा हा रा त्रिः। रा त्रि रि ति रा त्रिः।

॥१३॥ छ॥ ॥इति वाजसनेसंहितायांपदक्रमसम्पा त्रिरह्नति मो ध्यायः॥ सरस्व

स्यासो। अस्ता वि स्या सो ऽ ह न्द्रा ण्या रु सु लो क। सु लो क ऽ इ स्य ह लो क न्यू पा सि।

असि शर्म्माय । द शर्म्मो यदाश्वे । दाश्वेतिं दाश्वे ॥ ९० ॥ अश्विभ्यामिन्वस्वा । अ
श्विभ्यामित्यश्वि । भ्याम् । पिन्वस्व सरस्वति । सरस्वत्याऽइन्द्राय । इन्द्रा
येतीन्द्राय । स्वाहेन्द्रवत्याऽइन्द्रवदितीन्द्र । वत्या ॥ ९१ ॥ यास्ते । तेस्तनः । स्त
नः शशयः । शशयो यः । योमयोभूः । मयोभूर्यैः । मयोभूरितिम
यः । भूः । यो रत्नधाः । रत्नधावसुवित् । रत्नधाऽइति रत्न । धाः । व
सुविद्यः । वसुविदिति वसु । वित् । यः सुदत्रः । सुदत्रऽइति सु । दत्रः । येन
विश्वा । विश्वा पुष्यसि । पुष्यसि वार्याणि । वार्याणि सरस्वति । सरस्वति

॥५२॥ तस्मात तमिहा इहत्यात वे। पातवेकः। अवकरित्यवकः॥३॥ गायत्र छंदः।
छन्दसि। पृसि त्रिष्टुभस्मात्। त्रिष्टुभ न्-द्यावापृथिवीभ्यां। त्रिस्कं नमितित्रिस्कं न
पि१ मा ग्ना वीहृर्ध्वोन्मेध्वौ द्यावापरि। परिगृहकाभिगृहकाभ्यन्तरिक्षेण। अन्तरिक्षे
णापाद उपबर्हाभिः। बर्हो मा नित्य बर्हाभिः इन्द्राग्निभ्यां। अग्नि ना मधुनो सो मधुनः।
१स्यच र घस्य। सार घर्म्मन्। घर्म्मपात। पातघ्नसवः। घ्नसयो यजत। यजनश्राद्ध।
स्य६ श्रौडिति वाह। स्वाहा स्वर्वस्य। स्वर्वरस्मनाय। अरस्मनाय छिहि वनाय। छिहि वन ॥२१२॥
यऽ इति यहिा वनाय॥४॥ समद्भाय त्वा। त्वा श्रौताय। श्रौताय स्वाहा। स्वाहास
रा रिराय। सरिरायतिसंर्हिता। अनाधृष्याय। अतिधृष्याय। अप्रतिधृष्याय
स्यजति। धृष्याय। अवस्य वशिम्भिदाय। अशिम्भिदाय-अशिमिदायास

मित्रऽअनुमाता।अनुमातविमुमते।अनुमतऽइत्यनु।मते।विमुमतेवाजवते।
विमुमतऽइतिविमु।मते।वाजवतेबृहस्पतये।वाजवतऽइतिवाऽजे।वते।बृ
हस्पतयेविश्वादेव्यावते।विश्वादेव्यवतऽइतिविश्वादेव्या।वते।।५।
यमायाङ्गिरस्वते।अङ्गिरस्वतेपितृमते।पितृमतेस्वाहा।पितृमत
ऽइतिपितृ।मते।स्वाहेतिस्वाहा।घर्म्मायघर्म्मः।घर्म्मःपित्रे।पि
त्रेऽइतिपित्रे।।६।।विश्वाऽआशाः।आशादक्षिणसत्।दक्षिण
।सद्विश्वान्।दक्षिणसदितिदक्षिण।सत्।विश्वान्देवान्।देवान
याट्।अयाडिह।इहस्वाहा।स्वाहाकृतस्यघर्म्मस्य।स्वाहाकृतस्येतिस्वा

।।२९३।।

हा। व्रतं स्य। घर्म्मस्य मधोः। मधोः पिबतम्। पिबतमश्विना। अश्विने
त्यश्विना।।७।। दिविधाः। धाऽइमम्। इमंयज्ञम्। यज्ञमिमम्। इमंय
ज्ञम्। यज्ञन्दिवि। दिविधाः। धाऽइति धाः। स्वाहाग्नये। अग्नये यज्ञि
याय। यज्ञियायशम्। शंयजुर्भ्यः। यजुर्भ्यऽइति यजुःऽभ्यः।।८।। अश्वि
ना। घर्म्मम्। घर्म्मम्पातम्। पातꣳहार्द्वानम्। हार्द्वानमहः। अहर्दिवा
भिः। दिवाभिरूतिभिः। ऊतिभिरित्यूति।भिः। तन्त्रायिणे नमः। नमो द्या
वापृथिवीभ्याम्। द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावापृथिवीभ्याम्।।१०।। अपा
तामश्विना। अश्विना घर्म्मम्। घर्म्ममानु। अनुद्यावापृथिवी। द्या

।।२९३।।

ज

वापृथिवीऽअस्मन्ऽसानाद्।द्यावापृथिवीऽइतिद्यावापृथिवी।अस्मन्ऽस
तानि।यामन्ऽसा याऽइहेवाऽएतरातयः।रातयःसन्तु।सन्त्वितिसन्तु।।१३।।
इषपिन्वस्व।पिन्वस्वोर्ज्जे।ऊर्ज्जेब्रह्मणे।ब्रह्मणेक्षत्राय।क्षत्राय
द्यावापृथिवीभ्याम्।द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावापृथिवीभ्याम्।ध
र्म्मासि।असिसुधर्म्मा।सुधर्म्मामेनि।सुधर्म्मेतिसु।धर्म्मा।अमेन्य
स्मे।अस्मेनृम्णानि।अस्मेऽइत्यस्मे।नृम्णानिधारय।धारयब्र
ह्म।ब्रह्मक्षत्रम्।क्षत्रम्विशम्।विशमितिविशम्।।१४।।पूष्णेशरसे।
शरसेग्रावभ्यः।ग्रावभ्यःप्रतिरवभ्यः।ग्रावभ्यऽइतिग्रावभ्यः।

प्रतिरवेभ्यऽइतिप्रतितारवेत्यः। पितृभ्यऽउर्द्ध्वबर्हिर्भ्यः। पितृभ्यऽइ
ति पितृभ्यः। उर्द्ध्वबर्हिर्भ्योघर्म्मपावभ्यः। उर्द्ध्वबर्हिर्भ्यऽइत्यूर्द्ध्वबर्हिः।
भ्यः। घर्म्मपावभ्योद्यावापृथिवीभ्याम्। घर्म्मपावभ्यऽइतिघर्म्मपाव
॥२१॥ भ्यः। द्यावापृथिवीभ्याम्विश्वेभ्यः। विश्वेभ्योदेवेभ्यः। देवेभ्यऽइतिदे
वेभ्यः॥१२॥ रुद्रायरुद्रहूतये। रुद्रहूतयऽइतिरुद्रऽहूतये। नमःपुरुहूतनम। ॥२१॥
हूतनिंऽतमो। इन्द्रनाम्नः। अग्नेनो। इन्द्रनमऽइतीन्द्रऽतमः। अग्नावस्या
मा। अग्निरस्यामनुता। तन्नदय। दयपर्म्मो। घर्म्मेतिघर्म्मो। ॥१३॥ अग्नीनन्नाद्रम
मा म्महिना। महिंदवेना। दिविश्रित्वः। धिष्णेवस्याव रवेसत्रयाः। सत्र

च

याऽइति साग्रयाः । इन्द्रयज्ञा । स्वयम । ह पिपिन । ह पिपि । हे च स्वारो
च च्चेतिरौस्थ ॥१४॥ बालाः । लपस्मे । ह मे ध्याः । हिध्यान्नु हे । सुन्याप
गाय व्याम् । गाय व्याऽऽहवि पौन । ह विपि । ति हविः । सा ताः
नऽ ऽव्याप्याययतान्त् । ऽआप्याययता मन्त्र । इनाः । निद्ध्यो । नाम् । स्व
यता नास्ये । तस्यैतान् । तस्वाहा । स्वाहा तिस्वाहा । अग्ने रक्षो विहृ मि ऽ
हु व्याग्नी घ्रे । त्रिसन्तो तिवि त्रिस्तपि । ऽग्रानी ह्रुऽइ ऽव्याग्नी ह्रु । ह पिधा
न्नुग ऽस्माप्त । ऽग्ग स्याऽऽ सदस्या । सदस्ये ति सदस्या ॥१५॥ देवेभ्यस्त्वा । स्वा
परस्पाय । परस्पाय ब्रह्मणः । परः पायेति परः । पाय । ब्रह्मणस्त्वा ऽऽ

न त्वम्पाहि। पाहीति पाहि। दिवास्त्वा। त्वा च। चर्म्मणा। धर्म्मणा। ध्रुवयस्वा। ध्रुवयमनु।
अनु काम्याम्। काम्याम् सुविताय। सुविताय नव्यसे। नव्यस इति नव्य
से॥१६॥ चतुःस्रक्ति-र्नाभिः। चतुःस्रक्तिरिति चतुः स्रक्तिः। नाभिर्ऋतस्य।
ऋतस्य सप्रथाः। सप्रथाः सः। सप्रथा इति सप्रथाः। स नः। नो विश्वा
युः। विश्वायुः सर्वायुः। विश्वायुरिति विश्वा आयुः। सर्वायुरिति सर्वे आ ॥२१५॥
॥२१५॥ युः। अप द्वेषः। द्वेषोऽअप। अप ह्वरः। ह्वरो न्यव्रतस्य। अन्यव्रतस्य
सश्चिम। अन्यव्रतस्येत्यन्य व्रतस्य। सश्चिमेति सश्चिम॥१७॥ घर्म्मै
तत्। एतत्ते। ते पुरीषम्। पुरीषन्तेन। तेनेति तेन॥१८॥ अचिक्रदद्वृषा।
वृषा हरिः। हरिर्म्महान्। महान्मित्रः। मित्रो न। न दर्शतः। दर्शतऽइति

दृंहीतः। सꣳ सूर्येण। सूर्येण दिद्युतत्। दिद्युतदुदधिः। उदधिर्निधिः। उद
धिरित्युद।धिः। निधिरिति नि।धिः॥१२॥ यावती द्यावापृथिवी। यावतीऽइ
ति यावती। द्यावापृथिवी यावत्। द्यावापृथिवीऽइति द्यावापृथिवी। याव
च्च। च सप्त। सप्त सिन्धवः। सिन्धवो वितस्थिरे। वितस्थिरऽइति वि।तस्थि
रे। तावन्तमिन्द्र। इन्द्र ते। ते ग्रहम्। ग्रहमूर्जा। ऊर्जा गृह्णामि। गृह्णाम्य
क्षितम्। अक्षितं मयि। मयि गृह्णामि। गृह्णाम्यक्षितम्। अक्षितमित्य
क्षितम्॥२॥ मयि त्यत्। त्यदिन्द्रियम्। इन्द्रियं बृहत्। बृहन्मयि। मयि
दक्षः। दक्षो मयि। मयि क्रतुः। क्रतुरिति क्रतुः। घर्म्मस्त्रि। त्रिसुक्। त्रिसु
ग्वि।

त्रे प्सु

गिनि ॥ छि ॥ सुषु ॥ द्विराज्ञि ॥ राज्ञि ॥ द्विराज्ञो ॥ द्विराज्ञ ॥ स्यो ॥ निषा ॥ द्विराज्ञेनिषि ॥
राज्ञो ॥ ड्यो ॥ निषा सुह ॥ सह ब्रह्मणा ॥ ब्रह्मणा ॥ ङ्से सा ॥ ङ्के सा सुह ॥ सह नि
सुह ॥ २७ ॥ पय सोतरतेः ॥ रतेङ् ॥ आन्ध नपा ॥ आन्ध नपुंस्या ॥ आन्धनपि स्या ॥
न्ध नेन ॥ तस्य दह मा ॥ दाहमता ॥ नहि ॥ प्रसीम तु नेयामु नेमा ॥ उन्नेरा पुनो
रां समाम ॥ उन्नेरामु नेयापि ॥ सुन्नेराम ॥ उन्नेराम ॥ हे ना ॥ नित्रिसमोम ॥ विष
सम्बद्धे ॥ सम्ब्र के त्वो ॥ सम्ब्र लेषि ॥ सम्ब्र ॥ ष्ठ ॥ केषु ॥ दे ॥ ष्ठ्या ॥ दर्शन ॥ ना
नेसुषु न्णा ॥ स्या ॥ सुषु न्णा ॥ स्यति ॥ सुषु न्णा ॥ स्यति सु ॥ सुन्न स्या ॥ सुषुम्णा ॥ स्य
पुन्णा ॥ निडुः ॥ नेः ॥ सुषु न्त नि ॥ सुषु न्णा ॥ निडु ॥ नृ ॥ इ ॥ स्या ॥ नि ॥ डुनेः ॥ नृ
पि तस्य प्रजापति ॥ दधि तस्या ॥ ड ॥ न्ध तुरुस्वरा ॥ न्ध पीतस्या ॥ प्रजापति

॥१६॥

रा

॥२१६॥

तः
मधु।

मधुमतऽइतिमधुऽ।उपहूतऽउपहूतस्या।उपहूतऽइत्युपा।हूतः।२
स्यमधुमतः।प्रजापतिभक्षितस्येतिप्रजाप।ति।भक्षितस्य।मधुमतऽउपहू
तः।उपहूतस्यभक्षयामि।उपहूतस्येत्युपा।हूतस्य।भक्षयामीतिभक्ष
यामि॥२२॥ ॥७॥ ॥७॥ इतिवाजसनेसंहितायांपदक्रमेऽष्टाविंशतितमो
ध्यायः॥ ॥७॥ स्वाहा।प्राणेभ्यः।प्राणेभ्यःसाधिपतिकेभ्यः।साधिपतिके
भ्यऽइतिसाधि।पतिकेभ्यः।पृथिव्याऽअग्नये।[redacted]।अग्नयन्तरिक्षाय।
अन्तरिक्षायवायवे।वायवऽइतिवायवे।दिवेसूर्याय।सूर्यायेतिसूर्याय।५।
दिग्भ्यश्चन्द्राय।दिग्भ्यऽइतिदिक्।भ्यः।चन्द्रायनक्षत्रेभ्यः।नक्षत्रेभ्यो[illegible]।
द्भ्योवरुणाय।अद्भ्यऽइत्यप्ऽभ्यः।वरुणायेतिवरुणाय।नाभ्यैपूताय।पूता
येतिपूताय।२।वाचेप्राणाय।प्राणायेतिप्राणाय।चक्षुषेश्रोत्राय।श्रो

त्रायेतित्रोत्राय।।३।।मनसःकामम्। कामम्माकूतिम्। आकूतिम्वाचः। आकूतिमित्या
कूतिम्। वाचःसत्यम्। सत्यमशीय। अशीयेत्यशीय। पशूनाꣳरूपम्। रूपमन्न
स्य। अन्नस्यरसः। रसोयशः। यशःश्रीः। श्रीःश्रयताम्। श्रयताम्मयि। मयिस्वा
हा। स्वाहेतिस्वाहा।।४।।प्रजापतिःसम्भ्रियमाणः। प्रजापतिरितिप्रजाऽपतिः। सम्भ्रि
यमाणःसम्राट्। सम्भ्रियमाणऽइतिसम्। भ्रियमाणः। सम्राट्सम्भृतः। सम्राडि
तिसम्ऽराट्। सम्भृतोवैश्वदेवः। सम्भृतऽइतिसम्ऽभृतः। वैश्वदेवःसꣳसन्नः।
वैश्वदेवऽइतिवैश्वऽदेवः। सꣳसन्नोघर्म्मः। सꣳसन्नऽइतिसम्ऽसन्नः। घर्म्मः
प्रवृक्तः। प्रवृक्तस्तेजः। प्रवृक्तऽइतिप्रऽवृक्तः। तेजऽउद्यतः। उद्यतऽआश्विनः।
उद्यतऽइत्युत्ऽयतः। आश्विनःपयसि। पयस्यानीयमाने। आनीयमानेपौष्णः।
आनीयमानऽइत्याऽनीयमाने। पौष्णोविष्यन्दमाने। विष्यन्दमानेमारुतः। वि

स्यन्दमानऽइति वि। स्यन्दमाने। मारुतः क्लथन्। क्लथन्निति क्लथन्। मैत्रः शारसि।
शारसि सन्नाय्यमानः। सन्नाय्योन वायव्यः। सन्नाय्यमानऽइति सन्।नाय्य
मानः। वायव्याह्रियमाणः। ह्रियमाणऽआग्नेयः। आग्नेयाहूयमानः। हूयमा
नो वाक्। वाग्घुतः। हुतऽइति हुतः॥५॥ सविताप्रथमे। प्रथमेऽहन्। अहन्नग्निः।
अग्निर्द्वितीये। द्वितीये वायुः। वायुस्तृतीये। तृतीयेऽआदित्यः। आदित्यश्च
तुर्थे। चतुर्थे चन्द्रमाः। चन्द्रमाः पञ्चमे। पञ्चमेऽऋतुः। ऋतुः षाष्ठे। षाष्ठे
मरुतः। मरुतः सप्तमे। सप्तमे बृहस्पतिः। बृहस्पतिरष्टमे। अष्टमऽइत्य
मे। मित्रो नवमे। नवमे वरुणः। वरुणो दशमे। दशमऽइन्द्रः। इन्द्रऽएकाद
शे। एकादशे विश्वे। विश्वे देवाः। देवा द्वादशे। द्वादशऽइति द्वादशे॥६॥ उग्र

श्च। च भीमः। भीमो ध्वान्तः। ध्वान्तो धुनिः। ध्वान्तऽइति ध्वऽआन्तः। धुनिरिति धुनिः। सासह्वानभियुग्वा। ससह्वानिति ससह्वान्। ऽअभियुग्वा च। ऽअभियुग्वेत्यभिऽयुग्वा। च विक्षिपः। विक्षिपः स्वाहा। विक्षिपऽइति विऽक्षिपः। स्वाहेति स्वाहा॥ ७॥

॥२१८॥

अग्निꣳ हृदयेन। हृदयेनाशनिम्। अशनिꣳ हृदयाग्रेण। हृदयाग्रेण पशुपतिम्। हृदयाग्रेणेति हृदयऽअग्रेण। पशुपतिं कृत्स्नहृदयेन। पशुपतिमिति पशुःऽपतिम्। कृत्स्नहृदयेन भवम्। कृत्स्नहृदयेनेति कृत्स्नऽहृदयेन। भवं यक्ना। यक्नेति यक्ना। शर्वं मतस्नाभ्याम्। मतस्नाभ्यामीशानम्। ईशानं मन्युना। मन्युना महादेवम्। महादेवमन्तःपर्शव्येन। महादेवमिति महाऽदेवम्। अन्तःपर्शव्येनोग्रम्। अन्तःपर्शव्येनेत्यन्तःऽपर्शव्येन। उग्रं देवम्। देवं वनिष्ठुना। वनिष्ठुना वसिष्ठहनुः। वसिष्ठहनुः शिङ्गीनि। वसिष्ठहनुरिति वसिष्ठऽहनुः।

॥२१८॥

ङ्गीनि कोश्याभ्यां । कोश्याभ्यामिति कोश्याभ्याम् ।। ।। उग्रं लोहितेन । लोहिते
न मित्रं । मित्रं सौव्रत्येन । सौव्रत्येन रुद्रं । रुद्रं दौर्व्रत्येन । दौर्व्रत्येने
द्रं । दौर्व्रत्येनेति दौः । व्रत्येन । इन्द्रं प्रक्रीडेन । प्रक्रीडेन मरुतः । प्रक्रीडे
नेति प्र । क्रीडेन । मरुतो बलेन । बलेन साध्यान् । साध्यान् प्रमुदा । प्रमुदेति प्र
मुदा ।। भवस्य कंठ्यं । कंठ्यं रुद्रस्य । रुद्रस्यान्तःपार्श्व्यं । अन्तःपार्श्व्यं महा
देवस्य । अन्तःपार्श्व्यमित्यन्तः । पार्श्व्यं । महादेवस्य यकृत् । महादेवस्ये
वनिष्ठुः ति महादेवस्य ।। यकृच्छर्वस्य । शर्वस्य वनिष्ठुः । पशुपतेः । पशुपतेः पुरीतत् । पशु
पतेरिति पशु । पतेः । पुरीतदिति पुरि । तत् ।। ।। लोमभ्यस्त्वचा । लोमभ्यऽइ
ति लोम । भ्यः । त्वचा लोहिताय । लोहिताय मेदोभ्यः । मेदोभ्यऽइति मेदः
भ्यः । मांसेभ्यः स्नावभ्यः । स्नावभ्योऽस्थभ्यः । स्नावभ्यऽइति स्नाव । भ्यः ।

अस्थभ्यो मज्जभ्यः। अस्थभ्युऽइ स्थभ्यस मुज्जभ्युऽइ तिमज्जांभ्यः॥ रत्वेसेप
॥२१९॥ यात्वे। पायन्ऽइतिपायत्वे॥१०॥ आयासाय आयुसाय। आयासाय स्वा। वासा ॥२१९॥
य। आयासाय स स्वासाय। आयासायेतित्र। वासाय। स स्वासाय छियासाय। स
स्वासायेतिसत्र। यासाय॥ छियासायाघासाय। छियुसातिघि। यासाय। घुघास
ये स्कन्दा। यासाय। भुवाचाशा चेतन। शा चेतनाशा चेमानाय। शा चेमानायशा
३ य ताय। शाकाप्यतिशाकाय॥११॥ तपासनप्य त्ता। तप्यात्ततप्यमानाय। तप्य
मानायत स्नाय। तस्नाँघर्म्माय। घर्म्मायेतिघर्म्माय। निष्कृत्ये स्नायस्त्रियाच्छिये। छिः
हे स्वाऽइतिनिः। छुत्ये। स्नायस्त्रियाच्छि। भेषडाय। भेषडायेति भेषडाय॥१२॥ अयमना
यानेकाय। अत्तेकायम स्वाव। मे स्यवऽइति मे स्वाव। ब्रह्मणव स्तह स्वाने

ब्रह्महत्यायै विश्वेभ्यः। ब्रह्महत्याया ऽइति ब्रह्म ऽ हत्यायै। विश्वेभ्यो देवेभ्यः।
देवेभ्यो द्यावापृथिवीभ्याम्। द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावापृथिवीभ्याम्।
॥१३॥ ॥छ॥॥ इति वाजसनेसंहितायां पदक्रमए कोनचत्वारिंशतितमोध्या
यः॥छ॥ [illegible] ~~श्री~~ ॥छ॥ ईशावास्यम्। वास्यमिदम्। इदं सर्व्वम्। सर्व्वं यत्।
यत्किम्। किञ्च। च जगत्याम्। जगत्याञ्जगत्। जगदिति जगत्। तेन त्यक्तेन।
त्यक्तेन भुञ्जीथाः। भुञ्जीथा मा। मा गृधः। गृधः कस्य। कस्य स्वित्। स्विद्धन
धनमिति धनम्॥१॥ कुर्व्वन्नेव। एवेह। इह कर्म्माणि। कर्म्माणि जिजीविषे
त्। जिजीविषेच्छतम्। शतं समाः। समा ऽइति समाः। एवन्त्वयि। त्वयि
ना। नान्यथा। अन्यथेतः। इतोऽस्ति। अस्ति न। न कर्म्म। कर्म्म लिप्यते।

आर्द्धं ताऽर स्वार्द्धताः।

लिख्यते नरैः। नरऽ इति नरैः ॥५॥ अथ सुधीनाम। यामाता। ते लोकाः। लोकाऽअ
र्थे नात्र त्येत्र तस्मेसा। नत्र स्वार्द्धेताः। आता स्त्वेत्तास्त्र-स्यात्रे स्यां। ब्राह्मविप्रा। व
ई-स्या अपि गच्छे स्त्रि। गच्छन्ति। या। या। का। कुचौ। चा। स्महनः। आ। स्महा। ऽनाः।
आत्मन् हन् ऽइत्यात्महा हनेः जनाऽ इति जः नीसा ॥३॥ अनिङादयः द्वेत्राः कुत्स्म नेपः।
मनेसाऽडेवीयः। ऽवीत्या। ना। त्ना। नेराऽ नद्दे वाः। ाद्याऽ ओ त्रुवना। आत्रु स्व्दैमः।
पृष्ठं पत्रीत। अर्शादि-स्यरीत। तद्भावर्तः। धावतो न्यानः। अन्यो नखिज त्वितिः ॥५०॥
त्रि निष्ठुता। निष्ठुत्रा। स्मिन्ना। तस्मिन्न्रपः। प्रात्पो मातरि स्वा। मातरिश्वा दध्याति।
दध्याता। तिद्ध्या। तित। ...। नद्जाता। एजा तिनः। तिङजाता। एजा निदूरा। दूरऽ ऊऽअ
न्ति केऽ तुं ऽइत्यै। अन्तिकऽ इत्यन्तिके। अन्तरस्या। अस्यास्वद्वैस्यासद्वै स्याऽह

॥५०॥

र्वस्य। उऽइत्युँ। सर्वस्यास्य। अस्य बाह्यतः। बाह्यतऽइति बाह्यतः॥५॥ यस्तु। तु
सर्वाणि। सर्वाणि भूतानि। भूतान्यात्मन्। आत्मन्नेव। एवानुपश्यति। अनुप
श्यतीत्यनुपश्यति। सर्वभूतेषु। चा। सर्वभूतेष्विति सर्वऽभूतेषु। चात्मानम्। आत्मानं त
तः। ततो न। न वि। वि चिकित्सति। चिकित्सतीति विचिकित्सति॥६॥ यस्मिन्त्स
र्वाणि। सर्वाणि भूतानि। भूतान्यात्मा। आत्मैव। एवाभूत्। अभूद्विजानतः। वि
जानतऽइति विजानतः। तत्र कः। को मोहः। मोहः कः। कः शोकः। शोकऽए
कत्वम्। एकत्वमनुपश्यतः। एकत्वमित्येकऽत्वम्। अनुपश्यतऽइत्यनुपश्यतः॥७॥
स परि। पर्यगात्। अगाच्छुक्रम्। शुक्रमकायम्। अकायमव्रणम्। अव्रणमस्ना
विरम्। अस्नाविरं शुद्धम्। शुद्धमपापविद्धम्। अपापविद्धमित्यपापऽविद्धम्। कवि
र्मनीषी। मनीषी परिभूः। परिभूः स्वयम्भूः। परिभूरिति परिऽभूः। स्वयम्भूर्या

त३ प्रा१

श्य२

थातथ्यतः। स्वयंभूरिति स्वयम्ऽभूः। याथातथ्यतोर्थान्। याथातथ्यतऽइति याथा
थ्यातथ्यतः। अर्थान्व्यदधात्। अदधाच्छाश्वतीभ्यः। शाश्वतीभ्यः समाभ्यः।
समाभ्यऽइति समाभ्यः॥८॥ अन्धन्तमः प्र। प्रविशन्ति। विशन्ति ये। येऽसम्भू
तिम्। असम्भूतिमुपासते। असम्भूतिमित्यसम्ऽभूतिम्। उपासतऽइत्युपऽआस
ते। ततो भूयऽइव। भूयऽइव ते। भूयऽइवेति भूयःऽइव। ते तमः। तमो य। यऽउ
॥२२७॥ सम्भूत्यामु। उऽइत्यु। सम्भूत्यांरताः। सम्भूत्यामिति सम्ऽभूत्याम्। रताऽ ॥२२९॥
इति रताः॥९॥ अन्यदेव। एवाहुः। आहुः सम्भवात्। सम्भवादन्यत्। सम्भवाऽ
दिति सम्ऽभवात्। अन्यदाहुः। आहुरसम्भवात्। असम्भवादित्यसम्ऽभवात्। इ
ति शुश्रुम। शुश्रुम धीराणाम्। धीराणां ये। ये नः। नस्तत्। तद्वि च चक्षि
रे। विचचक्षिरऽइति वि। चचक्षिरे॥१०॥ सम्भूतिञ्च। सम्भूतिमिति सम्ऽभूतिम्।

ति

वधि नानाम । लिनानं स्त्रौ धि नायाः ति विति । नाराम्न । श्रु
हे दे सयस्मा । ऊनयपूस्य स्वरे निस्मद्दा । धि नाशे नद्रस्य
ति । नास्मा न । ढस्यौ [illegible] ौ । नौ । धौस्य द्भूस्या । स द्भूस्या द
स्मः । द्भूस्या । स्मद नेमन्नदा । स्मद्भु तडइ स्वस्मात ॥११॥
याम । धि धायाः ति ति धिधायाम । धि धाया ऽर्क विद्याय
इस्य विद्यायाः । धियाम विद्यासु । स्त्रीविद्यामि स्वविद्या म
या । स्त्रीविद्य या धिद्ययाः । धिद्ययेत्ति विद्यया ॥१२॥ धायुर
म पुरतमा । स्मरतमपथाम्ने येद मा ६द स्मस्मान्न

॥२ये॥

शारीरम्।मस्यान्नमितितस्मा।अन्नम्।शारीरमितिशा
ड्‌तौ।क्रतौस्मरः।क्रतोऽड्इतिक्रतौ।स्मरक्लीबे।क्लीबेह
तैछुतम्॥१३॥हिरण्मयेनपात्रेण।पात्रेणसत्यस्य
हितम्।अपिहितंमुखम्।अपिहितमित्यपिहि
मितिमुखम्।त्यासो।असलावादित्यो।आदित्यपुरु
सोसौऽड्असावहम्।अहमित्यहम्॥१४॥ॐम्॥०॥ख
वाजसनेसंहितायांपदक्रमचत्वारिंशत्तिमोध्यायः॥४
नु॥छ॥श्रीरस्तु॥शाके१६··विश्वावसुनामसंवत्सरे
वद्य१३त्रयोदशीइन्दुवासरेपुष्यनक्षत्रेकर्केस्थितेचन्द्रेकर्क

```
[OrderDescription]
,CREATED=01.10.19 16:57
,TRANSFERRED=2019/10/01 at 17:22:55
,PAGES=216
,TYPE=STD
,NAME=S0001932
,Book Name=M-2266-VAJSANETHI SANHITA PADPATHAK
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
```

```
FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
```

```
FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
```

```
FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
```

```
FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
```

```
FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
```

```
FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
```

```
FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
```

```
FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF
,FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
```

```
FILE145=00000145.TIF
,FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF
,FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF
,FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
```

```
FILE162=00000162.TIF
,FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
,FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF
,FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF
,FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
```

```
FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF
,FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF
,FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF
,FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
```

```
FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF
,FILE201=00000201.TIF
,FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,FILE211=00000211.TIF
,FILE212=00000212.TIF
```

```
FILE213=00000213.TIF
,FILE214=00000214.TIF
,FILE215=00000215.TIF
,FILE216=00000216.TIF
,
```